

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЧАСОПИС

2/2012 www.slovovchitelyu.org

Слово ВЧИТЕЛЮ

ІСТОРІЯ ПРО ШАСЛИВУ ЛЮДИНУ
ПРОСТИЙ ДОСЛІДНИК ІЗ ЧЕХІЇ
ЯК УНИКНУТИ ПАСТКИ
ЇЖАЧОК ТА ЗЕЛЕНИЙ ЛІХТАРИК

СТВОРЕНІ ДЛЯ БОГА

Християнський духовно-просвітницький часопис	
«СЛОВО ВЧИТЕЛЮ» № 2(20)/2012	
Наше кредо: «Нести Слово Боже — ось наша мета, щоб кожний учитель був учнем Христа!»	
Головний редактор	Тарас Приступа
Редакційна колегія:	Тетяна Артерчук Олег Блощук Олександр Бондарчук Руслана Ковальчук Євген Никонюк Ольга Новікова
Літературний редактор Дизайн і верстка Коректор	Світлана Филипчук Альона Біла Оксана Сірооченко
Відповідальна за випуск	Надія Доля
Засновник і видавець — Міжнародна громадська організація «Надія — людям»	
Адреса: Телефон: Факс: e-mail: www.hopetopeople.org	а/с 116, м. Рівне, 33028, Україна. (0362) 63-79-76 (0362) 62-05-12 slovo@hopetopeople.org
Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиції України. Свідोцтво про державну реєстрацію: серія KB № 12846-1730P від 27 червня 2007 р.	
Передплатний індекс — 99864. Пожертви на видання часопису просимо надсилати поштовим переказом на адресу МГО «Надія — людям» з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“», або на рахунок: МГО «Надія — людям», р/р 26005301588849, Промінвестбанк м. Рівне, МФО 333335, код 21081735 з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“».	
За умови передруку матеріалів посилання на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.	
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція залишає за собою право редагувати і, за необхідності, скорочувати матеріали.	
Посилання на Біблію або цитування окремих біблійних текстів позначаються умовними скороченнями. Список скорочень назв книг зазвичай подається у виданнях Біблії. Посилання зазначаються з дотриманням принципу «книга-розділ-вірш» і розділяються знаками пунктуації. Наприклад: Ів. 19:6–11, 13–20, 25–28; 1 Кор. 1:18–24. Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,), а різні книги або розділи відокремлюються крапкою з комою (;).	
Якщо в тексті не зазначено інше, усі біблійні посилання взято з Біблії в перекладі проф. Івана Огієнка.	
Фото на обкладинці Андрія Українця.	
Надруковано: РТМКФ «Християнське життя», 43006, м. Луцьк, вул. В. Стуса, 3, тел. (0332) 71-08-74. Наклад 1500 прим.	
© «Слово вчителю» © МГО «Надія — людям»	

ПСАЛОМ 103

Благослови, душе моя, Господа!
Господи, Боже мій, Ти вельми великий, зодягнувся Ти в велич та в славу!
Зодягає Він світло, як шати, небеса простягає, немов би завису.
Він ставить на водах палати Свої, хмари кладе за Свої колесниці, ходить на крилах вітрових!
Він чинить вітри за Своїх посланців, палючий огонь — за Своїх слуг.
Землю Ти вґрунтував на основах її, щоб на вічні віки вона не захиталась, безоднею вкрив Ти її, немов шатою.
Стала вода над горами, — від погрози Твоїї вона втекла, від гуркоту грому Твого побігла вона, — виходить на гори та сходить в долини, на місце, що Ти встановив був для неї.
Ти границю поклав, щоб її вона не перейшла, щоб вона не вернулася землю покрити.
Він джерела пускає в потоки, що пливуть між горами, напувають вони всю пільну звірину, ними дикі осли гасять спрагу свою.
Птаство небесне над ними живе, видає воно голос з-посеред галузок.
Він напоює гори з палаців Своїх, із плоду чинів Твоїх земля сититься.
Траву для худоби вирощує, та зеленину для праці людини, щоб хліб добувати з землі, і вино, що серце людині воно звеселяє, щоб більш від оливи блищало обличчя, і хліб, що серце людині зміцняє.
Насичуються Господні дерева, ті кедри ливанські, що Ти насадив, що там кубляться птахи, — бузько, кипариси мешкання його.
Гори високі — для диких козиць, скелі — сховище скельним звіринам.
І місяця Він учинив для означення часу, сонце знає свій захід.
Темноту Ти наводиш і ніч настає, в ній порушується вся звірина лісна, — ричать левчуки за здобичею та шукають від Бога своєї поживи.
Сонце ж засвітить — вони повтікають, та й кладуться по норах своїх.
Людина виходить на працю свою, й на роботу свою аж до вечора.
Які то численні діла Твої, Господи, — Ти мудро вчинив їх усіх, Твого творива повна земля!..
Благослови, душе моя, Господа! Алілуя!

Зміст

ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

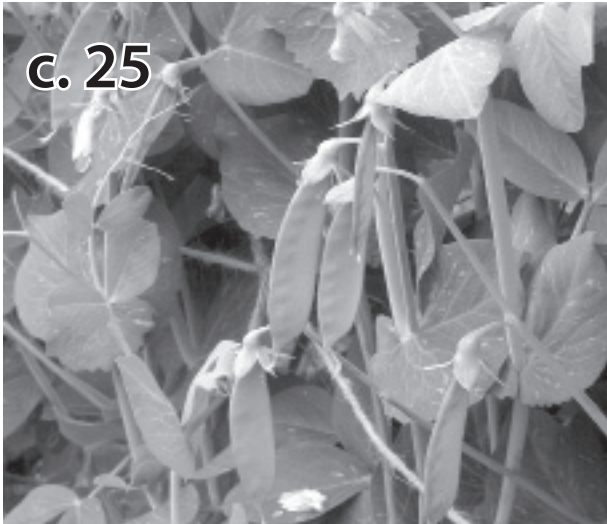
- 4 Визнавши право церков...
- 7 Біоетичні погляди на проблеми гендерної політики в Україні

АКТУАЛЬНА ТЕМА

- 8 Важливість біблійного розуміння Бога-Творця
- 10 Творець і наші молитви
- 12 Навіщо я живу?

СТУДІЇ БІБЛІЇ

- 15 Біблія про сенс життя

МОЛОДЬ У ПОШУКУ

- 48 Непотрібний Бог

АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я

- 50 Як уникнути пастки

РОЗДУМИ ДУШІ

- 52 Творіння
- 53 Їжачок та Зелений Ліхтарик
- 54 Поезія

З ПОШТОВОЇ СКРИНЬКИ

- 56 Для чого Бог уклав завіти з людьми

с. 12

ЗНАЙОМСТВО

- 16 Історія про щасливу людину

НАУКА І ХРИСТІЯНСТВО

- 18 Віра і наука (ч. 15)
- 22 Теорія Дарвіна — чистісінький обман!
- 24 Простий дослідник із Чехії

26 ПОДІЇ

МЕТОДИКА І ДОСВІД

- 28 Усе в житті буває вперше
- 31 Біблія про створення світу (урок для 5 класу)
- 34 Премудрість Творця (урок для 7 класу)
- 36 Людина в сучасному світі (урок для 11 класу)
- 40 Астрологія: вірити чи ні? (позакласний захід для старшокласників)
- 44 Софія Київська — головна святина Русі (урок словесності для середніх класів)

с. 28

58 ВАРТО ПРОЧИТАТИ

ТАБОРИ

- 59 Незабаром літо!

Визнавши право церков засновувати загальноосвітні школи, держава надасть можливість українцям реалізувати їхні конституційні права

Наш співбесідник — народний депутат Верховної Ради України двох скликань, один із керівників партії Християнсько-демократичний союз (ХДС) Володимир Марущенко. Нещодавно відбулося засідання круглого столу про надання релігійним організаціям права на заснування загальноосвітніх навчальних закладів. Ми попросили Володимира Станіславовича, як одного з авторів законопроекту, прокоментувати цю подію і відповісти на деякі запитання щодо християнської освіти в Україні.

Пане Володимире, чим християнські школи відрізнятимуться від державних?

— Очевидно, під терміном «християнські школи» Ви маєте на увазі загальноосвітні школи, засновані церквами та релігійними організаціями. Ми — автори законопроекту та ті, хто буде його виконувати, себто освітяни й представники церков, — очікуємо, що найпершою відмінністю цих шкіл буде виховний процес, побудований на принципах християнської етики та викладання загальноосвітніх дисциплін з позиції християнського світогляду. Крім того, адміністрації цих шкіл, як і всіх інших, матимуть можливість використовувати 30-відсоткову варіативну частину на власний розсуд, і ми певні, що вони нададуть перевагу предметам духовного спрямування. Світова

практика знає багато подібних шкіл у різних країнах. Україна теж уже має досвід таких шкіл: зараз на наших теренах функціонують більше двох десятків приватних шкіл у Києві, Житомирській, Чернівецькій, Донецькій, Одеській та інших областях; ними опікуються церкви різних конфесій. Тобто, це загальна практика, і наша мета — не створити щось нове, а лише трохи впорядкувати й легітимізувати існуючий процес в Україні.

— То зараз вони діють нелегітимно?

— Звичайно, легітимно. Діюче законодавство дозволяє відкривати навчальні заклади громадським організаціям та приватним особам, тож, якщо віруюча людина (а таких у нас у країні, як свідчить статистика, 90 %) або група віру-

Законопроект про легітимізацію діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, заснованих церквами, передано на розгляд парламентарів

16 лютого 2012 р. у залі засідань Міністерства освіти і науки, молоді та спорту (МОНМС) відбувся круглий стіл з питання надання релігійним організаціям права заснування загальноосвітніх навчальних закладів. Народні депутати Володимир Стретович та Володимир Марущенко, які разом з кількома іншими народними обранцями є авторами відповідного законопроекту і протягом трьох років працюють над ним, докладно розповіли про особливості законопроекту та закладені в ньому значні можливості для розвитку духовно-моральної та науково-академічної сфер української освіти. Нині цей документ, який дасть можливість церквам та релігійним об'єднанням як легітимізувати вже діючі освітні за-

клади, так і відкривати нові на загальних засадах, пройшов усі необхідні узгодження й виправлення і поданий на розгляд Верховної Ради України.

Очільники церков та конфесій, а також їх представники висловили низку слушних рекомендацій відносно процедури втілення норм законопроекту в життя, підкреслили свою готовність разом із освітянами підтримати ініціативу парламентарів.

«Загальновідомо, що освіта на теренах України ще за часів Київської Русі починалася саме з духовних осередків і слугувала своїй основній меті: вивченню створеного Богом світу крізь призму Писання за допомогою інструментів наукового дослідження. Протягом віків в Україні діяли такі потужні навчальні заклади,

як Києво-Могилянська та Острозька Академії. Засилля тоталітарного атеїзму за часів радянщини відкинуло українське просвітительство далеко вбік від шляху розумного пізнання, змушуючи дітей України вірити вигадкам про «випадковість» всього сущого, меншовартість людського життя у порівнянні з тваринним існуванням тощо. Але настав час повернутися до вічних цінностей, до високоморального життя і правдивої науки», — зазначали промовці під час круглого столу.

Нині законопроект та резолюція круглого столу передані на розгляд парламентарів, вони включені до розгляду протягом десятої сесії ВРУ шостого скликання, яка триватиме з лютого до середини липня 2012 р.

державна держава надасть можливість українцям реалізувати їхні конституційні права

ючих людей хочуть відкрити приватну школу, — вони мають право це зробити, і роблять. Деякі школи, відкриті таким чином, працюють уже 10–15 років, успішно навчаючи дітей. Їх так само перевіряє санітарна та інші служби, вчителі цих шкіл проходять атестацію нарівні з педагогами інших навчальних закладів, як приватних, так і державних; учні беруть участь у загальноукраїнських конкурсах та олімпіадах, відпочивають у таборах, їздять на екскурсії...

— Навіщо ж тоді змінювати закон?

— Тому що приватній особі насправді дуже важко виконувати цю неймовірно важку й відповідальну працю. Часто буває, що обставини її життя змінюються, і людина змушена закривати школу — а це ж кілька сотень дітей, викладачі... І ще тому, що утримання приватної школи вартує великих коштів, тож, не маючи підтримки, без спонсорів вона просто неспроможна працювати. Поки що в Україні не розроблено системи фінансування навчання, коли «гроші ходять за дитиною», і основний фінансовий тягар лягає на плечі батьків учнів. Прийняття такого законодавства суттєво поліпшило б навчальний процес і дозволило б батькам самостійно обирати, яку школу відвідуватиме їхня дитина, зменшило б фінансове навантаження на них — але це вже тема окремої розмови. Наразі ми говоримо про те, що коли школа офіційно закріплена за сильною й авторитетною в суспільстві структурою, а не за окремою людиною, це значно полегшує життя і їй, і контролюючим органам, і громадськості загалом. Знаючи, яка церква є засновником школи, легше зрозуміти, з яких позицій там навчатимуть дітей, на що перш за все треба звернути увагу, а за що можна бути абсолютно спокійним. Ну і звісно, на нашу думку, є абсолютно логічним надати релігійним спільнотам, які бажають заснувати школу, таке право офіційно, а не змушувати їх спочатку засновувати громадські організації або шукати фізичну особу, яка виступатиме формальним засновником школи.

— Ми всі розуміємо, що необхідність відкриття приватних шкіл зумовлена жахливим станом освіти в державних школах, тим, що дітей там ображають, з них знущються вчителі й однолітки, доводять до наркоманії чи самогубства...

— Звідки Ви таке взяли? Школа дійсно є віддзеркаленням суспільних стосунків, але статистика свідчить, що в школах усе ж таки більше порядку, аніж на вулицях у наших містах та селах. Діти в школі почувуються більш захищеними, бо про це

дбають і вчителі, і батьки, і всі співробітники шкіл. Потреба у християнських загальноосвітніх школах викликана радше тим, що наші співгромадяни прагнуть виховувати дітей відповідно до власного світогляду та віросповідання, як це гарантовано нам Конституцією (ст. 35) та іншими законами. Так, ми маємо законодавчо закріплене у третій частині статті 3 Закону України «Про свободу совісті і релігійні організації» право батьків або осіб, які їх замінюють, за взаємною згодою виховувати своїх дітей відповідно до своїх власних переконань та ставлення до релігії. Таке право закріплюється також і у статті 13 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права та статті 18 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, до яких приєдналась Україна. Відповідно до Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права, право батьків на виховання своїх дітей відповідно до власних переконань включає також право обирати для своїх дітей не тільки запроваджені державною владою навчальні заклади, а й інші школи, що відповідають тому мінімуму вимог щодо освіти, який може бути встановлено чи затверджено державою.

— Але ж у нас досі діє набутий у спадок від радянських часів постулат про те, що школа має бути відділена від релігії. Хіба відкриття навчальних закладів окремими церквами не призведе до розколу суспільства за конфесійною ознакою?

— По-перше, ніхто не зазіхає на державну освіту. Вона як була, так і буде нецерковною. По-друге, знову наголошую: школи, про які ми говоримо, працюватимуть за Державним стандартом, загальноукраїнськими підручниками, і школярі в них проходитимуть таке саме незалежне оці-

нювання своїх досягнень, отримуватимуть однакові з іншими випускниками документи про освіту.

— Чи закладені в законопроекті механізми, які б унеможливили відкриття шкіл деструктивними сектами чи культами?

— Знаєте, це питання мені і всім, хто причетний до законопроекту, ставлять найчастіше. Наразі наш законопроект якраз і має стати тим знаряддям, яке унеможливить ситуацію, про яку ви говорите. У законопроекті чітко прописано, що школу можуть відкривати тільки офіційно зареєстровані церкви та релігійні організації. Тобто, перш ніж узятися за навчання дітей, релігійна група чи організація має сама пройти процес реєстрації, під час якої діяльність цієї групи перевіряють найрізноманітніші служби.

— До речі, як церкви поставилися до запропонованого вами законопроекту?

— Вони визнали необхідність запропонованих нами змін. Нині законопроект підтримує Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій, до складу якої входить до 95 відсотків релігійних організацій України.

— Мабуть, єдиною проблемою буде відсутність підготовлених кадрів...

— Наразі в Україні, як я вже сказав, діє більше двох десятків загальноосвітніх християнських шкіл. Донедавна їх було більше, але минулого року багато приватних навчальних закладів з різних причин мусили закритися, і не в останню чергу — через брак коштів. Педколективи в кожній із них укомплектовані (інакше їм просто не дозволили б почати навчальний рік, за цим пильно стежать відділи освіти на місцях). Педагоги цих навчальних закладів, об'єднані в Асоціацію християнських шкіл та в Асоціацію приватних шкіл, систематично проходять навчання, збираються на конференції й семінари, отримують фахову методичну допомогу від асоціацій і мають усі можливості для фахової підготовки й професійного зростання. Багато з них мають кваліфікацію методист, ведуть науководослідницьку роботу, є авторитетними серед колег і користуються повагою батьків. Це — по-перше.

По-друге, те, що близько 90 % громадян України декларують свою релігійність, вочевидь стосується і викладацького середовища. Тобто, я переконаний, що нині в державній системі освіти працює значна кількість

педагогів-християн або вірних інших віросповідань, які могли б поповнити педагогічні колективи заснованих релігійними організаціями шкіл. Крім того, маємо нині в кількох державних вузах налагоджене навчання з предметів духовно-морального спрямування, зокрема, християнської етики. Отримавши фахову освіту рівня бакалавр, студенти гуманітарного циклу мають можливість брати дві магістерські програми: за своїм фахом (історія, мови, суспільствознавство тощо) і християнську етику. Ми розуміємо, що здобувати професію вчителя християнської етики йдуть лише ті люди, які вже є християнами і мають глибоко в душі покликання до цієї справи. Тобто, вони потім не тільки навчають дітей етиці, але й свій предмет викладають із християнських позицій, і в спілкуванні з дітьми, з колегами поведуться як християни, показуючи зразок високоморальної поведінки.

Третій шлях підготовки висококваліфікованих вчителів для християнських шкіл — здобуття фахової педагогічної освіти студентами семінарій та інших духовних вишів. Таким чином досягається одразу кілька важливих цілей: майбутні священники отримують професію, яка здатна їх прогодувати навіть у випадку, коли вони з різних причин не зможуть нести служіння в церкві; школи отримують кваліфікованих учителів з неабияким виховним хистом, до того ж, в основному, чоловіків; церкви ж отримають високоосвічених служителів — священників, проповідників, душепопекунів — з професійною педагогічною підготовкою.

— Тобто, лише корисні надбання! Чи матимемо новий закон до першого вересня? Які ваші наступні дії і сподівання?

— Зараз, отримавши схвалення очільників церков, ми передали законопроект до Верховної Ради. Якщо в першому читанні документ приймуть, то до липня вже матимемо закон: згідно з правилами, після прийняття законопроекту в першому читанні дається 14 днів, щоб унести поправки, після чого його виносять на друге читання. А далі, у випадку успішного голосування, передають на підпис Президенту України, після чого оприлюднюють у ЗМІ і за ним уже можна працювати.

— Тож на вересень матимемо шкіл, як грибів?

— Не думаю. Скоріш за все, їх кількість зросте несуттєво: можливо, просто знову відкриють ті 10–15, що змушені були закритися торік, чи відкриють кілька католицьких шкіл. Усі, хто хотів чи міг відкрити власну школу, вже давно це зробили.

— Над чим працюєте зараз?

— Готуємо аналогічний закон про засновані церквами вищі навчальні заклади: тут набагато більше спірних питань, через те й процес посувається повільніше. Але сподіваємось невдовзі завершити й цю справу, щоб випускники семінарій та духовних академій могли отримувати конкурентоспроможні на ринку праці дипломи державного зразка. 📌

Розмовляла Олена Мокренчук

Біоетичні погляди на проблеми гендерної політики в Україні

Гендер — це соціокультурна категорія та колективні уявлення, завдяки яким біологічні відмінності статей переводяться на мову соціальної та культурної диференціації. Цей термін був уведений ООН та ЄС замість традиційного — «стать».

Біологія стверджує, що належність людини до чоловічої чи жіночої статей визначається з моменту зачаття. Розрізняють хромосомну (генетичну), гонадну й анатомічну та генітальну статі.

Для хромосомної статі вирішальною є наявність чи відсутність Y-хромосоми в генетичному наборі. Жіноча стать, крім 44 основних хромосом, передбачає наявність двох однакових хромосом, які позначають літерою X. Отже особи жіночої статі мають генетичну формулу 44+XX. Чоловіча стать, крім згаданих 44 хромосом, передбачає наявність хромосом X та Y. Особи чоловічої статі мають генетичний набір 44+XY. Науково доведено, що хромосомна стать визначає всі елементи статі.

Хромосомна стать визначає розвиток статевих залоз (гонад): яєчок у чоловіка і яйників у жінок. Хромосома Y або X активує певні гени, відповідальні за розвиток статевих залоз. Гонади продукують гормони, які впливають на формування статевих органів. Анатомічна стать формується на основі хромосом і гонад. І нарешті — генітальна стать. Її визначають анатомічні особливості на рівні зовнішніх статевих органів. На ембріональній стадії розвитку зовнішні статеві органи формуються під впливом чоловічих або жіночих статевих гормонів. Отже, якщо прийняти позицію, що людина народжується дво- або декількастатевою і що вона, нібито, сама може вибирати — бути їй чоловіком чи жінкою, це означає перекреслити всю біологічну науку (генетику, біохімію, фізіологію тощо)! Це — абсурдні речі!

Частина людського мозку контролює лімбічну нервову систему. Ця система відповідає за довготривалу пам'ять, а також за всі інстинкти людини: наприклад, самозбереження, статевий інстинкт. Якщо душа людини інспірована Божим духом, то її дух та душа керує статевими інстинктами, і людина поводить себе адекватно в суспільстві. Якщо ж людина душевнохвора, то її інстинкти володіють нею.

Така особа може мати гомосексуальні потяги та інші статеві збочення.

Стать людини — це не тільки комплекс структур матеріального характеру. Оскільки людина складається з духа, душі та тіла, то існує тісний зв'язок між статтю й особою. Тут необхідно виділити три елементи:

а) статевість стосується всієї особи: «І Бог на Свій образ людину створив, на образ Божий її Він створив, як чоловіка та жінку створив їх» (Бут. 1: 27);

б) людська статевість означає взаємодоповнюваність і тісне спілкування: «І сказав Господь Бог: «Не добре, щоб бути чоловіку самотнім. Створю йому поміч, подібну до нього» (Бут. 2: 18);

«Покине тому чоловік свого батька та матір свою, та й пристане до жінки своєї, і стануть вони одним тілом» (Бут. 2: 24);

в) зв'язок любові та прокреації, тобто народження дітей і створення міцної гармонійної сім'ї: «Плодіться й розмножуйтеся, і наповняйте землю...» (Бут. 1: 28).

Господь чітко визначив ролі чоловіка та жінки в сім'ї. Він назвав жінку поміччю для чоловіка, подібну та рівну йому. Отже, питання рівності між чоловіком і жінкою — це не компетенція лобістів гендерної політики, і не потрібно боротися за якусь містичну рівність між чоловіком і жінкою! Принципи та закони поведінки між статями давно відомі, просто за ними не живе основна маса суспільства. А формула проста: треба жити з Богом і виконувати Його Слово. Необхідно реалізовувати в Україні програми та проекти навчання сімейних пар, педагогів та психологів, щоб навчитись зміцнювати стосунки в родині, жити в любові та єдності, виховати дітей гармонійними особистостями.

Для того щоб досягти цих високих стандартів у суспільстві, необхідно, щоб люди в країні були не релігійними, не конфесійними, а віруючими, тобто, щоб вони мали особисті глибокі стосунки з Богом та відроджений Ним людський дух. Ці стосунки досягаються через акт покаяння (грец. — метанео, що означає — переміна способу мислення), визнання Ісуса Господом свого життя і формування Божих пріоритетів у ньому.

Натомість в Україну намагаються ввести на рівні законодавства гендерне виховання та гендерну полі-

тику, яка передбачає впровадження сатанинських технологій, які хочуть зруйнувати інститут сім'ї, створений Богом, та просунути легалізацію содомських збочень.

Одним з ідеологів гендерного виховання є автор «Соціобіології» Едвард Осборн Вілсон, який стверджує, що біологічну базу будь-якої соціальної поведінки слід шукати в тваринному світі, що людська агресія, ксенофобія, депресія, гомосексуальність — наслідок існування певних генів. Але Господь у Святому Письмі називає всі ці прояви гріхом. Вілсон пояснює соціальні аномалії у людині на рівні матерії. Насправді всі ці негативні прояви є наслідком не відродженої Богом людської душі.

Ще один ідеолог гендеру — Маргарет Мід, антрополог, дарвініст, матеріаліст. Захистила «працю», у якій стверджує, що «щасливе» життя можливе тільки в умовах випадкових статевих зв'язків, без ознак вини і невроту. 50 років ця жінка проповідувала дошлюбні стосунки. Плоди її «праці» проявляються у статистиці розлучень по всьому світу та у проблемі, яку ми намагаємось висвітлити в цій статті. Це лише кілька прикладів псевдонауки, яку намагаються поставити в основу задоволення гріховних, брутальних амбіцій купки душевнохворих людей.

В Україні зараз є чудова нагода для того, щоб зупинити експансію гендерного виховання та гендерної політики.

А першим кроком на цьому шляху є вилучення з понятійного апарату в нашій країні терміну «гендер» і відновлення в усіх законах, підзаконних актах та інших нормативно-правових документах слова «стать». Оскільки статей є дві, то й закони будуть стосуватися тільки відносин двох статей та їх майбутніх поколінь. Така дія дасть можливість не допустити руйнування фундаменту української родини та зміцнити моральне здоров'я нації. 📌

Вікторія Оліферчук

Важливість біблійного розуміння Бога-Творця для сучасної людини

Християнські апологети від ранніх днів християнства говорять про Бога-Творця. Для нас, людей, які живуть на зламі віків і ще пам'ятають радянські атеїстичні часи, але вже оточені зовсім іншими умовами і світосприйняттям, може хибно здатися, що їхньою метою було просто довести існування Бога. Саме так багато християн сприймали апологетику в атеїстичному оточенні: довести, що Бог є.

Але чи насправді ранні апологети доводили саме існування Бога? І чому вони знову й знову до цього поверталися?

Для чого доводити те, у що людина вже вірить?

Тогочасний світ уже був релігійним; хоча й не християнським, але й не атеїстичним! Одним із найважливіших завдань проповідників християнства було представити Бога саме як Творця. Про це частково проповідував і апостол Павло в Афінах.

«Бог, що створив світ і все, що в ньому, будиши Господом неба й землі, проживає не в храмах, рукою збудованих, і Він не вимагає служіння рук людських, ніби в чомусь Він мав би потребу, бо Сам дає всім і життя, і дихання, і все. І ввесь людський рід Він з одного створив, щоб замешкати всю поверхню землі, і призначив окреслені доби й границі замешкання їх, щоб Бога шукали вони, чи Його не відчують і не знайдуть, хоч Він недалеко від кожного з нас. Бо ми в Нім живемо, і рухаємось, і існуємо, як і деякі з ваших поетів казали: «Навіть рід ми Його!» (Дії 17:24–28).

Але його аудиторія — стоїки й епікурейці — хоч і воювала між собою, не була атеїстичною в звичному для нас розумінні.

Хтось із читачів може згадати відомого теолога й філософа Тому Аквінського, який вивів п'ять доказів на користь існування Бога-Творця. Цікаво, що й він робив це в оточенні, де сумнівів у існуванні Бога не було.

Метою всіх цих проповідей було показати важливість саме біблійного розуміння Бога як Творця.

Чому це важливо?

Біблійне розуміння Бога-Творця є важливим, і будь-яке відхилення призведе до того, що порушиться розуміння щонайменше трьох украй важливих засад: кінцевої реальності, абсолютних стандартів і абсолютного авторитету.

Кожна епоха, кожний світогляд (чи то модернізм, чи то постмодернізм, або щось інше) привносить новий спосіб побудови думки (або свою епістемологію), і це суттєво впливає на розуміння Бога-Творця. Можна навести лише кілька прикладів діаметрально протилежних невірних важених поглядів. Дехто уявляє Бога таким собі деміур-

гом, який створив собі світ і не переймається ним. Саме такий помилковий погляд на Творця сформується, якщо ми говоритимемо тільки про те, що богослови називають трансцендентністю (відокремленістю Бога і творіння). Інші люди, говорячи лише про якість Божу, що зазвичай зветься іманентністю (те, що Бог задіяний у Всесвіті), говорять про бога, який уже настільки злився з цим світом, що практично є його частиною. Тоді знову перед нами предстане не той Творець, як Його описує Біблія.

Наш Творець не є апатичним і байдужим деміургом або тим, хто просто змушений був творити Всесвіт для власного вдосконалення. Біблія чітко говорить про те, що Бог вирішив творити Всесвіт, Він «все чинить за радою волі Своєї...» (Еф. 1:116).

Як уже зазначалося на початку статті, ми також схильні надто спрощено сприймати завдання апологетики доктрини Бога-Творця; її мета не в тому, щоб винайти такі інтелектуальні докази, щоб у людини й вибору не залишалося, як тільки повірити в Бога. Не думаю, що такий чарівний набір інструментів узагалі існує. Апологетика, радше, покликана долати перешкоди на шляху розуміння Євангелії та християнської звістки. А нерозуміння того, що Бог насправді створив «усе-усе», — величезна перешкода на шляху розуміння Бога.

Яким чином хибна уява про Бога-Творця впливає на розуміння кінцевої реальності?

Що таке кінцева реальність? По-простому, якби зникло все, що є тим одним, що лишилось би? Тільки біблійна картина представляє Бога повністю відокремленим від творіння. Чимало існуючих пояснень виникнення Всесвіту насправді нічого не пояснюють, а говорять про те, як з однієї форми існування з'явилась інша. Можна навести як приклад не лише знайомі еволюційні гіпотези, але й теорії панспермії тощо. Якщо ж узяти до уваги біблійне пояснення, тоді саме Бог є кінцевою реальністю. Адже, якби зникло абсолютно все, залишився б тільки Бог. Усі інші спроби пояснити походження світу насправді призводять

до замкнутого кола й фактично означають лише переорганізацію матерії, простору й часу.

Аргументація може бути наступною: усе має початок, тому й Всесвіт мав початок. Початок міг бути як спричиненим, так і безпричинним. Оскільки ми не знаємо, щоб щось відбувалось без причини, повинна існувати причина виникнення Всесвіту. Всесвіт міг бути спричинений безособовою причиною або Особистістю. Якби це була безособова причина, то мали б статися певні зміни і ця «причина» мала б вирішити «розпочати Всесвіт» (тобто спричинити початок), але якби щось змінилось, то сам факт зміни вказував би на існування матерії і часу, отже нічого б не пояснював щодо первинної появи речей. Значить, найбільш логічне пояснення: Особа створила Всесвіт. Подібних логічних побудов може буде багато, як абсолютно правильно висловлених силогізмів, так і софізмів.

А якщо кінцевою реальністю є Бог, то всі рішення всіх проблем у Ньому. «Бо то Ним створено все на небі й на землі, видиме й невидиме, чи то престולי, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, — усе через Нього й для Нього створено! А Він є перший від усього, і все Ним стоїть» (Кол. 1:16–17).

Яким чином хибна уява про Бога-Творця впливає на розуміння абсолютного авторитету?

Говорити про якогось бога в наш час не так вже й складно. Сьогодні навіть далекі від християнства люди вживають колись притаманні виключно християнам слова. А проповідувати саме Євангелію все важче. Чому? Де корінь проблеми? Чому так стається в наші дні, коли, здавалось би, ми все більше і більше чуємо про терпимість і толерантність? Навіть більше того, ми чуємо про незаперечну вимогу поважати не тільки вже сформовані постулати один одного, а навіть способи доведення тих думок? Адже хтось може доводити свою думку логічно вибудуваними міркуваннями, а хтось лише почуттями і емоціями, — сучасний плюралізм вимагає поваги до всіх способів доведення. Саме так, плюралізм — це значно більше, ніж терпимість! Левова частка відповіді на поставлене питання (чому проповідувати Євангелію стає все важче?) полягає у питанні авторитету. Хто ж має право бути кінцевим авторитетом: я? мій досвід? Бог? Ми всі знаємо, що неможливо розповісти Благую Звістку й не розказати про гріховність людини; неможливо поділитися Євангелією і не повідомити про Божу святість. Але звідки ми знаємо про це?.. Лише Бог-Творець, як Його описує Біблія, може бути абсолютним авторитетом.

Ця проблема тягнеться з Едемського саду, під час спокуси пролунала пропозиція стати авторитетом самим собі: «...станете ви, немов Боги...» (Бут. 3:5).

Виклик нашого часу

Окрім проблем, які притаманні всім періодам, є нові виклики, властиві нашому часу. Контекст, у якому ми живемо, філософи прозвали «постмодернізмом». Він приніс із собою кілька «цінностей», які украй ускладнюють наше завдання зв'язати про Бога-Творця.

1. «Так не можна!»

Цей світ не здатний сам прийняти біблійну модель Творця, яка не залишає місця іншим богам. Оскільки Тво-

рець, Який створив усе, є найвищим, безперечним авторитетом, саме це є неприйнятним для світу. Для християн важливо не піддаватися цьому тиску і все одно проповідувати Бога-Творця. Але цінність секулярних кіл, в яких ми живемо й працюємо, чи то вона оформлена на рівні законодавства (як у деяких країнах ЄС), чи не окреслена, звучить: «Так не можна!». Тобто, якщо правильно зрозуміти біблійну модель Бога-Творця, безперечно складається враження, що інші моделі хибні, неправильні, вони заперечуються, а «так не можна». Що ж, перед нами давня дилема: «...Бога повинно слухатися більш, як людей...» (Дії 5:29)!

2. «Незрозуміло!»

Словниковий запас вказує на цінності або на ті речі, які оточують нас постійно. У багатьох північних народів існує багато слів, які означають «сніг». Це не дивно, вони розрізняють різні «види» снігу. Говорячи і представляючи біблійного Христа як Творця, ми ризикуємо залишитися незрозумілими. У якому розумінні? Сама думка, що Бог створив абсолютно все, є незрозумілою, оскільки в постмодернізмі відсутнє поняття «абсолютно все». Існують речі на кшталт «здебільшого все», і це було б зрозумілим, сприйнятливою була б думка «більшість речей». Утім Біблія абсолютно чітко наполягає на Творці, Який створив «усе-усе». Зверніть увагу хоч би на біблійний вибір слів: слово «створив», яке вживається у Старому Завіті (*бара*), означає «творити з нічого». Саме тому необхідно, як би це складно не було, наполягати на біблійному описі Бога Творця, Який створив навіть і час. Перше слово Біблії, перекладене у нас двома словами «на початку», мовою біблійного оригіналу звучить «берешит» і його можна перекласти «початком».

«Через те ж, що світ мудрістю не зрозумів Бога в мудрості Божій, то Богові вгодно було спасти віруючих через дурість проповіді. Бо й юдеї жадають ознак, і греки пошукують мудрости, а ми проповідуємо Христа розп'ятого, — для юдеїв згіршення, а для греків — безумство, а для самих покликаних юдеїв та греків Христа, Божу силу та Божую мудрість!» (1 Кор. 1:21–24).

3. «А може це неважливо?»

Люди нашого часу вже звикли до розмаїття думок, ідей, і вишукувати відмінності часом просто неможливо. Надто багато «мультикультурності» та думок про «всесвітню єдність». Мені нещодавно подарували книгу «Всесвітнє Писання» (своєрідна компіляція священних книг кількох релігій). Де вже там до відмінностей і розбіжностей? До того ж, як ми розглянули в попередній перешкоді, слова і концепції, які підкреслюють винятковість, просто не мають місця в теперішньому світогляді. Унаслідок цього нюанси теми «Бога-Творця» можуть помилково здаватися незначними, нікчемними тощо. Це може звучати приблизно так: «Ну, ми ж не заперечуємо, що Бог є, а чи Він створив світ, чи світ якось по-інакшому «почав бути», — це не так важливо». Але ще на початку статті ми побачили, що це вкрай суттєво! Не говорячи про біблійного Бога-Творця, про кого тоді ми говоримо? 🙏

Іван Кундеренко

Творець і наші молитви

Більшість людей на сьогодні визнають силу й користь молитви. Мало знайдеться людей, які ніколи б не молились. Правда, практика таких молитов часто далека від того, що вкладав у це поняття Бог. Адже в більшості випадків люди моляться в часи великої скрути чи переживань. «Як тривога — то до Бога!» — за таким гаслом живуть сучасні українці. Живуть і свято вірять у те, що саме такий стан речей і є правильним. Немовби кажуть: «Ми не набридаємо Богу, і Він повинен бути цим задоволений».

Таке ставлення до молитви зумовлене вірою людей у те, що лише великі події в нашому житті варті Божої уваги. А з дрібними ми й самі якось упораємось... Навіщо Бога турбувати нашими приземленими, повсякденними справами?.. Такий підхід навіть має своє філософське підґрунтя: мовляв, Бог створив цей світ, налаштував закони, яким космос має підпорядковуватися, і штовхнув у вільне плавання нашу планету. І лише вряди-годи Він втручається у перебіг подій, скеровуючи його в потрібне Йому русло.

Цей погляд не новий, виник він приблизно двісті років тому під

впливом технічного прогресу й розвитку наук. Він є досить «зручним», бо узгоджує віру в Бога з досягненнями науки і техніки. Адже все так просто: колись давно Бог якось усе створив, а ми тепер просто живемо за встановленими Ним законами. І зовсім не обов'язково вірити в Творця, і ці закони можна назвати «загальнолюдськими цінностями», головне — «правильно» жити, і цього достатньо... А для простих людей, які зрідка читають Біблію і згадують про духовну складову свого життя, такий підхід є прийнятним і дає можливість не надто сильно перейматись усіля-

кими непростими питаннями віри і її втіленням у повсякденному житті.

Проте, коли розгорнемо Біблію і прочитаємо перші слова, записані в ній, то зустрінемо наступне: «На початку Бог створив небо й землю...». Ви помітили? Початком усього був Бог! Причиною існування, буття всіх речей у їх різноманітності є Бог. Отож, кожна річ, кожна рисочка у світі, кожна секунда часу чи міліметр простору були створені Ним. І немає речей, які не були б персонально створені Богом. Але це не все, Біблія розвиває цю думку й далі: немає жодної речі на землі, існування якої не підтримував би Бог. Вони іс-

нують не самі собою, а лише завдяки Божій підтримці. Прочитайте хоча б Псалом 146, де псалмоспівець оспівує постійну турботу й піклування Бога про Своє творіння: «Він хмарами небо вкриває, приготує дощ для землі, оброщує гори травою, худобі дає їй корм, воронятам — чого вони кличуть... вираховує Він число зорям, і кожній із них дає ймення...» (Пс. 146:4, 8–9).

У попередньому псалмі автор каже, що Бог «...правди пильнує навки, правосуддя вчиняє покривдженним... хліба голодним дає! Господь в'язнів розв'язує, Господь очі сліпим відкриває, Господь випростовує зігнутих, Господь милує праведних! Господь обороняє приходьків, сироту та вдовицю підтримує, а дорогу безбожних викривлює!» (Пс. 145:6–9). Іншими словами, Бог активно діє в історії людства.

Це підтверджував і Ісус Христос, коли перебував на землі. Бо Він, відкриваючи велич і всевладдя Бога, вказував не на грандіозні речі, а на ті дрібниці, які оточують нас: на те, що волосся нам на голові пороховане, і що кожного горобчика знає і контролює Бог, і польові квіти й ошатні лілеї Він «зодягає». Він контролює шлях риби в морських глибинах і навіть те, що вони несуть у роті.

Нам може видатись, що ці приклади занадто прості, примітивні та дріб'язкові. Адже, яка мені різниця, куди і як попливе якась там риба? Зате коли ви голодні, чи від цього залежить ваш прибуток, подібне всезнання Бога виходить на перший план. І тоді люди вважають ці речі важливими у своєму житті й щиро моляться про них.

Але насправді Христос таким чином хотів показати, що Бог бере участь буквально в усіх подіях, що відбуваються на землі й у житті людини, зокрема. Немає такої деталі чи події, яка б випадала з Його поля зору, не була Йому підконтрольна і якою б Він не керував. Творець усього, що існує, Він не просто визначив закони, за якими все у світі існуватиме, а й щодня піклується про це й Сам стоїть на сторожі того, щоб Його твориво жило за Його законами.

Одним із прикладів може слугувати життя і смерть першого царя Ізраїлю — Саула. Цар повинен був представляти людям Божу владу, він правив людьми від імені Бога. Тобто саме цар мав стояти на сторожі моральних законів і того, щоби народ Ізраїлю поклонявся Богу і проголошував Його заповіді. Проте сам цар

відвернувся від Бога, не зважав на Божі остороги через пророків, звернувся до чаклунки, щоби знати майбутнє. І Бог прибрав його, як негідного представляти великого Бога. А на його місце поставив Давида, який донині вважається одним із найвеличніших царів у історії стародавнього світу й названий людиною, що діяла «згідно з серцем» Бога.

Ще одним прикладом може слугувати постійна дія закону сіяння і жнив. Про нього згадано в Посланні до галатів: «Не обманюйтеся, — Бог осміяний бути не може. Бо що тільки людина посіє, те саме й пожне!» (6:7). Його постійна й незмінна дія, яку не може відмінити жодна людина своїми діями, жодна генетична мутація, жодна хитрість вигадників, свідчить про те, що за ним стоїть не просто бездушна сила, а Той, Хто бачить усе і Сам усе контролює.

А тепер вернімось до молитви. Наші молитви розкривають те, у Якого Бога ми віримо. Чи довіряємо Йому все наше життя, чи лише деякі, нами визначені речі? Чи віримо в те, що кожен порух і подих — під Його контролем, і тому в молитві покірно просимо в Нього сили та здатності щось чинити? Власне, усвідомлення того, що Бог як Творець не лише є початком чогось, а й Тим, Хто бере безпосередню участь у кожній нашій справі, наповнює наші молитви новою силою і змістом. Це приводить нас до усвідомлення своєї відповідальності перед Ним, і це змушує нас довіряти Йому всі наші вчинки, дії і шляхи.

Який же результат усього цього? Слово Боже говорить: «І мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші та ваші думки у Христі Ісусі» (Флп. 4:7). Мир, тобто внутрішній спокій (а це одне із головних значень слова «мир» у Біблії і це те, чого так прагне наша душа, тобто того спокою і впевненості, які можуть бути в наших серцях за будь-яких обставин, того миру, який ми прагнемо мати попри всі незгоди і якого шукаємо протягом життя), берегтиме наші серця. Адже, коли ми знаємо, що довірили Богу все те, що маємо зробити, чи сказати, чи пережити, і знаємо, що Він як Творець насправді все контролює і направляє, то в серці починає панувати спокій і ми сміливо можемо йти життєвим шляхом.

Проте є одне «але»: мир цей можна знайти лише у Христі Ісусі. Тобто потрібно із самого початку довіритись Йому, визнати Його Володарем

свого життя і Тим, Хто буде вчити нас правильно ходити Божими дорогами. Без цього неможливо до кінця довірити Богу всі наші стежки. Це має бути початком, відправною точкою не лише наших молитов чи вчинків, а всього життя.

А для цього — **почніть читати Слово Боже**. Можете розпочати з книги Псалмів, яка зображає нашого Бога як Творця і Царя всього Всесвіту. Читаючи Писання, ви обов'язково побачите й усвідомите, наскільки Бог великий, як усемогутній Володар, і близький у кожній деталі, як турботливий Батько.

Почніть молитись. Довіряйте Йому в короткій молитві кожен новий день. Моліться і просіть у Нього поради про кожну подію, яка може бути з вами протягом днини. Пам'ятайте, що молитва важлива, найперше, вашому серцю, щоби воно могло, як говорить автор псалму ще дві з половиною тисячі років тому, звернутись до Бога і сказати: «Свої очі я зводжу на гори, звідки прийде мені допомога, — мені допомога від Господа, що вчинив небо й землю! Він не дасть захитатись нозі твоїй, не здрімає твій Сторож: оце не дрімає й не спить Сторож Ізраїлів! Господь — то твій Сторож, Господь — твоя тень при правиці твоїй, — удень сонце не вдарить тебе, ані місяць вночі! Господь стерегтиме тебе від усякого зла, стерегтиме Він душу твою, — Господь стерегтиме твій вихід та вхід відтепер аж навіки!» (Пс. 120).

Знаходьте свої слова, що вириваються із вашого серця, а не були кимось вимовленими, а вами старанно завченими молитвами. Для Бога важливими є ваша молитва і ваше спілкування з Ним. Учїться цього самі й учіть цього ваших дітей. Адже те, що ви в них посієте, потім і пожнете.

І останнє. **Перегляньте своє життя** і поставте собі питання: чи маю я стосунки з Богом, і чи є доленосною для мене жертва Ісуса Христа? Якщо ви не можете до кінця ствердно дати відповідь на ці питання, вам необхідно знайти спасіння в Сині Його Ісусі Христі. Це — найголовніше питання для кожного.

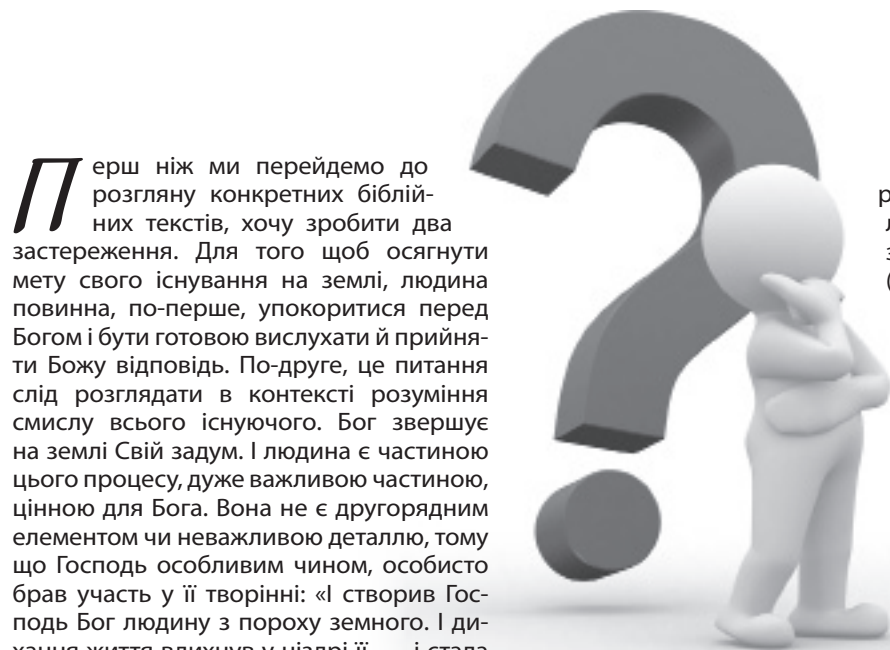

Олег Блощук

Навіщо я живу?

Сьогодні ми торкнемося теми, яка стосується кожного з нас. Людина цікавиться не лише питанням: «Хто я?», але й обов’язково повинна знайти відповідь на наступне питання: «Навіщо я живу?». Тому що розуміння сенсу й мети життя визначає те, як ми живемо, що робимо, як використовуємо ті ресурси, які Бог нам дає. Знати мету свого життя надзвичайно важливо, і в Божому слові чітко й зрозуміло висвітлено це питання.

Перш ніж ми перейдемо до розгляду конкретних біблійних текстів, хочу зробити два застереження. Для того щоб досягнути мету свого існування на землі, людина повинна, по-перше, упокоритися перед Богом і бути готовою вислухати й прийняти Божу відповідь. По-друге, це питання слід розглядати в контексті розуміння смислу всього існуючого. Бог звершує на землі Свій задум. І людина є частиною цього процесу, дуже важливою частиною, цінною для Бога. Вона не є другорядним елементом чи неважливою деталлю, тому що Господь особливим чином, особисто брав участь у її творінні: «І створив Господь Бог людину з пороку земного. І дихання життя вдихнув у ніздрі її, — і стала людина живою душею» (Бут. 2:7). У Господа була спеціальна нарада в Трійці з цього приводу, на якій було прийнято рішення: «Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою...» (Бут. 1:26).

Ми створені Богом і для Бога

У книзі Дії святих апостолів ми читаємо відому проповідь апостола Павла в Афінах. Цю промову Павло говорив, звертаючись до грецьких філософів, чия філософська позиція досить близька до позиції сучасних людей. Хоча вони жили багато років тому, наш західний світ є носієм філософії, закладеної греками, розвинутої римлянами, яка знайшла свій розквіт в Європі в епоху Ренесансу, і тепер велика частина розвинутого світу функціонує на тих самих цінностях. Ось чому слова апостола Павла, сказані в ті далекі часи, абсолютно точні й подібно до скальпеля прорізають свідомість сучасної людини.

«І ввесь людський рід Він з одного створив, щоб замешкати всю поверхню землі, і призначив окреслені доби й границі за мешкання їх, щоб Бога шукали вони...» (Дії 17:26–27).

Бог створив людину, і Бог створив кожного з нас, щоб кожна людину поставити свого часу в своєму місці. Бог знає, хто ми, Він нас створив, Він дав нам певні якості: характер, фізичні дані, різні обставини навколо нас, і Він створив усе це задля однієї простої мети: для того, щоб ви і я Його шукали. Зрозуміло написано, що Він — наш Господар, Він — Автор, Він — Творець, Він усе зробив. Тому, коли Він творив нас, коли Він конструював наш світ, — це була Його мета. Саме цей момент багато людей не зауважують. Люди думають, що вони самі собою і самі для

себе, самі визначають мету свого життя, але це не так. Жоден із нас не народився у світ за власним бажанням. Бог визначив цей процес. І в цьому процесі в Бога, якщо можна так сказати, усе прораховано до дрібних деталей. У Нього є це точне положення, точний порядок, точні умови для кожного з нас, щоб у цих умовах ми шукали Бога.

Для чого шукати Бога?

Коли ми говоримо, що мета людини — шукати Бога, то мимоволі виникає питання: «А навіщо шукати Бога?»

Ми вже зазначали кілька причин. По-перше, тому що світ є богоцентричним, і Бог є Господарем цього світу. Це вагома причина, щоб шукати Бога.

Крім того, таке Боже повеління. Це ще один фактор, який повинен переконувати нас у необхідності пошуків Бога.

Ми повністю залежні від Бога — це ще один чинник. Без Нього ми не можемо навіть миті проіснувати.

Але є ще одна причина — значно важливіша, значно яскравіша, домінуюча, через яку кожна людина не лише повинна шукати Бога, але це найкраще положення для людини, щоб шукати Бога.

Ця причина полягає в дивовижній якості Особистості Бога. На сторінках Святого Письма ця якість названа — Божа слава.

Якщо всі існуючі тексти Писання щодо цього питання об’єднати в одне, то отримаємо таку фразу: «Бог каже, щоб ми Його шукали, тому що лише Він прославлений».

Що таке Божа слава?

З плином часу слова дещо змінюються, набувають додаткових відтінків залежно від того, за яких обставин люди їх уживають. Щось подібне відбулося зі словом «слава». Зараз це слово для нас пов’язується з поняттям вивищення когось, славою користуються актори, видатні люди, знаменитості.

Але коли ми подивимося на біблійне значення цього слова, то побачимо, що воно відображає в собі Божу досконалість: досконалу мудрість, красу, щедрість, багатство, досконалу благодать.

Бог як Особистість незбагненно прекрасний, безмірно великий, Він володіє дивовижною притягальною силою, Він домінує над усім.

У Біблії використано два слова для позначення поняття «слава»:

- ♦ єврейське «кавод» означає повнота, вага, впливовість. Коли писали про Бога і Його славу, хотіли висловити, що Він наповнює Собою все, Він впливовий, Його не можна ігнорувати, це Той, Хто все в усьому;

- ♦ грецьке слово «докса» передає дещо інший аспект — світіння, яскравість, сила, честь, зразкова репутація. Усі ці слова представляють нам наступну ідею: Божа слава — це сукупність і вираз Його абсолютної досконалості.

Божа слава задовольняє людські потреби

Бог створив нас і поставив кожного з нас на своє місце й дав кожному з нас індивідуальні якості характеру, особливі фізичні можливості, розумові здібності, щоб ми з цього місця, використовуючи надані ресурси, спрямували своє життя на те, щоб досягнути Божу славу, щоб доторкнутися до неї, щоб захоплюватися нею, щоб наповнити нею своє життя. Ми для цього створені.

Джон Пайпер у своїй книзі «Спрагнені Бога» про Божу славу сказав наступне: «Божа слава — це краса Його нескінченних досконалостей. Вона може виявлятися в яскравому сяєві у видимій формі або ж може стосуватися нескінченно досконалих моральних якостей Його особистості. У будь-якому разі вона вказує на реальність безмежної величі, гідності та честі».

Цар і псалмостівець Давид на землі шукав споглядання Божої слави. «Боже — Ти Бог мій, я шукаю від рання Тебе, душа моя прагне до Тебе, тужить тіло моє за Тобою в країні пустельній і вимученій без води. Я так приглядався до Тебе в святині, щоб бачити силу твою й Твою славу, — ліпша бо милість Твоя над життя, й мої уста тебе прославляють!» (Пс. 62:2–4).

Давид поєднав свій досвід, коли він був у храмі, з тим, що відбувалося в його реальному житті, коли він перебував у пустелі. Ці слова написані в реальному складному житті. І ось він згадує, як переживав цей момент у святині, коли він раптом усвідомив Божу славу, коли вона торкнулася його, коли вона стала для нього реальною. І він каже: «Ось цього я прагну». У Псалмах ми можемо зустріти чимало схожих ситуацій, подібних слів, коли люди жадають того, щоб переживати Божу славу.

До речі, це один з аспектів, навіщо нам потрібні емоції. Коли ми говоримо про Божу славу, ми не лише розуміємо, що немає нікого вищого за Бога, ми захоплюємося Його красою, ми дивуємося Його точності, ми вражені Його пишнотою. І це найпрекрасніші почуття.

Отож, Бог створив людину, щоб ця слава стала для неї джерелом насолоди. Як досконала Особистість, Бог не мав потреби в комусь, Його триєдина сутність забезпечувала оцінку слави й захоплення нею, вираз і прийняття любові тощо. Але оскільки за Своєю природою Бог добрий і милосердний, то Він захотів, Він просто вирішив, щоб Його славою насолоджувався ще хтось. Це було причиною створення людини. Бог захотів, щоб його красою та величчю, Його абсолютною досконалістю ще хтось свідомо міг захоплюватися, наповнюватися і радіти.

Причина, чому Бог створив людину, чому Він розпочав увесь процес, полягала в одній найголовнішій істині: Бог хоче, щоб людина насолоджувалася Ним. І це робить людину щасливою.

Зверніть увагу, увесь Всесвіт прославляє Бога, але це інший вид прославлення. «Небо звіщає про Божу славу, а про чин Його рук розказує небозвід» (Пс. 18:2). Будь-яке твориво виявляє свого Творця, воно показує велич і значимість свого Творця. Але твориво не здатне усвідомлювати цього. Людина ж створена як свідомий одержувач і користувач, якщо можна так висловитися, Божої слави.

Коли ми читаємо останню книгу Біблії — книгу Об’явлення, де Божий план викуплення завершується, то там усе зливається в один акорд, буквально залитий світлом слави Бога. «І заніс мене духом на гору велику й високу, і місто велике мені показав, — святий Єрусалим, що сходить із неба від Бога. Славу Божу він має. А світлість його подібна до каменя дорогоцінного...» (Об. 21:10–11).

Божа слава і грішна людина

Ми сьогодні живемо у світі, який несе на собі тяжкі наслідки гріхопадіння, тому нам дуже важко зрозуміти Божу славу.

Коли грішна людина наближається до прославленого Бога, їй завжди стає незатишно, некомфортно. Є лише два варіанти поведінки такої людини: або вона втікає від Бога, або їй потрібно очиститися від гріха. Наповнення й насолода славою Божою для грішної людини неможливі.

Тут доречно буде згадати про такий важливий елемент християнського життя як освячення — звільнення від гріхів. Людина отримує оправдання в момент покаяння, а далі її життя має характеризуватися цією важливою якістю — освяченням, звільненням від гріха. Вона повинна прагнути бути чистішою, святішою.

Церкви ламають голови над тим, як примусити людей освячуватися. Хтось намагається лякати пеклом, хтось устанавлює суворі правила, а інші навпаки вирішують частину правил відмінити, бо все одно ніхто їх не виконує. І разом з тим усі розуміють, що примусити людей жити свято дуже важко. Але коли ми розуміємо сутність слави Божої, тоді для кожного з нас стає зрозуміло, що є один найпростіший і найсильніший засіб мотивації. Грішна людина ніколи не встоїть перед потужним проявом Божої слави. У результаті, як ми вже зазначали, для неї залишаються лише дві дороги: або людина приймає Євангелію Ісуса Христа і переходить під Його захист і опіку, отримує звільнення від гріха («Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої», 1 Ів. 1:9), або ж людина намагається втекти від Бога. Вона може залишатися релігійною, та ніколи не відчує справжнього щастя. Людина спробує створити це щастя власними зусиллями, активною діяльністю. Але така церковна діяльність нічим не відрізняється від діяльності учасника художньої самодіяльності в клубі. Буде задоволення від власної активності, від того, що все вийшло так, як задумали, але не більше.

Щастя християнина зовсім інше. Він теж прагне все зробити найкращим чином, але чому? Тому що стоїть перед досконалим прекрасним Богом. Його щастя в тому, що він бачить Бога.

Біблія про сенс життя

Але кожного разу, споглядаючи Бога, християнин бачить свою недосконалість, тому звертається до Божого Слова, просить Бога, щоб Він його очищав.

Покажи людині славу Божу — і вона не зможе спокійно жити з гріхом. Людина не може споглядати славу Божу й залишатися в гріхах. І навпаки, єдиний спосіб звільнення від гріхів — споглядання Божої слави.

У книзі Вихід написано, що коли Господь укладав завіт з ізраїльським народом, Божа слава опустилася на гору Синай. І подивіться на реакцію народу: «І затремтів увесь народ, що був у таборі...» (Вих. 19:16). Або тремти, або припади до Божих ніг і проси очистити тебе.

Доступ до слави Божої відкритий

Під час існування скинії, а потім храму в народі ізраїльського було спеціальне місце — Святе Святих. Написано, що в цьому місці перебувала слава Божа. У момент смерті Ісуса Христа на голгофському хресті завіса в храмі, яка відділяла Святе Святих від усього іншого світу, розірвалася навпіл. Це був Божий знак, що через жертву Ісуса Христа доступ до слави Господньої тепер відкритий для всіх людей. Кожна людина, яка відчула на собі звільняючу силу Божої благодаті, благодаті голгофського хреста, має можливість насолоджуватися найдосконалішим щастям, яке тільки існує, — спілкуванням зі славою Божою.

Отже, Бог створив людину, щоб ми споглядали, наповнювалися й насолоджувалися Його славою. До речі, лише в цьому випадку нас буде задовольняти і все інше, що Бог нам дає.

Покликання людини — відображати Божу славу

Бог не робить людину стороннім спостерігачем, а, наближаючи до Себе, дає здатність не просто отримувати Божу славу, але й відображати її. Про це неодноразово згадується у Святому Письмі. Це потужний засіб, за допомогою якого Бог розповсюджує Свій вплив на землі.

Статистика свідчить, що люди навертаються в християнство під впливом двох факторів: проявів Бога в житті людей («По тому пізнають усі, що ви учні Мої, як будете мати любов між собою», Ів. 13:35) і Євангелії («...бо ж вона — сила Божа на спасіння кожному, хто вірує...», Рим. 1:10).

Чи відображаємо ми Божу славу, чи досягаємо поставленої перед нами мети? І це зовсім не важкий тягар, який ми змушені нести, це найдивовижніша, найприємніша справа, яка тільки може бути! Тобто, коли людина сама зустрічається з Христом, коли ця зустріч змінює її життя, то зміни неможливо приховати, вони помітні.

З іншого погляду, у тому ж таки Посланні апостола Павла до римлян читаємо: «...пізнавши Бога, не прославляли Його, як Бога, і не дякували, але знікчемніли своїми думками, і запаморочилось нерозумне їхнє серце... і славу нетлінного Бога змінили на подобу образу тлінної людини...» (1:21, 23).

Божа слава може стати вершиною людського щастя або ключовою точкою людського повстання проти Бога.

Людська слава — конкурент Божої слави

Грішна людина висуває конкурента Божій славі — свою власну славу. Для багатьох людей саме в цьому сенс життя — фокусування на самому собі, на своїй власній мудрості, величч, красі. Людина не хоче погодитися, що в неї немає своєї слави. У певних ситуаціях Бог може дати нам можливість мати славу, але ця слава завжди буде похідною від слави Божої. Ми ніколи не можемо бути першоджерелом слави. Лише тоді, коли ми відображатимемо Божу славу, в якомусь розумінні ми самі будемо «світитися». Ми будемо провідниками Божої слави. Ми самі освячуватимемося й будемо людьми, з якими приємно спілкуватися. Ми — грішники, але якщо ми дозволимо Божій славі освітити нас, люди будуть нам вдячні, що ми щось добре сказали, що ми були з ними. Однак розумітимемо, що це все чинить Бог.

Отже, ми спроможні не лише насолоджуватися Божою славою, але й передавати її. Всюди: у сім'ї, на роботі, у школі, доглядаючи хвору людину, спілкуючись з друзями — у вас є унікальна можливість відобразити Божу славу, її сутність. І ви будете щасливі, і люди навколо вас будуть щасливі, ви будете благословенні, і ви будете інструментом благословення. І завважте, коли ми так живемо, наше життя не залежатиме від обставин, тоді обставини мають другорядне значення. Нам часто здається, що якби не ця людина поряд, або якби не хвора нога, або якби не економічна криза, я був би щасливий. У нас завжди є речі, якими ми пояснюємо, чому ми нещасливі. Але насправді, у будь-якій ситуації, в яку ми поміщені Богом, ми можемо і повинні бути щасливими.

Ісус Христос — саяво Божої слави

Ісус Христос, перебуваючи на землі, постійно відображав Божу славу: «Він був сявом слави та образом істоти Його...» (Євр. 1:3). І тому Його життя було цілеспрямованим, ефективним і діяльним.

Бог ставить перед Своїми дітьми конкретне завдання: «Але ви — вибраний рід, священство царське, народ святий, люд власности Божої, щоб звіщали чесноти Того, Хто покликав вас із темряви до дивного світла Свого...» (1 Петр. 2:9).

Чи відбувається це? Чи є це нашою особистою метою? Чи ставили ви перед собою завдання навчитися відображати Божу славу?

Ми навчаємося різних речей, а те, заради чого ми створені, мало кого цікавить.

Не розуміючи цього головного завдання, ми ніколи не зможемо вирішити проблему наших негараздів, не зрозуміємо причини наших невдач, адже перспектива нашого життя буде неправильна. Ми ніколи не зможемо накреслити чіткий курс нашого власного життя. Наше життя буде непевним. Зустрічаючись зі складними ситуаціями, ми не знатимемо, як приймати рішення. Чому? Тому що головна мета неправильно визначена в житті багатьох із нас.

Стан слави, якого ми можемо досягнути лише у вічності, розпочинається вже тут, у нашому сьогоденні. Усвідомлення багатства Божої присутності — це те, що повинне стати безпосередньою частиною життя кожного з нас. Це те, заради чого створив нас Бог.

Наскільки ви щасливі?

Наскільки вам удалося зорієнтувати своє життя в напрямку насичення Божою славою?

Схиліться перед Богом, відкрийте Йому своє серце, погляньте на Його славу та велич і попросіть Його навчити вас жити заради тієї мети, яку Він для вас призначив. Амінь. 🙏

Олексій Коломійцев

I. Наслідки незнання сенсу свого життя

1. Життя здаватиметься нудним і важким.

«І сонечко сходить, і сонце заходить, і поспішає до місця свого, де сходить воно. Віє вітер на південь, і на північ вертається, крутиться, крутиться він та й іде, і на круг свій вертається вітер... Всі потоки до моря плывуть, але море — воно не наповнюється: до місця, ізвідки плывуть, ті потоки вони повертаються, щоб знову плести! Повні труду всі речі, — людина сказати всього не потрапить!» (Екл. 1:5–8).

2. Життя здаватиметься безплідним і марнотним.

«Не насититься баченням око, і не наповниться слуханням ухо... Що було, воно й буде, і що робилося, буде робитись воно, — і немає нічого нового під сонцем!..» (Екл. 1:86–9).

3. Життя здаватиметься некерованим.

«Покривленого не направиш, а неіснуючого не полічиш!» (Екл. 1:15) ; «Хто ж із вас, коли журиться, зможе додати до зросту свого бодай ліктя одного?» (Мт. 6:27).

II. Що може керувати життям людини?

1. Почуття вини.

«Блаженний, кому подарований злочин, кому гріх закрито...» (Пс. 31:1).

2. Гнів і злоба.

«Бо гнів побиває безглуз道的, а заздросці смерть завдають нерозумному!» (Йов. 5:2).

3. Страх.

«Страху немає в любові, але досконала любов проганяє страх геть, бо страх має муку. Хто ж боїться, той не досконалий в любові» (1 Ів. 4:18).

4. Грошоловство.

«Яка ж користь людині, що здобуде весь світ, але душу свою занапастить? Або що дасть людина взамін за душу свою?» (Мт. 16:26) ; «...життя чоловіка не залежить від достатку маєтку його» (Лк. 12:15).

5. Бажання заслужити визнання в суспільстві.

«Бо тепер чи я в людей шукаю признання чи в Бога? Чи людям дбаю я догоджати? Бо коли б догоджав я ще людям, я не був би рабом Христовим» (Гал. 1:10).

III. Користь від усвідомлення сенсу свого життя

1. Допомагає сконцентрувати свою увагу й сили на найважливішому.

«Браття, я себе не вважаю, що я досягнув. Та тільки, забуваючи те, що позаду, і спішачи до того, що попереду, я женусь до мети за нагородою високого поклику Божого в Христі Ісусі» (Флп. 3:13–14).

2. Звільняє наше життя від марноти.

«Думку, оперту на Тебе, збережеш Ти у повнім спокої, бо на Тебе надію вона покладає» (Іс. 26:3).

3. Робить життя цілеспрямованим.

«Бо Я знаю ті думки, які думаю про вас, — говорить Господь, — думки спокою, а не на зло, щоб дати вам будучність та надію» (Єр. 29:11).

4. Допомагає підготуватися до вічності.

«...Усе Він прегарним зробив свого часу, і вічність поклав їм у серце...» (Екл. 3:11a).

IV. Сенс людського життя

1. Віддати своє серце Ісусові Христу.

«Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою. Це найбільша й найперша заповідь» (Мт. 22:37–38) ; «Віруй в Господа Ісуса, — і будеш спасений ти сам та твій дім» (Дії 16:31).

2. Присвятити своє життя Ісусові Христу.

«Тож благаю вас, браття, через Боже милосердя, — давайте ваші тіла на жертву живу, святу, приємну Богові, як розумну службу вашу» (Рим. 12:1) ; «І живу вже не я, а Христос проживає в мені» (Гал. 2:20).

3. Навчитися бачити Божу присутність у своєму житті за будь-яких обставин і в будь-яких ситуаціях.

«І знаємо, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре» (Рим. 8:28).

4. Служити своїми талантами й дарами Богу і Його Церкві.

«Служіть один одному, кожен тим даром, якого отримав, як доморядники всілякої Божої благодаті» (1 Петр. 4:10).

5. Свідчити оточуючим про Ісуса Христа.

«Та ви приймете силу, як Дух Святий злине на вас, і Моїми ви свідками будете в Єрусалимі, і в усій Юдеї та в Самарії, та аж до останнього краю землі» (Дії 1:8).

Висновок

«І весь людський рід Він з одного створив, щоб замешкати всю поверхню землі, і призначив окреслені доби й границі замешкання їх, щоб Бога шукали вони, чи Його не відчують і не знайдуть, хоч Він недалеко від кожного з нас» (Дії 17:26-27) ; «Бо ми — Його твориво, створені в Христі Ісусі на добрі діла, які Бог наперед приготував, щоб ми в них перебували» (Еф. 2:10).

Таким чином, мета людського життя полягає в тому, щоб знайти Бога й присвятити себе служінню Йому. Для цього людина й була створена.

А ЯКА МЕТА ВАШОГО ЖИТТЯ?

Роман і Євгенія Сверлови
Із сайту Біблійного дискусійного клубу (<http://cogmtl.net>)

Історія про щасливу людину

Ми познайомилися 10 років тому... Це був непростий період у моєму житті.

Я не очікувала нічого особливого від цього знайомства. Ще одна хороша християнська сім'я. Але таких сімей у моєму оточенні було багато. Спочатку справді не побачила нічого екстраординарного, просто порядні люди. Але так було, лише допоки наша світська бесіда про навчання, роботу й інші моменти життя не перейшла в сферу духовного. Отоді я побачила людину, для якої Бог був не просто релігією, а життям. І радість була не награною чи видавленою, як паста з тюбика, а справжньою. З таким азартом, як він говорив про Бога, звичайно говорять тільки про те, чим по-справжньому захоплені. У цей вечір мені Бог подарував нових друзів, доброго наставника й гарного душеопікуна.

Сьогодні мені хотілося б, дорогі читачі, поділитися з вами невеликими фрагментами з його життя. І так хочеться, щоб у цій простій історії ви змогли побачити Великого Живого Бога, Який творить Свою історію через маленьких людей.

Сергій народився і виріс у християнській сім'ї. Його батько був священнослужителем, мама домогосподаркою. Жили просто, скромно, але дружно. Хоча це були комуністичні часи й вірити в Бога було не тільки немодно, але навіть небезпечно, у домі завжди відкрито говорили про Бога. Читання єдиної в домі Біблії й молитва були невід'ємною частиною кожного дня. Уже в 5-річному віці Сергій дуже хотів мати свою Біблію, він брав маленький словничок, гортав його й з гордістю повторював: «Це моя Біда (Біблія)».

Але милий період дитячих забав і безтурботних пригод змінився шкільними буднями. Разом з уроками, книжками й суворими вчителями в життя прийшли й перші труднощі..

Я потрапив у середовище, де бути віруючим означало, що тебе вважатимуть темним, відсталим, забутим, часто не тільки діти, але й учителі висміювали за ті переконання, які ще тоді не були моїми. І хоч я продовжував відвідувати церкву, усередині вже не було все так гладко й спокійно, як раніше. Одна частина мене хотіла плисти за течією, бути як усі, не виділятися, бути своїм у середовищі однокласників. Але той приклад, який завжди бачив у своїй сім'ї, ті істини про Бога, які були закладені батьками від народження, не давали мені спокою. Я розумів, що мені потрібно зробити вибір, раз і назавжди вирішити, як і з ким будуватиму своє життя. Углибини душі я прекрасно розумів, що без Бога нічого доброго у своєму житті не досягну.

Сергій Дацко, 1965 р. н. Закінчив Українську біблійну семінарію, магістр богослов'я, пастор церкви «Жива Надія» у м. Харкові

Я справді щасливий, тому що Бог є центром усього в нашій сім'ї! Це так чудово разом служити Богові! Марина хороша помічниця, вірна дружина й надійний друг! Вона завжди підтримує мене, хороша господиня, завжди радо приймає гостей, яких у нашій домі завжди багато. Вона для мене справжній дарунок від Бога! І я завжди Йому дякую за те, що Він з'єднав наші долі в одну. Бог дав нам трьох синів і дочку, уже маємо внучку, і, що нас як батьків особливо радує, вони теж живуть Христом. Це була наша мрія, бачити, як діти приймають хрещення, створюють християнські сім'ї, живуть Божим Словом. І ми сьогодні бачимо, як ця мрія стає реальністю.

1980 р., у віці 15 років, на одному з молодіжних служб Бог торкнувся серця Сергія. Небесний Батько покликав розгубленого підлітка, що заплутався в сумнівах, у Свої сильні обійми. Із цього моменту Бог уже не був просто Богом батьків, а Біблія стала вірним другом і радником. 23 серпня 1981 р. Сергій дав обіцянку Богові служити Йому й прийняв святе водне хрещення.

Минули шкільні роки, і настав час справжньої перевірки віри. Сергія призвали в армію. Обійнявши на прощання рідних, прихопивши із собою набір необхідних речей і, звичайно, Біблію, Сергій виїхав з рідного міста, від близьких і друзів, від рідної церкви, у невідоме й тривожне армійське майбутнє. Служити довелося справді дуже далеко від дому — у спекотному Казахстані.

Але поки ми, крізь сльози й безліч запитань, дивимося на незрозумілі для нас штрихи подій, Творець невидимим пензлем малює прекрасну картину нашої долі.

На початку служба-таки виявилася суворим випробуванням віри та вірності. Суворі армійські будні, агресивне атеїстичне середовище й відчуття самотності вчили шукати Бога по-справжньому, молитися ревно, вірити щиро. Через 8 місяців Бог подарував перший оазис на чужині — знайомство з невеличкою місцевою громадою віруючих. Саме в цій церкві Бог познайомив Сергія з його майбутньою дружиною Мариною. І дружба, що почалася в Казахстані, через якийсь час переросла в гарячу любов, що триває вже 26 років.

Доки Сергій з Мариною облаштовували затишне сімейне гніздечко, училися самостійного життя й проходили уроки виживання в різних економічних умовах, Бог готував їхні серця до важливого служіння. Як говорить Сергій, пасторство не входило в його плани, він бачив своє життя в музиці. Якийсь час навіть був керівником дитячого хору. Але хтось сказав, хочете розсмішити Бога, розкажіть Йому про свої плани. І Бог усміхався, дивлячись, як він намагається «обкопатися» в стінах церкви, занурившись у церковну діяльність.

У Бога багато різних способів, як залучити людину до служіння. Іноді Він використовує інших людей, іноді дає одкровення, а іноді просто позбавляє спокою.

Це відбувалося в житті Сергія наприкінці 90-х. Він тоді й не підозрював, що Бог уже утворює нову церкву, у якій йому буде доручено стати пастором. Із групою друзів щонеділі він їздив у один з районів міста, де вони просто на вулиці розповідали людям про Бога, співали християнських пісень, роздавали Євангелія. Одні люди слухали з інтересом, інші відкидали, але через невеликий проміжок часу в тім районі утворилася група бажаючих вивчати Біблію. А в 1998 р. були хрещені перші люди. Так народилася церква євангельських християн «Жива Надія», пастором якої вже 12 років є Сергій Дацко. Під одним дахом невеличкого будинку Бог збирає зовсім різних людей, які мають спільну мету — любити Бога й любити ближнього.

Усвідомлення цієї потреби ніколи не дозволить сидіти склавши руки. Саме це в 2000 р. привело Сергія в комісію зі справ неповнолітніх. Підлітковий вік — це той час, коли дітям по-особливому потрібні відчуття любові й прийняття, і часто саме відсутність цього веде їх у недобрі компанії...

Відтак розпочалася духовно-просвітницька робота серед школярів, батьків і педагогів. Зараз у деяких школах Харкова викладають факультатив «Основи християнської етики». На базі приватної загальноосвітньої школи «Початок мудрості» утворено педагогічний клуб «Християнська

Бог подарував мені знайомство з людиною, яка працювала з проблемними підлітками. Цей чоловік запросив мене виступити перед старшокласниками й розповісти їм про християнську мораль, про те, що може зробити людину щасливою і нещасною. Із цього все й розпочалося. Хлопці слухали з інтересом, ставили запитання. А потім були кількаразові зустрічі з батьками, з випускниками шкіл. Відтак зав'язалися дружні стосунки з директорами деяких шкіл, з людьми, які хотіли дати дітям не лише освіту, але й допомогти побачити істинне Світло.

Хотілося змін... Настав момент, коли я начебто прокинувся й побачив життя по-новому. Те, що побачив, просто позбавило мене спокою. Навколо було стільки духовно голодних людей. Бог посилав мені різні зустрічі з людьми, які мали величезне бажання говорити про Бога, пізнавати Його. Правда, я чомусь спочатку думав, що буду їх навчати, адже я християнин «зі стажем», але виходило так, що вони навчали мене. Вони говорили, а я змушений був слухати. Відверто кажучи, не був готовий до цього. У моїй голові було чимало стереотипів про те, якими повинні бути люди, які беруть на себе сміливість говорити про Бога.

У той час Бог дав мені одкровення через історію, описану в Біблії, що відбулася з апостолом Петром. Це одкровення перевернуло мою свідомість. У ній розповідається про те, як Бог показує Петрові видіння. З неба спускається посудина, у якій були нечисті тварини, і Петрові дається повеління заколоти їх і їсти. Оскільки він був правовірним євреєм, то відмовився це робити, і тоді Бог сказав йому: «Що від Бога очищене, не вважай за огидне того» (Дії 10: 15). Ці слова пролунали не тільки до Петра, вони пролунали й до мого серця. І Бог їх неодноразово повторював мені. Щоразу, при спілкуванні з різними людьми, Бог ламав моє уявлення про те, хто чистий і до кого прийшов Христос. Це насправді величезне щастя — бачити, як Бог змінює людей.

етика», де вже понад п'ять років збираються на зустрічі педагоги з різних навчальних закладів міста для того, щоб більше дізнаватися про Бога.

...Якось у знаменитого скульптора Мікеланджело запитали, як він досягає такого успіху в своїй творчості, як йому вдається створювати такі скульптури? На це майстер відповів: «У цьому немає нічого складного. Просто я беру брилу мармuru і відбиваю все зайве». Для мене життя Сергія — чудова ілюстрація того, як багато може зробити Бог через простих людей, слухняних Його волі. Для того щоб зробити інших щасливими, виявляється, не обов'язково бути генієм, мати особливу владу або якісь надприродні здібності, а всього лише потрібно всією душею любити Бога й бути податливим до Божого дотику.

Хочу закінчити цю історію з реального життя словами
всесвітньовідомого проповідника Мартіна Лютера Кінга:
«Кожний може бути великим, оскільки кожен може слу-
жити людям. Щоб служити людям, не треба мати вченого
ступеня. Не треба вміти узгоджувати підмет і присудок...
Щоб служити людям, потрібні лише серце, сповнене ми-
лосердя. Потрібна душа, створена любов'ю».

Наталія Дубовик

Сергій і Марина Дацко виростили чотирьох дітей,
на фото — з першою внучкою

Віра і наука

Частина 15

Закінчення, початок див. №№ 3–4/2008, 1–4/2009, 1–3/2010, 1–4/2011, 1/2012.

ДУХ

« / створив Господь Бог людину з пороку земного. І дихання життя вдихнув у ніздрі її, і стала людина живою душею» (Бут. 2:7).

Слово Боже звертає у цьому вірші нашу увагу на такі моменти:

- 1) людина була створена Богом;
- 2) вона була створена «з пороку земного»;
- 3) було запущено «механізм» життя людини;
- 4) і тільки після цього людина стала «душею живою».

Для того щоб людина стала живою, Бог використав унікальний спосіб — «дихання життя вдихнув у ніздрі її». І знову маємо кілька моментів:

- ♦ життя походить від живого Бога;
- ♦ про жодну живу істоту, яку створив Бог, Біблія не розповідає так детально, як про людину;
- ♦ Бог дав людині ще й частинку Самого Себе, а не використав якийсь інший засіб.

Оскільки Бог є Дух, то ми можемо стверджувати, що в цей момент людина отримала духа. Що ж таке дух? Психологія, біологія та інші науки, які стоять на позиціях еволюціонізму, не визнають Бога і, отже, духовних явищ, бо для них дух — це нематеріальна сутність, яку не виявлено в тілі людини за жодних обставин. І це абсолютно правильно, бо під час досліджень вчені користуються матеріальними приладами, які можуть досліджувати лише матері-

альні об'єкти (живі чи неживі). Тому звернемось до Слова Божого і спробуємо проаналізувати те, що Бог побажав відкрити людям з цього приводу.

Єврейське слово «руах», як і грецьке «пнеума», що були перекладені як дух, спочатку означали дихання або вітер. Однак це поняття набагато глибше, ніж просто вдихання чи видихання повітря, бо коли людина перестала дихати (не затримала дихання, а дихання припинилось), то ще в усьому організмі кілька хвилин існує життя. Тому завдяки реанімаційним заходам людину можна повернути до життя чи можна трансплантувати органи. Однак коли дихання життя виходить з організму, то вже ніщо не зможе його оживити, навіть усе повітря нашої планети. «І вернеться порох у землю, як був, а дух вернеться знову до Бога, що дав був його!» (Екл. 12:7). Слід зазначити такі три нюанси:

- 1) коли людина вмирає, то тільки Бог може повернути її до життя;
- 2) оскільки Бог вічний, то і дух, якого Він дає людині, також безсмертний. З цим добре узгоджується Екл. 3:10–11: «Я бачив роботу, що Бог був дав людським синам, щоб трудилися над нею, — усе Він прегарним зробив свого часу, і вічність поклав їм у серце, хоч не розуміє людина тих діл, що Бог учинив, від початку та аж до кінця...»
- Творча сила Бога незмінно присутня у світі — і в теперішньому його стані, і при створенні. Творити — значить покладати початок новому, чого раніше не існувало. Таким чином, людина була створена для вічності, для слави Божої;

3) наше тіло складається з величезної кількості клітин — близько 60 000 000 000 000 (6x10¹³). Щоденно 2 % цих клітин (тобто 12x10¹¹) руйнуються й замінюються такою ж кількістю нових. Тобто за якихось 120 днів повністю оновлюється кров, клітини м'язів і навіть протеїни 14 млрд клітин мозку. Чому ж ми не втрачаємо здатності пам'ятати й усвідомлювати себе особистістю? Очевидно, причина полягає не в тому, що будова нашого тіла чи його фізіологічні особливості породжують дух. Ні, він дається людині Богом.

Це також добре узгоджується з Йов 34:14–15: «Коли б Він до Себе забрав Своє серце, Свій дух, і Свій подих до Себе забрав, — всяке тіло погинуло б вмиг, а людина повернулася б на порох!...» чи Як. 2:26а «Бо як тіло без духа мертво...».

У Новому Завіті слово дух неодноразово використовується в значенні людської душі:

- ♦ Мт. 26:41 — бадьорий бо дух, але немічне тіло;
- ♦ Дії 17:16 — у Павла кипів його дух, як бачив він місце, повне ідолів та ін.

Слово Боже говорить також про духів (духовних істот): «бо не має дух тіла й костей» (Лк. 24:39) — це нематеріальна сутність, вона перебуває в тілі, але не змішується з ним. 1 Сол. 5:23 та Євр. 4:12 зокрема показують різницю між душею й духом: «Бо Боже Слово живе та діяльне, го-

стріше від усякого меча обосічного, — проходить воно аж до поділу душі й духа, суглобів та мозків, і спосібне судити думки та наміри серця». Душа — це власне особистість, а дух — це та внутрішня глибина істоти, куди проникає Слово. М. Лютер казав, що дух — це найвище і найкраще в людині і що завдяки йому людина здатна досягнути невидиме й вічне.

Досить часто в Новому Завіті використовується слово «пнеумата» (форма множини від «пнеума»): духи праведників (Євр. 12:23); духи ув'язнені (1 Петр. 3:19); духи недобрі, злі, нечисті, духи сну і немочі (Мт. 8:16; 10:1; Дії 5:16, 16:16; Лк. 13:11; Рим. 11:8 та ін.).

Але найчастіше слово «пнеума» використовується у словосполученні Святий Дух. Дух Божий, Дух Святий, Дух Істини, Утішитель — це по суті Один Дух, Який по-різному проявляється: визначає і направляє хід людського життя; дарує людям надзвичайні здібності; сходиться на окремих людей чи групи людей; звершує великі діла, поряд з якими людські зусилля здаються мізерними; надихав пророків та авторів Біблії; Його силою був народжений Ісус Христос; Його послав Ісус Своїм учням. Ісус казав: «Що вродилося з тіла — є тіло, що ж уродилося з Духа — є дух» (Ів. 3:6). Мається на увазі духовний дар (дух мудрості, дух пророцтва, молитви, любові та ін.). Ісус Христос обіцяв нам: «... скільки ж більше Небесний Отець подасть Духа Святого всім тим, хто проситиме в Нього?» (Лк. 11:13). Дух Святий, що живе в християнах, є запорукою того, що їхнє майбутнє — на небесах. З іншого погляду, в дітях світу цього (нехристиянах) діє інший дух на протигагу Духу Божому: дух рабства, дух страху та ін.

Слово Боже, зокрема, 1 Кор. 15:45, Кол. 3:10, Еф. 4:24, 2 Кор. 3:18 указує на різницю між духом людини і Духом Христа; під час другого (духовного) народження людина разом з Духом Святим отримує духовні дари; Дух перебуває в нашому тілі як у домівці; Він працює з нами, керує нашим життям, змінює наш характер, ми стаємо подібні до Бога в праведності, благочесті, чистоті й розумінні.

Таким чином, людина — вінець Божого творіння, «образ і подоба Божа» — у Біблії завжди розглядається як єдине ціле, але залежно від обставин, звертається увага: на плоть — тіло або жива речовина (матеріальна складова); на душу — особистість людини; на дух — нематеріальна сутність, яка керує людиною (духовна складова). [Щось подібне ми робимо, коли, розповідаючи про сонце, наприклад, підкреслюємо якусь з його особливостей: зоря, денне світло, джерело енергії, тіло відліку тощо.] Людина була створена досконалою (найменший недолік у ній був би безчестям для Творця), гармонійною (як в плані особистості, так і в поєднанні матеріального і духовного в людині), створена шостого дня (5 днів уже функціонував світ, створений Богом, у повній гармонії). Для того щоб людина жила, їй потрібно було живити матеріальну складову — тіло (для цього були прекрасні плоди саду, який насадив Бог) та духовну складову — дух (цю поживу забезпечував також Бог через постійне спілкування з людьми). Але так було недовго: гріхопадіння перших людей стало справжньою катастрофою для всього світу. Для людей, як і попереджав Бог, це обернулось смертю духовною — відокремленням від Бога (до фізичної смерті Адама пройшло 930 років). Св. Августин вважав, що в результаті гріхопадіння природні дари (зумовлені власне біологічними процесами, що відбуваються в людині) були спотворені, а надприродні (ті, що стосуються небесного життя) були від неї забрані. Ці блага втратили не лише Адам і Єва, вони це передали у спадок своїм нащадкам, тобто всім людям

(Рим. 5:12), оскільки люди народжуються не духовним народженням, а природним, яке походить від Адама і Єви. І для того, щоб змінити ситуацію, люди нічого не можуть зробити: їхнє тіло (а, отже, і душа) і їхній дух від Бога. [Це тільки в народній приказці «люди взяли Бога за бороду».] Але Бог бачить безвихідь людства, і Він любить Своє творіння, а тому послав досконалого Спасителя у світ — Свого Сина Ісуса Христа, «щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне» (Ів. 3:16).

Таким чином, найважливішою формою життя є духовне життя, бо це життя Бога. А тому важливо не те, скільки разів людина відвідала музей, а що вона там бачила: «Волинський іконопис» чи виставку зброї. Важливо не те, скільки разів людина була в театрі, а що вона там бачила: «Сльози Божої Матері» чи «Любов по-американськи». І так в усьому: є поезія, яка славить Бога, а є поезія, яка славить партію чи людину; є різна музика, різна історія і різні культурні традиції (є свято найбільшого пророка Івана Хрестителя, а є ідол Купала; є свято Андрія Первозванного, апостола Ісуса Христа, а є ворожіння на варениках, дровах, калиті тощо).

Мета нашого життя полягає в пізнанні Бога, до якого причетні абсолютно всі люди. Для цього Бог посіяв у душах людей насіння поклоніння, насіння релігійності. «Догодити ж без віри не можна. І той, хто до Бога приходить, мусить вірувати, що Він є, а тим, хто шукає Його, Він дає нагороду» (Євр. 11:6). А як свідчить Євр. 11:3, «вірою ми розуміємо, що віки Словом Божим збудовані, так що з невидимого сталося видиме», — призначення всього світу в тому, щоб його будова, настільки продумана й упорядкована, слугувала нам «дзеркалом», завдяки якому ми можемо споглядати невидимого Бога.

Фото Антоніни Мельничук

Фото Тетяни Філіпчук

ВИСНОВКИ

...26 вересня 1991 р. у пустельному районі американського штату Арізона, неподалік від містечка Оракл восьмеро дослідників (4 чоловіки та 4 жінки) увійшли до герметичного приміщення, що було подібне до гігантської оранжереї площею 2,5 га, під склепінням якого вони мали провести в повній ізоляції від навколишнього середовища 2 роки. Так розпочався експеримент, що дістав назву «Біосфера-2» (назву «Біосфера-1» автори проекту дали нашій планеті).

Протягом семи років тривало проектування й будівництво комплексу, вартість якого перевищила 100 млн доларів. У авторів проекту (Дж. Аллеп, М. Огастін та ін. з американського космічного агентства NASA) було на меті створити зменшену копію земної біосфери, гармонійно поєднаної з техносферою. Ця міні-біосфера мала функціонувати на основі самозабезпечення, бути зовсім незалежною й ізольованою від «Біосфери-1» (ззовні надходила лише сонячна енергія та інформація), а головне — повністю керуватися людьми. У майбутньому модель подібної штучної біосфери, на думку авторів, могла б використовуватись для створення колоній людей на Місяці, Марсі чи у відкритому космосі. З мільйонів живих організмів Землі для «Біосфери-2» було відібрано 3800 представників фауни і флори, причому головним критерієм відбору була користь, яку вони могли принести колоністам (вживатися в їжу, лікувати, очищувати повітря, переробляти відходи тощо). Під скляним дахом відсіків «Біосфери-2» було створено п'ять «зон»: вологий тропічний ліс, савана, пустеля, болото й море (басейн глибиною близько 8 метрів із живим кораловим рифом, де спеціальна установка генерувала хвилі). Крім того, комплекс мав город і ферму, де експериментатори збирались культивувати овочі, фрукти, рис тощо, вирощувати свиней, курей, кіз. У їжу можна було вживати також дикорослі фрукти з «тропічного лісу» та живу рибу зі штучних моря та річки. Із харчових продуктів, вирощених у «Біосфері-1», було взято лише великий запас кави.

Експеримент закінчився невдало — менш як за півроку дослідників евакуювали назад, до рідної «Біосфери-1». Ні керованості процесів, ні збалансованості техносфери «Біосфери-2» не було досягнуто. І що важливо зазначити, основні параметри системи, зокрема вміст вуглекислого газу в повітрі, склад мікроорганізмів у ґрунтах та інше, вийшли з-під контролю. Коли вміст вуглекислого газу в повітрі сягнув небезпечного для здоров'я людей рівня і ніякими заходами його не змогли знизити, експеримент довелося припинити. Але цей експеримент чітко показав, що:

- ♦ ми живемо в дуже складній, але прекрасно збалансованій системі;
- ♦ нам не слід брати на себе керівництво цією системою, бо внаслідок гріхопадіння вже неможливо діяти так, щоб не псувати Боже творіння, а «наповнювати землю, володіти нею і панувати над усім».

Більшість теологів сходяться на тому, що ось уже майже 200 років християни підтримують компроміси, пов'язані з гіпотезами еволюції та створення. Християн-

ське суспільство, яке колись практикувало біблійну доктрину, перетворилось у «постхристиянське суспільство», гуманістичне у вірі і поганське на практиці. [1893 року під керівництвом просвітителя і філософа Джона Дьюї був сформульований І Гуманістичний Маніфест у вигляді 15 догматів. 1973 р. вже ІІ Гуманістичний Маніфест підтвердив і розширив ці догмати: «Будучи нетеїстами, ми починаємо з людини, а не з Бога, з природи, а не з Божества... Не Божество врятує нас, ми повинні спасти себе самі».] А це означає, що інтелектуальною причиною гріховного життя — як християн, так і атеїстів — є, найперше, відмова від біблійного світогляду на користь еволюційного. Адже наші переконання щодо походження визначають наше ставлення до життя. Якщо ми віримо в те, що ми утворились із шматка якогось слизу в результаті випадкових подій і боротьби за виживання, то логічно припустити, що ми можемо встановлювати і свої власні правила. Але якщо ми віримо в те, що існує Бог, Який запланував нас і дав нам заповіді, за якими ми повинні жити, то ми повинні і чинити відповідно.

Біблійний погляд на виникнення світу дуже важливий не тільки для невіруючих людей, але й для віруючих, бо стосується всіх людей і всіх часів:

- Бог у минулому створив небо та землю (Бут. 1, 2);
- Бог тепер керує небом та землею (Пс. 104);
- Бог у майбутньому створить нове небо і нову землю (Об. 21).

Тобто, ми завжди будемо лише Божим творінням (ми ніколи не еволюціонуємо в богів) і завжди будемо оточені Божим творінням. А тому славмо Бога й насолоджуймося Ним (Об. 14:6–7) «Достойний Ти, Господи й Боже наш, прийняти славу, і честь, і силу, бо все Ти створив, із волі Твоєї існує та створене все!» (Об. 4:11). Доти, доки людина не прийме Бога як Творця, вона не зможе зрозуміти й прийняти Христа як Відкупителя. «Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв був Бог до отців через пророків, а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і віки Він створив. Він був сяєвом слави та образом істоти Його, тримав усе словом Своїм, учинив Собой очищення наших гріхів, — і засів на правиці величності на висоті» (Євр. 1:1–3).

У сучасному суспільстві досить модною є тенденція, за якою вважається, що всі релігії мають право на існування

і не потрібно заявляти, що якась одна релігія є «правильною». Але Бог Біблії не такий, як інші боги! З першого рядочка і до останнього Біблія розповідає нам про істинного живого Бога, Який створив все: «Своєю Він силою землю вчинив, Своєю премудрістю міцно поставив вселенну, і небо розтяг Своїм розумом» (Єр. 51:15). Ми пізнаємо Бога як нашого Творця, перш ніж дізнаємось про інші Його атрибути, хоча всі вони (самоіснування, самодостатність, всюдисущість, премудрість, всемогутність, суверенність, влада, святість, велич, справедливість, вічність та незмінність, милість, триєдинство, любов та ін.) практично відображаються у творінні.

Д-р Джон МакАртур у книзі «Битва за початок» особливу увагу приділяє темі Божого творіння: «Саме в Бутті ми можемо знайти основу кожної доктрини, яка дуже важлива для християнської віри. І чим більш ретельно я досліджував ці вступні розділи Писання, тим більше я бачив, що вони є важливим фундаментом для всього, у що ми, як християни, віримо». Ось деякі біблійні доктрини, які беруть початок у Бутті:

- ♦ шлюб та сім'я (Бут. 2:24);
- ♦ неправдиві релігії (Бут. 3:5);
- ♦ гріх та суд (Бут. 3:6–19);
- ♦ спасіння (Бут. 3:15);
- ♦ закон і влада (Бут. 9:6, 9 і далі);
- ♦ праця і сенс життя (Бут. 2:15; 3:17–19, 23);
- ♦ мистецтво і наука (Бут. 4:17–22) та ін.

Коли Ісус навчав духовних істин, Він використовував приклади з навколишньої природи (птахи, квіти, дерева, змії, гірчичне зернятко тощо) або цитував книги Мойсея, з першими розділами Буття включно.

Дослідження Божого творіння приносить захоплення Його творчою силою, благоговійний страх перед Богом: «Уся земле, покличуйте Богові, виспівуйте честь Його Йменню... Ідіть і погляньте на Божі діла, — Він грізний у ділах проти людських синів!» (Пс. 66:1–5).

Не так давно інженери з Національних лабораторій у Сандії створили найскладніший у світі комп'ютерний дисплей. Висота екрану 3 м, ширина 3,3 м, містить 20 млн пікселів (піксель — світлочутливий елемент). Його кольорове зображення настільки детальне, що порівняно з ним сучасний кольоровий телевізор — дитяча іграшка. 64 високошвидкісні комп'ютери одночасно забезпечують роботу дисплею, відтворюючи зображення з дуже високою роздільною здатністю. Повідомлялось, що якістю цей

дисплей «дуже близький до гостроти зору самого ока». Насправді це технологічне чудо за своєю якістю значно гірше, ніж око людини! І ось чому. Те, що за лічені секунди відтворюється цією системою, наші очі передають миттєво — і робиться це з більшою чіткістю, контрастністю та чутливістю, з рухомим просторовим зображенням, із змінним фокусом та з іншими кращими характеристиками. І наше маленьке очне яблуко (діаметром близько 3 см), яке створив наш Бог, містить 137 млн пікселів — світлочутливих рецепторів (фоторецепторів): 130 млн. паличок і 7 млн колбочок.

Воістину, наш Бог — великий і грізний! Давид славив Господа: «Небо звіщає про Божю славу, а про чин Його рук розповідає небозвід» (Пс. 19:2). Але тільки наприкінці ХХ ст. людство змогло дізнатись, наскільки далеко поширюється Божя слава. 1995 р. космічний телескоп Хаббла був спрямований на крихітний клаптик неба поблизу Чумацького Шляху, у якому не було видно ні зірок, ні галактик. Протягом 10 днів телескоп збирав інформацію буквально від кожного найслабшого кванта світла. А коли отримали, нарешті, результати, то вчені нарахували не менше 1600 галактик у цій діляночці неба, яку можна закрити піщинкою, тримаючи її у витягнутій руці. І кожна галактика нараховувала кілька сотень мільярдів зірок! Прості розрахунки показують, що, якщо врахувати всю площу поверхні неба, то може існувати від 50 до 100 млрд галактик, і в кожній близько 100 млрд зірок!

«...Виравовує Він число зорям, і кожній із них дає ймення. Великий Господь наш, та дужий на силі, Його мудрості міри нема!» (Пс. 147:4–5). Коли роздумуєш над творивом рук Божих, бачиш Його велич і могутність, то навіть біль чи страждання, депресія, зло чи якісь житейські турботи стають не такими великими чи глибокими, а від усвідомлення того, що ти сам перебуваєш у руках такого Бога, стає спокійніше і затишніше. Те, що ми думаємо про творіння (і еволюцію також), походження, реальність Бога, має колосальні наслідки для розуміння життя і нашого місця в ньому, для розуміння Євангелія і майбутнього всіх людей. 🐼

Ольга Прокопович

Цікаві факти про організм людини

- ♦ Кістки людини на 50% складаються з води.
- ♦ У тілі дорослої людини близько 75 км нервів.
- ♦ За час життя шкіра людини змінюється приблизно 1000 разів.
- ♦ Нігті на пальцях руки ростуть приблизно в 4 рази швидше, ніж на ногах.
- ♦ Люди із блакитними очима більш чутливі до болю, ніж усі інші.
- ♦ Майже половина всіх кісток людини міститься у зап'ястях і ступнях.
- ♦ Шлунковий сік людини містить 0,4 % соляної кислоти.
- ♦ Нервові імпульси в людському тілі переміщуються зі швидкістю приблизно 90 м/с.
- ♦ Найдужчий м'яз у людському організмі — язик.
- ♦ Чхнути з розплющеними очима неможливо.
- ♦ Площа поверхні людських легенів приблизно дорівнює площі тенісного корту.
- ♦ У головному мозку людини за одну секунду відбувається 100 тисяч хімічних реакцій.
- ♦ Людський мозок генерує за день більше електричних імпульсів, ніж усі телефони світу разом узяті.
- ♦ Розмір серця людини приблизно дорівнює величині її кулака. Вага серця дорослої людини становить 220–260 г.
- ♦ Кожен палець людини за час життя згинається приблизно 25 млн разів.

<http://mehanik.net.ua/category/tsikavi-fakty/>

Теорія Дарвіна — чистісінький обман!

Те, про що воліють не говорити, або Що ми знаємо про дарвінізм?

Анекдот XIX ст.

— *Тату, а від кого пішла людина?*

— *Людина пішла від Адама і Єви.*

— *А Чарльз Дарвін...*

— *Ну, а він — від мавпи.*

Чи знаєте ви, що теорію Дарвіна (теорія еволюції походження всього живого) і досі викладають в Україні, як єдину теорію походження людини шляхом еволюції, тобто походження людини від мавпи?

А чи знаєте ви, що Карл Маркс — засновник комуністичного руху — визнав, що основними своїми ідеями він зобов'язаний Дарвіну?

А чи знаєте ви, що єдиною прикрасою в кабінеті Леніна була фігурка мавпи, що сидить на стопці книг, розглядаючи людський череп? Працюючи над своїми трудами та підписуючи смертні вироки, Ленін завжди мав перед очима цю фігурку, що насміхається над людством.

А чи знаєте ви, що під час навчання в семінарії Сталін зачитувався роботами Дарвіна, став його палким прихильником, а з часом відрікся від переконання, що людину сотворив Бог, і навіть почав у цьому переконувати інших семінаристів? *Саме роботи Дарвіна переконали Сталіна, що терпимість і милосердя — це ознака слабких.*

А чи знаєте ви, що для Адольфа Гітлера теорія Дарвіна була основною теорією і філософією життя, де виживає найсильніший? Це можна легко відстежити в книзі Гітлера «Майн кампф». Дослідник Роберт Кларк писав, що з дитинства розум Адольфа Гітлера був у полоні еволюційної дарвіністської теорії.

Чи знаємо ми, що теорія Дарвіна сформувалася в часи, коли ще нічого не було відомо про закони генетики (науки про походження, мінливість усіх форм життя, включаючи життя людини), яка на науковому рівні повністю спростовує теорію Дарвіна?

Чи знаємо ми, що теорію Дарвіна відкинули, як нісенітницю, такі всесвітньо відомі вчені, як: Енштейн, Бойль, Ампер, Вірхов, Агасіс, Бер, Оуен, Мендель, Пастер?

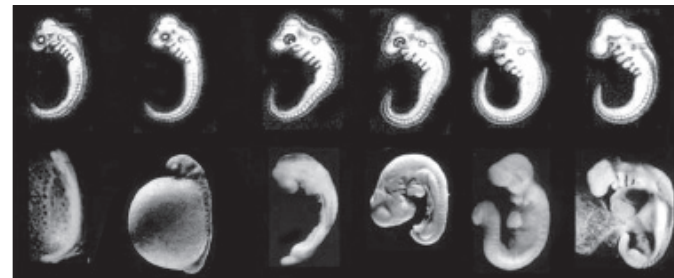
А чи знаємо ми, що теорія Дарвіна — це обман чисті води?!! Обман, учинений учнем Дарвіна Ернстом Геккелем. Відомо, що Дарвін просив останнього зробити «винахід», який би підтверджував теорію еволюції. І Геккель «винайшов» теорію «рекапутуляції», яку до сьогодні вивчають у школі й яка викладена у підручниках біології. Відповідно до цієї теорії, кожне живе створіння при своєму розвитку в утробі повторює шлях свого предка: наприклад, Геккель стверджував, що ембріон людини в процесі розвитку наслідує спочатку рибу, потім плазуна, і лише потім перетворюється на ембріон людини!!! Щоб довести цей абсурд недовірливим сучасникам, Геккель просто сфальсифікував діаграми розвитку живих створінь, додаючи їм зайві органи або збільшуючи їхній розмір. Так, наприклад, у ембріона людини ніколи не було жабер, як у риби, і ніколи ембріон людини не проходив через стадії

розвитку плазунів, а тим більше мавпи, — ці елементи на діаграмі були домальовані. Частина ембріона людини, яку Геккель пояснював як жовток яйця, насправді є органом, де утворюється кров для дитини; орган, який «учений» описував, як атавізм хвоста, був нічим іншим, як тазовою кісткою, яка звисала вільно за відсутності розвинених ніг на цій стадії.

Найголовнішим доказом є те, що сам Геккель за деякий час визнав, що його теорія та малюнки — не більше, ніж його власні вимисли!!! Але для нашого Міністерства освіти і науки, молоді та спорту — вони й досі залишаються беззастережною істиною!!!

Ось слова самого Геккеля: «Після визнання здійсненої брехні мені варто було б почуватися винним, але я втішаю себе тим, що зі мною сотні вчених, у працях яких можна зустріти фальсифікації, подібні до моєї, з некоректними даними, перекрученими — для їх же інтересу, схематизованими і переглянутими ілюстраціями, зробленими на основі моїх...»

Малюнки Геккеля, наведені нижче, які ще й досі друкують у вітчизняних підручниках з біології, визнані найбільш скандальними фальсифікаціями в історії біологічної науки!!!

Справжні фотографії різних істот на вказаній Геккелем стадії розвитку. Нижній ряд (зліва направо): риба, саламандра, черепаха, курка, кролик, людина. Верхній ряд — для порівняння приведені відповідні геккелевські малюнки.

А чи знаємо ми, що 53 провідних учених США, серед яких 24 Нобелівські лауреати з біології, хімії та фізики, видали книгу «Ми віруємо», виразно проголосивши свою креаційну позицію, яка спирається на спостережену ними високу впорядкованість параметрів Всесвіту, а також на цілковиту безпідставність теорії дарвінізму?

А чи знаємо ми, що в Україні визнають себе віруючими людьми близько 80% населення нашої держави, у той час, як їхніх дітей продовжують навчати, нібито вони пішли не від Бога, а від мавпи, — чим нахабно обманюють і дітей, і батьків!

А чи знаємо ми, що теорію Дарвіна викладають у школі ще й як єдину, основну теорію, не допускаючи існування інших теорій чи гіпотез?

А чи знаємо ми, що теорія Дарвіна — це атеїстична концепція, яка впроваджувалася в школи комуністичною, тоталітарною, диктаторською владою насильно, і головним призначенням її (теорії) було заперечення існування Бога, як Творця всього живого і Творця людини?

Чому ж ми такі байдужі? Чому не висловлюємо обурення, не ставимо питань: навіщо цього вчать наших дітей? До того ж — у наших школах, які утримуються за наші податки!!!

А чи думаємо ми про те, що теорія Дарвіна — це не просто теорія походження людини від мавпи? Це світоглядна теорія, яка формує у свідомості дитини уявлення про те, що не існує Творця, Який створив її, Який має для неї майбутнє, Який турбується і піклується про неї. Що робимо ми, дорослі, для того щоб зародити в дитині віру, надію, любов, щоб сформувати у дитини міцні моральні переконання, які дозволять їй у майбутньому бути успішною, а не жити в депресії, страху, невпевненості та в моральному розтлінні атеїзму?

Знаєте, яким було одне з найголовніших завдань Леніна, коли він прийшов до влади?

Зміна системи освіти.

А чи знаєте Ви, що для того, аби виправити існуючу ситуацію, потрібна лише постанова Кабінету Міністрів України про зміну Державного стандарту освіти та запровадження нових навчальних програм та видання нових навчальних посібників? На жаль, за 20 років незалежності України ніхто не зголосився вирішити цю проблему.

На Великдень та Різдво жоден чиновник не забуває сходити в церкву й помолитись Богу. Цікаво: якщо вони настільки вірять у дарвінізм, що ніяк не наважаться прибрати його з підручників, — чому не ходять у зоопарк помолитись мавпі?

Чому Міністерство освіти і науки, молоді та спорту не хоче міняти ідеологію в освіті? І саме зараз, коли Президент країни є віруючим, прихожанином Православної церкви, а Міністр освіти і науки, молоді та спорту (Міністерство, яке найперше може кардинально змінити стан справ) нагороджений Орденом Князя Володимира Першого ступеня Православної церкви Московського патріархату? Парадокс — чи не так? Як можна ходити в церкву, молитись, хреститись, ставити свічки Богові — а за годину вже з власними дітьми та внуками виконувати домашні завдання про те, що вони пішли від мавпи?

Ще один незрозумілий парадокс: 80 % віруючих людей обурюються такою ситуацією в освіті, але далі свого обурення нічого не роблять!

А тим часом в Україні діє рух «За вибір світогляду!», у якому є науковці, викладачі, юристи, громадські діячі, представники духовенства. Метою руху є запровадження в шкільні програми наукового креаціонізму. Запрошуємо й вас, любі читачі, приєднатися до нашого руху!

А чи знаєте Ви, що зі 100 % віруючих людей, які отримали зразок листа-звернення до Міністра освіти і науки, молоді та спорту про запровадження, як мінімум, альтернативної теорії походження людини від Бога, 80% так і ніколи не надішлють цього листа міністру, бо вони занадто зайняті для цього?

(Зразок листа)

Міністру освіти і науки, молоді та спорту
Табачнику Дмитру Володимировичу
П. І. П. та де проживаєте
(з поштовою адресою та індексом)

ШАНОВНИЙ ДМИТРЕ ВОЛОДИМИРОВИЧУ!

Вам відомо, що 80% українців, до яких належу і я, ідентифікують себе як віруючі, вважаючи себе християнами. На жаль, згідно з діючим Держстандартом освіти наші діти в освітніх закладах змушені вивчати лише одну теорію походження Всесвіту — теорію Великого вибуху; одну теорію походження людини — так звану теорію дарвінізму. Це обмежує світогляд наших дітей, тим самим порушуючи ст. 35 Конституції про право на світогляд та віросповідання.

Тема походження Всесвіту та людини була і є надзвичайно актуальною для кожного індивідуума, тож вона потребує об'єктивного висвітлення в шкільних програмах. У наш час існують альтернативи дарвінізму, науково доведені й обґрунтовані теорії походження Всесвіту та людини — наприклад, науковий креаціонізм (теорія Розумного Задуму). Вважаю, що ця теорія має всі підстави бути включеною у навчальні програми разом із теорією еволюції.

Безперечно: старі стандарти освіти, які формувались авторитарною системою і слугували до задоволення чужих імперських амбіцій, не можна використовувати в новому, демократичному суспільстві. Вони непридатні для виховання громадян вільної, незалежної країни, тож повинні залишитися в минулому. Необхідність внесення змін до Державного стандарту освіти та навчальних програм давно назріла, і ці зміни мусять відбутися заради дотримання повної об'єктивності у процесі навчання наших дітей.

І тому звертаюся до Вас із проханням:

1) дослухатися до пропозицій науковців, батьків, громадських організацій, церков щодо включення в Державний стандарт освіти та навчальні програми пропозицій громадськості щодо вивчення в школах альтернативної теорії походження Всесвіту та людини — теорії наукового креаціонізму (Розумного Задуму);

2) створити робочу групу з представників Міністерства та громадськості з метою подальшого вирішення цієї проблеми;

3) затвердити нові навчальні програми 2012–2013 рр. відповідно до висловлених вище прохань.

Сподіваюся на Ваше розуміння!

Прошу надати мені відповідь згідно із 3У «Про звернення громадян».

З повагою,

П. І. П.

дата

Але я вірю, що Ви входите до тих 20 % людей, які обов'язково надішлють цього листа Міністру вже найближчими днями. Зразок наводимо нижче — можете редагувати його так, як вважаєте за потрібне, приводячи у відповідність із власним баченням.

Дякую Вам, що хоча б цим маленьким кроком ми, разом із рухом «За вибір світогляду!», можемо дати нашим дітям вже змалку розуміння того, що є Бог, Який створив їх і Який має для них чудове майбутнє! 🙏

З надією на кращу Україну,
Сергій Гула

Р. S. Лист до Міністра найкраще надсилати рекомендованим, з повідомленням про вручення, — тоді це буде гарантією, що у Міністерстві його отримають, зареєструють і будуть зобов'язані відповісти вам.

Адреса Міністерства: 01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10; e-mail: ministry@mon.gov.ua

Телефон для довідок: (044) 486–24–42

Контакти Сергія Гули — serg.gula@gmail.com

Простий дослідник із Чехії

Коли ми бачимо монаха, перша асоціація — ця людина присвятила себе Богові й тепер увесь спосіб її життя має підкреслювати цей вибір. І ми очікуємо, що люди, які носять сутани, будуть відомі найперше подвигами духу, високою моральністю й вірністю Богові навіть до смерті. І приклади таких людей відразу ж стають перед очима — Іван Вишенський, Тома Аквінський, Бернард Клервонський, Григорій Сковорода та ін.

Проте історія стверджує, що ці люди часто були першовідкривачами в наукових галузях і робили відкриття світового значення. Сьогодні ми поговоримо про одного монаха, який на прикладі звичайного гороху вивів закони спадковості, що були названі в його честь — закони Менделя. Отож, хто він — монах-августинець монастиря Святого Томаша у Брно, що в Чехії, Грегор Йоганн Мендель — людина, яка заклала основи сучасної генетики?

Йоганн Мендель народився 22 липня 1822 р. у селянській родині Антона та Розини Мендель у маленькому містечку Хейнцендорф (Австро-Угорщина, тепер Гинчице (частина села Вражне) у Новому Їчині, Чехія). Ще змалку він виявив велику допитливість, цікавився природою. Навіть деякий час працював садівником. Жага до знань штовхала юнака до вивчення різних наук, і він два роки вивчав філософію в інституті Ольмюца. Проте після інституту молодий Йоганн іде в монахи, приймаючи постриг в августинському монастирі міста Брно, що в Чехії. У 21 рік бере ім'я Грегор (із яким пізніше він і став відомий усьому світові). Поглиблює свою релігійну освіту в Брюннському богословському інституті, і в 27 років стає рукоположеним каноніком у м. Старий Брюнн. Здавалося, життя увійшло в свою колію й усе визначено для монаха й служителя. Проте...

Часто в нашому житті виникають такі «проте», які кардинально змінюють звичний плин життя. Відверто кажучи, ми їх боїмося. Але Бог допускає їх у нашому житті, щоб здійснити через нас Свій задум.

У 1849 р. Мендель вирішує змінити свою долю. Відмовляється від релігійної служби, йде простим супплером (помічником учителя) в Цнаймську гімназію і починає готуватися до вступних іспитів у Віденський університет, щоб отримати диплом і займатись учительською практикою.

Зберігся документ, який пояснює таку різку зміну життєвого курсу молодого Грегора. Це — офіційний

лист єпископу графу Шафготчу від настоятеля монастиря святого Томаша, отця Наппа: *«Ваше Милостиве Єпископське Преосвященство! Високий Імператорсько-Королівський Земельний Президіум декретом від 28 вересня 1849 року ... призначив каноніка Грегора Менделя супплером у Цнаймську гімназію... Цей канонік веде побожний спосіб життя, відзначився поміркованою і добродійною поведінкою, що повністю відповідають його сану в поєднанні із великою відданістю різним наукам... Проте до піклування за душами вірян він придатний набагато менше, бо варто йому опинитись біля ліжка хворої людини, як від одного вигляду страждання такого хворого, охоплені великим сум'яттям, сам стає змарнілим і хворим; і це спонукає мене скласти з нього обов'язки духовника».* Після такого рішення Грегор Мендель повністю віддається науці, проте не полишає монастиря, який йому став рідною домівкою.

Ставши супплером у гімназії, Мендель отримував зарплатні на 40% менше від своїх колег, бо у нього не було диплому. Отримати диплом на той час можна було двома шляхами: або навчатися у Віденському університеті, або ж скласти іспити перед комісією імператорського міністерства культів та освіти й отримати право викладати деякі предмети в певних класах. Грегор вибрав останній, швидший шлях.

Спочатку все складалося досить добре. Він легко пройшов перші іспити — домашні письмові роботи з фізики та природознавства. Після

цього був другий письмовий іспит, написання праці на визначену тему і захист її перед тогочасними науковими світилами Віденського університету. Упоравшись із фізикою, він провалив іспит із природознавства й не був допущений до усних екзаменів, які завершували всю сесію. *«Кандидат володіє певними знаннями, проте йому не вистачає... необхідної ясності в його знаннях, через що комісія змушена відмовити йому в праві викладання фізики в гімназії... Проте визнано доцільним дати право на допуск до повторних іспитів через рік»*, — так звучав вердикт комісії.

Пригнічений і зажурений Мендель іде з Відня. Проте не в гімназію, а в монастир св. Томаша. І саме там, у тиші й спілкуванні з Богом, знаходить внутрішній спокій і може пережити трагедію свого життя. Особливу підтримку він отримує від отця Наппа, який дуже хвилювався за вразливого Менделя. І саме в монастирі розчарований Грегор починає свої перші досліді в монастирському садку. Слід сказати, що ще в 1846 р. він відвідував двомісячні курси садівництва й виноградарства в Брюннському університеті. Доглядаючи й вивчаючи рослини, Мендель помітив одну особливість: деякі ознаки в рослин, укладені Творцем, виявляються незалежно від навколишнього середовища.

Він вирішив провести експеримент із горохом. Метою цього експерименту було підтвердити чи спростувати погляди Ламарка про вплив навколишнього середовища на характеристики живих організмів. Мендель побачив, що ознаки передають-

ся наступним поколінням незалежно від навколишнього середовища. Цей факт тоді був першою цеглиною у побудові майбутньої теорії спадковості.

Проте слід зазначити, що саме Бог дарував Менделю найкоротший шлях для отримання результатів його праці. Адже Грегор почав свої дослідження із 7 пар ознак гороху, який має 7 пар хромосом. І Мендель звернув увагу на ті ознаки, які були спадковими в різних парах хромосом, оминувши таким чином багато помилок і хибних шляхів. Дехто може сказати, що це просто збіг обставин. Проте слід розуміти, що випадково почати досліджувати «потрібну» рослину і звернути увагу на «потрібні» ознаки нереально. Раціональніше прийняти те, що Бог, Який контролює все на землі і є Творцем усього суцього, указав людині на ці ознаки.

Паралельно з проведенням своїх дослідів Грегор усе-таки починає навчатись у Віденському університеті, подорожує країною як лектор і дослідник, проте завжди повертається у монастир і не полишає досліджень у скромному саду. Та всі подальші його досліді немовби показували, що він уже зробив усі потрібні висновки, проте, навчений гірким досвідом, Грегор ретельно перевіряє свої результати й теорії.

Ці досліді були початком тих узагальнень, які зараз відомі як закони Менделя. «Експерименти із рослинними гібридами» — під такою назвою в 1866 р. Мендель опублікував результати своєї роботи. Чим же важлива праця цього чеського монаха для світової науки?

По-перше, він створив наукові принципи опису й дослідження різних гібридів та їх потомства. Для цього він використав числову форму

символів і позначень, що було нововведенням для того часу.

По-друге, Мендель сформував два основні закони спадкових ознак, які давали можливість робити передбачення змін.

Нарешті, він висловив ідею дискретності й бінарності спадкових датків. Ці задатки не впливають один на одного, проте легко розходяться при утворенні нових клітин і вільно комбінуються у нащадків. Парність задатків, хромосом і подвійна спіраль ДНК — ось логічний наслідок і шлях розвитку генетики на основі ідей Менделя.

Але інтерес до публікації в наукових колах був незначним, і лише на початку ХХ ст., коли розвинули уявлення про гени, зрозуміли всю важливість висновків Менделя. Але для самого автора це не мало значення. Дослідження Божого творіння й можливість зрозуміти принципи Творця завжди були важливішими для дослідника, ніж слава чи визнання. До кінця життя він вивчав природу і її закони, бажаючи відкрити людям знання, закладені Богом в оточуючий світ. А про себе він скромно казав: «Якщо мені й довелося пережити тяжкі часи, то я повинен із вдячністю визнати, що доброго мені випало набагато більше. Мої наукові праці принесли мені багато задоволення...» Із таким настроєм він прожив до самої смерті. 6 січня 1886 року він пішов до Небесного Отця і був похований у рідному Брюнні.

Лише через 16 років, коли декілька вчених незалежно один від одно-

го прийшли до однакових висновків у царині спадковості, світ згадав, що ці закони вже відкриті, досліджені й записані простим священиком, монахом августинського монастиря в невеликому містечку великої імперії.

За свої шістдесят років цей чоловік був і спудеєм, і священиком, і вчителем, і дослідником. Усе його життя було наповнене енергією думки і творчим прозрінням, яке є благодатним дарунком Бога для людей.

Закони Менделя

♦ Перший закон — закон одностійності

Коли схрещуються особини з різними ознаками, то все потомство першого покоління має лише одну батьківську ознаку. Наприклад, якщо схрестити горох із жовтим і зеленим насінням, то в гібридів (тобто покоління, яке виросте в результаті схрещування) буде жовте насіння. Мендель назвав це домінуванням. І цей закон часто називають законом домінування.

♦ Другий закон — закон розщеплення

При схрещуванні між собою вже наявних гібридів першого покоління отримуємо потомство, яке успадкує домінуючі ознаки за фенотипом (тобто зовнішнім виглядом) у співвідношенні 3:1 (наприклад, три рослини матимуть жовті плоди й одна — зелені). Тобто, відбувається розщеплення генотипу, звідки й бере назву цей закон.

♦ Третій закон — закон незалежного успадкування ознак

При схрещуванні двох особин, відмінних одна від одної за двома чи більше парами ознак, гени й відповідні їм ознаки у другому поколінні успадковуються незалежно одна від одної і комбінуються у всіх можливих поєднаннях. Так, при схрещуванні гороху, що мав жовті гладенькі плоди й зелені зморшкуваті, у другому поколінні з'являлись і жовті зморшкуваті, і зелені гладенькі плоди, чого у їх попередників не було. Цей закон ще іноді називають законом незалежного успадкування генів.

Пізніше англійський генетик Пеннет запропонував схему, за допомогою якої можна записувати подібні схрещення (так звана решітка Пеннета) і прогнозувати ймовірні генотипи потомства. 🍷

Олег Блощук

ВІЧНЕ ЄВАНГЕЛІЄ

22 лютого 2012 р. у Будинку вчених Національної академії наук України відбулася презентація нового перекладу Нового Завіту — «Вічне Євангеліє» — першого паралельного українсько-російського перекладу з давньогрецької мови. Новий переклад Нового Завіту є продовженням гарного надбання національної перекладацької діяльності, яке залишилося нам із часів Пересопницького Євангелія, 450-ліття якого нещодавно святкували.

В основу перекладу було покладено найпоширеніший у світі давньогрецький манускрипт — Текстус Рецептус (текст Стефана 1551 р. з доповненнями Елзевіра 1624 р.).

Роботу над перекладом було розпочато за Божим покликанням перекладачем, доктором теології В. О. Громовим 1 січня 1993 р. З 1997 р. до роботи приєдналася група віруючих учених Українського мовно-інформаційного фонду Національної академії наук України, який очолює доктор технічних наук, член-кореспондент НАН України В. А. Широков. Вони разом із автором перекладу виконали науково-дослідну й лінгвістично-редакційну роботи щодо

приведення тексту нового перекладу у відповідність з вимогами сучасної літературної мови і діючим правописом.

У цьому виданні є біблійний словник українською та російською мовами, що містить інформацію про євангельських персонажів, міста і населені пункти, події, поняття тощо. Є також скорочений грецький словник. Усі слова Господа Ісуса Христа в тексті Євангелія виділені червоним шрифтом.

Видання має понад тисячу посторінкових зносок до ключових грецьких слів з максимально повним синонімічним рядом їхнього перекладу, а в тексті Євангелія було зроблено спеціальну індексацію (R) усіх 70-ти грецьких слів *рема*. Слова, які можуть викликати труднощі в їх правильній вимові, мають наголос. Наприкінці Євангелія є кольорові географічні карти, що стосуються новозавітних подій. Видання презентаційне, має 858 сторінок, накладом 3 000 примірників.

Видано Українським мовно-інформаційним фондом Національної академії наук України спільно з видавництвом «Есфір».

<http://www.evangelie.kiev.ua/index.html>

НАУКОВЦІ ТА ОСВІТЯНИ РІВНЕНЩИНИ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ

24 березня 2012 р. в м. Рівному відбулася Друга конференція Християнської спілки науковців та освітян Рівненщини під назвою «Інноваційні форми і методи благовістя». Мета зустрічі — висвітлення проблем пошуку й утвердження нових форм і методів проповіді Божого Слова в умовах сучасного постмодерністського суспільства, обмін досвідом благовістя у контексті професійної науково-педагогічної діяльності та взаємне духовне збагачення. В обговоренні взяли участь 17 науковців, працівників освіти й християнських педагогів з різних євангельських церков Рівного та області.

У промовах наголошувалося на провідній ролі Біблії у житті кожного християнина й цінності Божого Слова, наповненні її вічними істинами й наполегливому втіленні прочитаного передусім у власне життя, щоб мати відповідний вплив на оточуючих і своїх вихованців. Поряд із питаннями впливу на молодь шляхом використання власного прикладу благочестивого християнського життя розглядали також актуальну тему викладання в школах предмета «Основи християнської етики».

Світська філософія спотворила біблійне розуміння духовного призначення людини, підмінивши його пошуком духовності в культурі, мис-

тецтві, язичницькій обрядовості тощо. Анітрохи не заперечуючи необхідність знайомити дитину з культурною спадщиною свого народу й людства загалом, слід зазначити, що між Божим визначенням духовності й людськими уявленнями про неї утворилася величезна прірва. Істинну духовність згідно зі Святим Письмом людина може отримати в дарунок від Бога завдяки подвигу Ісуса Христа на хресті й тільки шляхом усвідомлення людиною своєї гріховності й покаяння перед Богом.

Були висвітлені погляди Івана Проханова на християнський стиль життя під гаслом «Всюди лад і краса»: працьовитість, сумлінність, відповідальність християнина як високоморального громадянина своєї держави, мотивом праці якого є не збагачення, пошук визнання чи необхідність, але примноження Божої слави.

Організатори конференції прагнуть залучати якомога більше християн, які працюють у науці, освіті й вихованні, до молитви, взаємного спілкування, духовного взаємозбагачення, обміну професійним досвідом, науково-теологічної, юридично-правової та культурно-просвітницької діяльності.

Тетяна Артерчук

З презентацією роботи спілки за 2011 р. виступив Валерій Гребенюк

ВИСОКЕ ПОКЛИКАННЯ ВЧИТЕЛЯ

24–25 лютого 2012 р. в Національному університеті «Острозька академія» за підтримки Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Українського Біблійного товариства відбувся Всеукраїнський конкурс «Учитель року з предметів духовно-морального спрямування», у якому взяли участь

близько тридцяти вчителів з усієї України. У такий спосіб організатори конкурсу прагнуть привернути увагу громадськості до необхідності викладання предметів духовно-морального спрямування, сприяти професійному становленню вчителів, які цим займаються, створити для них сприятливі умови для обміну ціка-

вим та корисним досвідом роботи з дітьми. Адже вчитель християнської етики в певних ситуаціях виступає для учнів і батьком, і священиком, і психологом, і старшим другом.

Під час конкурсу вчителі склали тест на знання Святого Письма, брали участь у дебатах і презентували власні уроки. Завдання для дебатів були найрізноманітнішими: вчителям, приміром пропонували відповісти, що вони сказали б восьмикласниці, яка надмірно використовує косметику та фарбує волосся у неприродні кольори. Або ж підібрати слова для розмови зі старшокласницею, яка вступила у «дорослі» взаємини з чоловіком, який набагато старший за неї...

За висновком журі, перемогу в конкурсі здобула Олена Коваль, яка працює у ЗОШ №28 м. Тернопіль. Друге місце — у Алли Кириченко з м. Южне Одеської області (авторська школа М. П. Гузика). Третє місце розділили Ганна Клименко з Житомирської ЗОШ №28 та Любова Баранова із ЗОШ №1 смт Чечельник, що на Вінничині.

Учасники конкурсу з членами журі

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ЧИТАЮТЬ І ЗНАЮТЬ БІБЛІЮ

29–30 березня 2012 р. в Національному університеті «Острозька академія» відбулася V Всеукраїнська олімпіада з християнської етики «Юні знавці Біблії», у якій взяли участь учні 1–11 класів, які стали переможцями у відповідних регіональних олімпіадах та пройшли відбірковий тур. З кожної паралелі було відібрано до 15 учнів, тож загальна кількість становила приблизно 165 учасників.

До конкурсних випробовувань входили: творча робота на задану тему (малюнок, колаж — для 1–4 класів, твір-роздум — для 5–8 класів, соціальний проект для допомоги дітям-сиротам — для 9–11 класів), письмовий тест на знання Святого Письма, презентації робіт, захист творів, дебати на тему «Християнські моральні цінності — запорука доброчесного життя. Чи є альтернатива у XXI столітті?».

Серед призерів і лауреатів були діти з різних областей України: від Закарпатського маленького містечка — до східного Луганська.

Перед урочистим нагородженням дітей повели на екскурсію. Вони побували і в музеї академії, і в таємничому підземеллі, де колись проживали монахи-капуцини, і в храмі академії, помилувалися експозиціями петри-

ківського розпису, роздивилися факсимільне видання Острозької Біблії, яка зберігається в бібліотеці академії.

На завершення всі учасники олімпіади отримали не тільки грамоти чи дипломи, а й цінні подарунки — бібліотеки літератури, серед яких, звичайно, була і Біблія. Отож, побажаймо юним знавцям і надалі успішно вивчати цю Книгу й слухняно триматися її вузьких, але благословенних доріг.

Алла Кириченко

В очікуванні конкурсних випробувань

Усе в житті буває вперше

Початок червня. Кінець навчального року. Наймолодші школярі вже насолоджуються літнім відпочинком, старші проходить літню практику або готуються до іспитів, випускники здають тести ЗНО і мріють про випускний бал, заклопотані вчителі планують проведення не лише своїх довгоочікуваних відпусток, але й ремонту шкільних кабінетів. Усе як звичайно, як у багатьох школах.

А ось у Рівненській українській гімназії цього року було дещо по-іншому. Десять днів для учнів 5–8-х класів, які впродовж року відвідують факультативні заняття з курсу «Основи християнської етики» було організовано навчально-ігровий майданчик.

Про те, як виникла ідея проведення такого заходу і як вдалося її реалізувати, розповідає вчителька християнської етики Руслана Анатоліївна Ковальчук.

У нашій гімназії заняття з християнської етики у 5–8 класах проводять факультативно — одну годину на тиждень. Діти з великим зацікавленням вивчають біблійні тексти, ставлять безліч запитань щодо біблійної географії та історії, із задоволенням вивчають християнські пісні, виготовляють наочність, а коли справа доходить до практичного застосування біблійних принципів — школярів не переслухати. Гарячі дискусії та жваве обговорення часто продовжується після закінчення уроку, неодноразово чую запрошення: «Приходьте до нас частіше». От і з'явилася думка провести в школі захід, під час якого була б можливість ближче поспілкуватися з дітьми, вислухати кожного, спробувати відповісти на їхні запитання і потреби.

Можливо, ви, шановні колеги, знайомі з таким відчуттям, коли разом із хорошою ідеєю відразу виникає низка сумнівів: чи підтримає адміністрація школи, чи збереться команда однодумців для проведення такого заходу, чи да-

дуть дозвіл батьки. У такому сум'ятті почуттів я почала молитися про цю справу до Бога. І відповідь не забарилася.

Забігаючи наперед скажу, що навчально-ігровий майданчик успішно відбувся, ми переконалися в його ефективності, тому готові поділитися своїм новим досвідом.

Найперше я звернулася до людей, які, на мою думку, могли б мені допомогти, — і ці люди відразу погодилися, але згодом у них виникли невідкладні справи і вони відмовили мені в допомозі. Треба бути готовим і до такого повороту подій. Господь учив мене покладатися на Нього і молитися про команду, яка могла б послужити дітям.

Потім я звернулася до адміністрації Рівненської української гімназії. Розповіла про свої плани і Хто за ними стоїть, на що отримала повне схвалення і... дату проведення майданчика. Відразу ж надрукували і повісили оголошення. Дороги назад уже не було!

Наступним кроком було формування команди й підготовка програми. До позакласної роботи з дітьми найкраще залучати молодь. Це можуть бути молоді люди з вашої церкви, студенти педагогічних вузів, представники християнських, громадських, благодійних організацій. У нашому випадку Господь зібрав чудову команду однодумців — молодих християн з двох євангельських церков. Ми визначили, хто ким буде.

Координатор програми — людина, яка безпосередньо відповідає за всю програму табору. Йому підпорядковуються наставники та музичний керівник.

Музичний керівник — людина, яка підбирає пісні відповідно до тем біблійних занять, забезпечує музичний супровід майданчика, а також веде музичний гурток, на якому діти вивчають пісні, які потім співають.

Наставники — люди, які безпосередньо весь період майданчика проводять час із дітьми, стають на цей період їхніми «мамами» і «татами». Їх має бути стільки, скільки планується груп.

Керівники гуртків (рукоділля, драматичний, спортивний та ін.) — в ідеалі це мають бути люди, які ведуть лише гуртки, але цю роль можуть виконувати наставники та координатор. Потрібно лише заздалегідь приготувати достатньо матеріалів для кожного гуртка.

Кілька слів про гуртки. На рукоділлі діти виготовляють різні саморобки за темами дня майданчика. Потрібно підбирати такі саморобки, щоб їх було цікаво й легко робити, а в майбутньому, щоб діти могли їх використати вдома (браслети, закладки, аплікації тощо). На драматичному гуртку вихованці готують короткі сценки також за темою дня та уроку, щоб у кінці дня на загальному зборі можна було їх показати (пантоміми, лялькові вистави та ін.). На спортивному гуртку, зрозуміло, учні грають у різні спортивні ігри.

Усією командою ми придумали загальнотабірну пісню та девіз, який пізніше написали на плакаті й прикріпили в залі, де проходили загальні збори. Разом складали розклад дня і вибрали програму. Для кожного дня було визначено тему, мету, біблійне оповідання, золотий вірш, завдання дня та загальну гру.

І ось наш навчально-ігровий майданчик розпочався. Життя завирувало: представлення команди, загальнотабірна пісня, об'єднання в групи за віком, знайомство з наставниками, спільна розробка й затвердження правил поведінки, ознайомлення з розпорядком дня, біблійна година, загальна гра на знайомство, спортивна естафета. До того ж, кожна група мала придумати назву, девіз та пісню своєї групи (у контексті теми майданчика). Так, наприклад, ми умовно називали дітей єврейським народом, який потрапив у єгипетське рабство. Упродовж п'яти днів вони проживали життя ізраїльського народу в Єгипті та його вихід із рабства. Учасники табору були об'єднані в чотири племені: Рувимове, Веніамінове, Данове та Манасіїне.

Корисні поради

- ♦ З першої хвилини відкриття майданчика дайте зрозуміти дітям, що вони для вас важливі і ви їх приймаєте такими, які вони є, що вони тут перебувають у безпеці, що попереду їх чекає цікавий тиждень.
- ♦ Приміщення можна прикрасити кульками, різнокольоровими стрічками, плакатами, фотографіями, які б відповідали темі майданчика.
- ♦ Не забудьте про музику, яка повинна звучати впродовж усього майданчика.
- ♦ Команда повинна приходити щонайменше за півгодини до початку майданчика, щоб приготувати все необхідне й зустрічати дітей.
- ♦ Запам'ятайте ім'я кожної дитини і називайте її лише на ім'я.
- ♦ Приготуйте заздалегідь достатню кількість Біблій, щоб роздавати дітям на біблійній годині.
- ♦ Не забудьте провести Батьківський день.
- ♦ На завершення майданчика можна організувати солодкий стіл.
- ♦ Якщо є змога й дозволяють погодні умови, більшість заходів майданчика краще проводити на природі.

Про те, як проходив майданчик у нашій гімназії, спробую розповісти на прикладі одного дня.

Тема дня «В очікуванні Визволителя»

На троні сидить новий фараон, який оголошує, що з сьогоднішнього дня всі євреї — раби. І вони повинні робити тільки те, що їм накажуть. Упродовж дня євреї переносять різні випробування від єгиптян та з нетерпінням чекають того, хто їх визволить із рабства.

Зразок плану біблійного заняття

Вступ до заняття. Цікава життєва або вигадана історія, яка б сконцентрувала увагу дітей на темі уроку.

Молитва з вихованцями. Ви можете подякувати Богові за дітей, яких Він доручив вам, попросити благословення на урок, щоб Бог дав світлий розум та розуміння Його Слова. Заохочуйте дітей до молитви, але ніколи не примушуйте!

Читання тексту Біблії. Ви можете читати текст у ролях або запитати, хто бажав би з дітей прочитати. Важливо, щоб усі користувалися однаковим перекладом Біблії.

Бесіда. Намагайтеся задіяти в обговоренні всіх дітей, щоб вони відчували дух команди, цінність своєї думки.

Вивчення золотого вірша. Виберіть свій оригінальний метод вивчення віршів, робіть наголос на їх практичному застосуванні. Заохочуйте дітей додатковими балами.

Висновок уроку. Постарайтеся, щоб основні думки заняття залишилися в пам'яті учнів чіткими та зрозумілими. Шляхом опитування виясніть, чи зрозуміли вони тему уроку. Не перетворюйте цю частину заняття в проповідь або лекцію. Допоможіть дітям навчитися самостійно читати та розуміти тексти Святого Письма.

Молитва.

Роль наставників — підтримувати та заохочувати терпляче переносити різні випробування, а роботу, яку даватиме фараон, виконувати добросовісно і старанно. «І все, що тільки чините, робіть від душі, немов Господеві, а не людям!» (Кол. 3:23)

Тема біблійного заняття. Бог допомагає в біді (Вих. 1:6–22; 2:23; 1 Кор. 10:13; 1 Петр. 5:7).

Завдання дня. Показати дітям, що труднощі в житті поневолюють нас настільки, наскільки ми їм піддаємося.

Загальнотабірна гра. Побудова міст Рамсес та Памфом. Використовували підручні матеріали: картонні коробки, каміння, палки тощо (у випадку дощу — «побудова» на ватмані). Потім діти «захищали» свої міста, тобто розповідали що і для чого вони зробили (нама лювали).

Золотий вірш:

«І до Мене поклич в день неволі, Я тебе порятую, ти ж прославиш Мене!» (Пс.49:15)

Вивчають методом «Луна». *Об'єднати дітей у маленькі підгрупи, наприклад, по два учні.*

Нехай діти уявлять собі, що вони перебувають високо в горах і потрібно погукати один одного. Наставник говорить перші чотири слова голосно, перша підгрупа повторює голосно, друга — тихіше, а третя — зовсім тихо. Наставник гово-

рять наступні слова, і знову всі повторюють. Можна міняти підгрупи так, щоб всі діти запам'ятали вірш.

Загальний збір

За часів правління Йосипа із-раїльський народ жив дуже добре, але після його смерті весь народ опинився в рабстві жорстокого фараона. Це тривало багато років. Для більшості євреїв все життя — від народження до смерті — було суцільним рабством. Можливо, багато з них нарікали на своє життя, втрачали віру та надію на те, що хтось може прийти і визволити їх. Але були й такі люди, які терпляче надіялися на милість Божу. Вони сподівалися, що Господь дасть для них Визволителя від єгипетського рабства.

Щодня ми зустрічаємося з труднощами та випробуваннями, різними спокусам, які впливають на наше життя та спілкування з Богом, порушують наш духовний мир та спокій. Іноді буває нестерпно важко в житті, що здається, такого вже не переживу, Бог, напевно, мене залишив. Але, читаючи Слово Боже, ми знаходимо ось такі слова: «Досягла вас спроба не інша, тільки людська; але вірний Бог, Який не попустить, щоб ви випробовувалися більше, ніж можете, але при спробі й полегшення дасть, щоб знести могли ви її» (1 Кор. 10:13).

Щоразу, коли перед нами постає якась проблема, ніколи не слід опускати руки, а треба пам'ятати про те, що говорить Писання: «Покладіть на Нього всю вашу журбу, бо Він опікується вами!» (1 Петр. 5:7).

Пісня дня

Бог сказав Мойсею: «Ось Мій народ!

І Я збережу його від незгод!»

Бог Свій захист народу пообіцяв,

І Мойсей фараону тоді сказав:

Приспів:

«Фараоне, заради сина
Відпусти народ. Ух!»

Бог не раз фараона попереджав,
На Єгипет дев'ять кар Він послав,
Десятою карою сина забрав,
А Мойсей фараону весь час казав
Що?

В останній день табору ми з дітьми проводили загальнотабірну гру «Єгипетський квест». Кожна команда отримала карту з певним маршрутом, на якому учасників гри чекали різні випробування.

1. Біг з перешкодами.
2. Розсміши дочку фараона.
3. З матеріалу, який даний, зробити єгипетську мумію.
4. Сфінкс (дати відповідь на п'ять запитань за темою табору).
5. Заспівати улюблену пісню табору.
6. Побудова єгипетських пірамід.

Зрештою, можна ще багато завдань придумати. На кожній із цих станцій учасники отримують бали, які потім підсумовують та додають до тих балів, які група заробляла впродовж тижня.

А ще ми розробили систему заохочення: за певні досягнення діти отримували «лепти» (це біблійна грошова одиниця), за які на ярмарку в кінці майданчика могли придбати канцтовари, солодоші, м'які іграшки тощо. Ви можете запитати, а де брати товари на ярмарок? Відповідь проста: не бійтеся звернутися по допомогу до прихожан церкви, яку ви відвідуєте.

На закінчення майданчика діти із задоволенням писали відгуки.

«Мені дуже подобалося на майданчику. Я знайшов багато нових друзів. Велю вам дякую, що знайшли для нас час, щоб розповісти про Бога» (Борис, 11).

«Побувавши в таборі, я зрозуміла, що Бог послав Свого Сина на хрест для того, щоб я мала вічне життя. Я лише повинна покаятися та повірити в Ісуса Христа» (Вероніка, 13).

«Моє життя — суцільне ходіння на різні гуртки, в музичну школу... Це все мене втомлює і я не можу відпочити. Коли я прийшла в цей табір, то розслабилася та відпочила, мені було добре... Цей майданчик я ніколи не забуду і буду тримати в затишному куточку свого серця... Я вас дуже прошу ще багато разів робити такий майданчик» (Юля, 11)

Пропонуємо декілька програм проведення християнських майданчиків і денних таборів.

1. По слідах к Істочнику. Програма для летніх християнських лагерь. — Одеса: Богомыслие, 2004. — 112 с.
2. Кодекс честі. Права і свободи. Книга для координатора програми. — Рівне: Відділ дитячого служіння Рівненського обласного об'єднання церков ЄХБ, 2009. — 69 с.
3. Прокопчук С. Дорога любові. Програма християнського дитячого табору. — Рівне: ТОВ «Принт Хауз», 2012. — 142 с.

Руслана Ковальчук

БІБЛІЯ ПРО СТВОРЕННЯ СВІТУ

Урок для 5 класу

Автор Світлана Пилипчук, заступник директора з виховної роботи та вчитель етики Новоград-Волинської ЗОШ І–ІІІ ст. №9

Мета: розкрити дітям зміст Божого творіння, допомогти засвоїти головний принцип із Буття: Бог створив цей світ прекрасним і досконалим; виховувати почуття вдячності Богу за створений світ, любов до навколишнього світу, бережливе ставлення до природи; розвивати в учнів почуття прекрасного.

Біблійна основа: Бут. 1–2; Пс. 138:14.

Ключовий вірш: «Вірою ми розуміємо, що віки словом Божим збудовані так, що з невидимого стало видиме» (Євр. 11:3).

Словник понять і термінів:

Ангели — невидимі духовні істоти, створені Богом.

Творець — Господь, Бог, характеристика Бога, яка вказує на те, що Він створив світ і людину.

Обладнання та наочність: ілюстрації до текстів Біблії.

Міжпредметні зв'язки: природознавство, література.

Література до уроку:

1. Біблія/пер. проф. І. Огієнка — К.: УБТ, 2002.
2. Біблія для дітей — К., 1992.
3. Дитячий християнський журнал «Стежинка».

«І побачив Бог усе, що вчинив.
І ото, — дуже добре воно»
Бут. 1:31

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Вітання, налагодження контакту з класом

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗНАНЬ, ПЕРЕВІРКА ВИВЧЕНОГО

Учитель. На попередньому уроці ми розглядали тему «Біблія — слово Бога до людей». Пригадаймо, якими способами Бог говорив та говорить до людей?

За допомогою ілюстрацій, які висять на дошці, діти повторюють матеріал.

Перелік ілюстрацій

1. Бог говорить до Адама і Єви в Едемському саду.
2. Авраам зустрічається з трьома ангелами у вигляді мандрівників.
3. Господь крізь хмари розмовляє з Мойсеєм.
4. Господь говорить до Самуїла через сон.
5. Іван Хреститель проголошує людям про Месію.
6. Ісус говорить з дітьми.

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Виклад нового матеріалу

Учитель зачитує тему уроку, що написана на дошці. Сьогодні ми дізнаємося:
— Хто створив цей світ;
— Хто створив сонце, місяць і зорі, риб, птахів, тварин;
— Хто створив людину;
— Хто дає життя всьому живому і Хто керує цим світом. Про все це нам допоможе дізнатися Біблія.

Учитель. Діти, ви любите подорожувати? Пригадайте, чи доводилось вам улітку бути в лісі чи на лісовій галявині? Що вас найбільше вразило? (Відповіді дітей.)

Так, наша земля дуже гарна. Та виникає питання: звідки з'явилася ця краса й цей світ? Хто зумів його так дивовижно й чудово створити? І чи земля завжди була такою? (Відповіді дітей.)

А що говорить нам про це Біблія? (Дітям попередньо було дано завдання самостійно прочитати матеріал із дитячої Біблії «Про створення світу».)

Учитель. Колись давно Господь створив Небо і Землю. Небо було прекрасним і щасливим місцем. На ньому жили Бог-Отець, Бог-Син і Бог-Дух Святий. Жили на небі також і ангели. (Учитель демонструє ілюстрацію.)

Земля була холодною, темною і пустельною. Ніхто не жив на ній. Тому Господь вирішив і Землю зробити прекрасною. І створив Він те, чого ніколи не було. Господь може зробити все, що захоче. Він — всесильний.

Перший день...

У перший день творіння Господь сказав: «Хай буде світло». І з'явилося світло. Господь знав, що світло буде кращим за кромішню пітьму. Бог — мудрий. «Я наречу світло — днем, — сказав Господь, — а пітьму — ніччю». І побачив Бог, що це добре. (Учитель демонструє ілюстрацію.)

Другий день...

На другий день творіння Господь подивився на Землю. На ній було багато води, яка покривала все. Тоді Господь сказав — і з'явилося блакитне небо, яке наповнилось чистим повітрям і білими хмарами.

На третій день Господь мовив: «На Землі все ще дуже багато води. Треба, щоб земля стала сухою». Господь сказав Своє слово — і вода відділилась. Так з'явилась земна твердь. Господь поглянув на те, що зробив, і сказав: «Добре! Я наречу сушу — землею, а воду — морем». (Учитель демонструє ілюстрацію.)

Господь учинив багато різних видів землі: коричневу, чорну, білу й жовтий пісок. Він вигадав червону й жовту глину та різнокольорове каміння. Але ж ніщо не росло на цій землі. Тоді Бог сказав: «Хай на землі виростуть зелені трави, ярина і дерева». І раптом піднялись високі сосни й дерева з розкішними кронами. Малесенькі ясно-червоні, рожеві та голубі квіти засіяли землю. Луки вкрились зеленою травою, пурпуровими гвоздиками і жовтими маргаритками. (Учитель демонструє ілюстрацію.)

— А які квіти ви любите? (Відповіді дітей.)

— Як ви думаєте, навіщо потрібні рослини? (Відповіді дітей.)

— Які овочі й фрукти ви любите? (Відповіді дітей.)

Третій день...

Учитель. Так, усе це дуже смачно й корисно. Усяке Боже творіння не подібне одне до одного й має своє призначення.

Бог знав, що рослинам необхідні світло й тепло. І створив Бог, як говорить нам Біблія, велике яскраве світило — сонце, а для ночі — місяць та зорі. І запалив Бог на небі сонце, аби зігрівати весь світ. Сонце допомагало рости рослинам, розподіляло час за днями, місяцями й роками, а також змінювало пори року на весну, літо, осінь, зиму. Бог створив місяць зі срібним світлом, аби освітлювати ніч. У пітьмі Він розсипав мільярди сяючих зірок. Кожній зірці Бог дав своє ім'я. Він усміхнувся і промовив: «О! Як приємно! Мені подобається те, що Я створив». Це був день четвертий. (Учитель демонструє ілюстрацію.)

Учитель. А зараз я пропоную вам відпочити.

Фізкультхвилинка

Висока, як небо, Божа любов, (підносять руки вгору).
Глибока, як море, Божа любов, (нахиляються донизу).
Широка, як поле, Божа любов, (розводять руки).
Висока Його любов! (підносять руки вгору).

Четвертий день...

Учитель. На п'ятий день творіння Бог подивився на небо, на моря і подумав: «У них треба вдихнути життя». Тож промовив: «Води, збагатіться рибою! Небо, зазвучи птахами!». І раптом у морях, озерах і ріках заплускотіли великі й маленькі риби з довгими, короткими, яскравими, темними й різнобарвними хвостами. Зненацька в небесну вись майнуло птаство. Орли полетіли над горами, а чайки — над океанами. У пшеничних полях снували строка-ті перепели, а над зеленими луками кружляли граціозні ластівки. У кожної пташки була своя пісня. Бог потурбувався про всіх. Господь спостерігав за рибами морськими і птахами небесними, і Йому було приємно. Він усміхнувся і промовив: «Мені подобається те, що Я створив». І благословив Господь Своє творіння. Кожну пташку й рибу Він наділив дивовижною здатністю продовжувати свій рід. «Тепер, — сказав Бог, — у вас будуть діти. І ваше потомство наповнить моря і небо на всі прийдешні роки». (Учитель демонструє ілюстрацію.)

— Яких риб ви знаєте? (Відповіді дітей.)

— Які риби й птахи водяться у нашій місцевості? (Відповіді дітей.)

Учитель. І все ж творіння не завершилося. На шостий день Бог поглянув на Свій щойно створений світ: у водах жили риби, у небі — птахи. Тільки на землі не було нікого

П'ятий день...

живого. Тоді Бог сказав: «Хай на землі з'являться тварини». І в одну мить земля наповнилась усіма видами тварин. У траві грали собаки та коти. У пустелі оселились сайгаки й кумедні ховрашки. У кущах ховались кролики. А по верхів'ях дерев стрибали білки й мавпи. На луках паслись вівці, а джмелі й метелики збирали з квітів нектар. У полях басували коні, а з холодних джерел пили воду корови. У джунглях бродили слони і мавпи, леви і жирафи. На гори дерлись олені та лосі, кози і ведмеді. На сонячних берегах озер вигрівались манюсінькі черепахи й величезні динозаври. Бог подивився на звірів, усміхнувся і сказав: «Добре! Мені подобається те, що Я створив». Господь благословив звірів і дав їм чудесне сім'я, аби вони могли плодитись, кожний за своїм родом. Так з'явилися на землі лошата і телята, цуценята і поросята, левенята і тигренята. Який розважливий і мудрий наш Творець!

— Чи любите ви тварин? Які з них живуть у вас дома? (Відповіді дітей.)

Учитель. Сьогодні на урок я принесла яскраву скриньку. У ній ви побачите того, кого Бог по-особливому любить і цінує. Вам цікаво дізнатися, хто це? А як ви думаєте? (Відповіді дітей.)

Гра «Хто для Бога найцінніший?»

Діти по черзі підходять до столу й зазирають у скриньку, при цьому нікому не розказують про те, що там побачили.

1. Кого ви побачили в скриньці? (Відповіді дітей.)

2. Чи приємно вам було побачити своє відображення? (Відповіді дітей.)

Останнє творіння Бога було найкращим — чоловік і жінка. Бог-Отець сказав Сину Своему й Духу Святому: «Я створю людину за образом Моїм і за подобою Моєю, і поставлю її понад усім, що Я створив». І взяв Господь трохи земного порошку й ніжними люблячими перстами надав форму тілу людському. Потім Він вдихнув у тіло життя, і людина стала живою істотою. Бог дав людині розум, аби могла вона мудро царювати над творінням Божим, і дав людині душу, аби могла вона схилитись перед Небесним Отцем. Бог нарік людину Адамом. Деякий час Він спосте-

рігав за ним. «Негоже чоловікові бути самотнім, — сказав Бог, — Адам потребує друга і помічника». Тоді Бог примусив Адама заснути міцним сном, вийняв у нього ребро і з ребра створив жінку. Господь був задоволений створеною жінкою, і Адам також. Адам назвав жінку Євою. Бог благословив людей володіти над рибами, над птахами, над тваринами, доглядати творіння Боже й берегти його. «Ти і твоя дружина, — сказав Бог, — моє найкраще творіння. Кожний із вас наділений чудесним сім'ям, тому будете народжувати немовлят, хлопчиків і дівчаток, точнісінько таких, як ви самі. Коли ваші діти виростуть, у них також будуть діти. І тоді світ наповниться прекрасними людьми: коричневими і жовтими, чорними і білими. І кожен буде мати Мій образ».

— Чи було за що любити і славити Бога першим людям — Адаму та Єві? (Відповіді дітей.)

Учитель. На сьомий день Бог подивився на створене Ним. Воно було досконале. Бог усміхнувся і сказав: «О, як приємно! Мені подобається все, що Я створив».

На сьомий день Господь відпочивав від титанічної роботи, яку закінчив. Бог благословив сьомий день і сказав: «Цей день буде святим днем». Відтоді тисячі літ народ Божий відпочиває на сьомий день і схиляється перед Господом, мудрим і великим Творцем.

Так були створені небо і земля у всьому їх розмаїтті.

— Діти, читаючи Біблію, спостерігаючи за створенням світу, що ви можете сказати про Творця? Який Він? (Відповіді дітей.)

Учитель. У Бога немає недосконалості. Він усе створив прекрасним і дав у користування людині. Ось тому ми повинні берегти все, створене Богом: природу, тваринний світ, один одного, бо ми — Боже творіння.

Шостий день...

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ЗНАНЬ

Використовуючи ілюстрації до уроку, учні закріплюють вивчений матеріал.

V. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вивчити напам'ять вірш із Біблії Бут. 1:1, скласти усний твір-роздум «Як ти проводиш свій вихідний день».

Ілюстрації Юліуса Шнорр фон Карольсфельда

ПРЕМУДРІСТЬ ТВОРЦЯ

Урок для 7 класу

Автор Руслана Ковальчук, учитель християнської етики в Рівненській українській гімназії і Клеванській спеціальній загальноосвітній школі-інтернаті № 1

Мета: обґрунтувати важливість розуміння різниці між земною та Божою мудрістю; розвивати мислення учнів про велич та могутність Творця; виховувати інтерес до дослідження Слова Божого.

Біблійна основа: 2 Хр. 1:10–13; Йов. 28:12; Пр. 1:7, 2:6, 10; 9:10; 13:10; 14:8; 24:14; Гал. 5:22–23; Кол. 1:16; Як. 1:5; 3:13–18.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Привітання, налагодження контакту з учнями

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Учитель. Мине небагато часу, і кожному з вас потрібно буде вибирати свій життєвий шлях. Бог дарував для вас життя, щоб ви жили для Його слави. Життя немає ні черноток, ні дублів. Жодний день неможливо повернути назад, неможливо прожити його по-новому. Навіть день... А якщо це багато днів, цілі роки пролітають безслідно та бездумно, нібито їх і не було зовсім?

За час навчання в школі ви вже, мабуть, відчули, що життя — це не лише радісні та веселі дні, але дні труднощів та наполегливої праці. У кого шукати поради, як вчинити в тому чи іншому випадку, як правильно вибрати майбутню професію, як будувати стосунки в колективі, в сім'ї? Де черпати мудрість, щоб жити в цьому шаленому світі?

Багато людей говорять, що мудрість приходить з роками, з досвідом. Як ви вважаєте, чи це так? (Відповіді учнів.) Чи може молода людина бути мудрою? (Відповіді учнів.)

Сьогодні на уроці ми глибше обміркуємо ці питання й візьмемо практичні поради для свого життя.

Виклад нового матеріалу

Учитель оголошує та записує тему уроку на дошці, а учні — в зошити.

Учитель. Читаючи та вивчаючи Слово Боже, ми все більше і більше переконуємося в тому, що Бог є Той, у Кого захована скарбниця мудрості.

З перших сторінок Біблії ми зустрічаємося з мудрим Творцем Всесвіту. Він сказав Своє слово — і з'явилося все видиме і невидиме. Увесь світ у руках Всемогутнього Бога. Він не тільки створив його, але щомиті Сам турбується про нього. Море, ріки та озера мають свої границі й без дозволу Творця не виходять за свої береги. Він встановив пори року, які вже тисячоліттями не змінюються. Рослинам дав здатність виростати з малесенької

насінинок, поливає їх дощем, зігріває сонечком, загартує вітром. Кожна тварина, а їх тисячі видів, має свої місце у природі.

А людину, вінець Свого творіння, Бог не лише забезпечив усім необхідним для земного життя, але й наділив розумом для того, щоб вона, досліджуючи Боже творіння, пізнавала Бога. А пізнаючи Бога, шанувала, боялася, любила, довіряла і слухалася Його.

Ось таку людину Біблія називає не просто розумною, а мудрою. Це Божа мудрість.

Чи буває інша мудрість? Так. Слово Боже називає її земною. Перед тим, як ми прочитаємо й обговоримо біблійний текст, розглянемо кілька прикладів.

Використовуючи даний Богом розум, учені зуміли розщепити атом, але відсутність Божого страху й любові до людей привела до створення атомної зброї.

Люди навчилися проводити гідромеліоративні заходи, але результатом стали «вмираючі» моря, безводні криниці тощо.

Гірники видобувають корисні копалини, газ, нафту, коштовне каміння. Але людська жадібність та заздрість призводить до того, що ці природні ресурси стають ціннішими за людське життя.

Запропонувати дітям навести свої приклади.

Читаючи Святе Письмо (книги Суддів та Царів), де описано життя та діяльність ізраїльських правителів, ми бачимо, що якщо цар тримався Божих постанов та просив у Господа мудрості та благословення, то такий цар мав успіх у своєму житті й за його правління добре жилося людям. І навпаки.

Юліус Шнорр фон Карольсфельд. Премудрий Соломон

Коли ми не довіряємо нашому Творцеві та не просимо Його про мудрість у кожній життєвій ситуації, тоді ми можемо опинитися у великій халепі.

Звернімо увагу на відомого біблійного персонажа, який, стаючи з волі Божої на царювання над ізраїльським народом, мав право просити в Господа, що захоче. Як ви думаєте, хто це? (Відповіді дітей.)

Соломон молиться так: «Дай тепер мені мудрість та знання, щоб умів я виходити й входити перед цим народом, бо хто зможе судити цей великий Твій народ?» (2 Хр. 1:10). І ось що відповів йому Господь: «За те, що оце було на серці твоїм, і ти не жадав багатства, маєтків та слави, ані душі ворогів своїх, а також довгих днів не жадав ти, а жадав для себе мудрости та знання, щоб судити народ Мій, над яким Я настановив тебе царем, то дається тобі мудрість та знання, а багатство, і маєтки та славу Я дам тобі такі, яких не було між царями перед тобою, і по тобі не буде таких!» (2 Хр. 1:11–13).

— Що просив Соломон у Бога? (Відповіді дітей.)

— Що пообіцяв Бог дати Соломону? (Відповіді дітей.)

Соломон своє служіння розпочав з благословення Божого і, керуючи ізраїльським народом, мав неабиякий успіх. Царювання Соломона вважають золотим віком для Ізраїлю, багатство й могутність якого в той час досягли небачених висот. Мудрість свою Соломон показав, передусім на судах, в управлінні народом та інших царських справах.

За його царювання розширилися межі Ізраїльського царства. Соломон розділив територію на 12 адміністративних округів, у яких збирались податки, побудував фортеці в стратегічно важливих районах, вів жваву торгівлю, розвивав дипломатію. Його знали та поважали за межами його держави, до нього за порадами приходили інші царі.

На четвертий рік свого правління Соломон узявся до побудови Божого храму; будівництво тривало сім з половиною років. Головне призначення цього приміщення полягало в тому, що в ньому перебувала Присутність Господня.

Соломон написав 3000 притч і склав 1005 пісень. Ось, що він каже про мудрість:

«Страх Господній — початок премудрості, — нерозумні погорджують мудрістю та напучуванням» (Пр. 1:7; 9:10); «...Господь дає мудрість, з Його уст — знання й розум!» (Пр. 2:6);

«...Мудрість увійде до серця твого, і буде приємне знання для твоєї душі!» (Пр. 2:10);

«Тільки сварка пихою зчиняється, а мудрість із тими, хто радиться» (Пр. 13:10);

«Мудрість розумного — то розуміння дороги своєї, а глупота дурних — то омана» (Пр. 14:8);

«Мудрість пізнай для своєї душі: якщо знайдеш її, то ти маєш майбутність, і надія твоя не понищиться!» (Пр. 24:14).

Але, на жаль, кінець життя Соломона не є прикладом для наслідування, тому що він закінчив своє життя без Бога. Серце його прихилилося до інших богів, він дозволяв своїм численним жінкам будувати жертовники для їхніх ідолів. Такий його вибір у майбутньому негативно вплинув на його родину та весь народ.

У Новому Завіті також багато уваги приділено мудрості. Зупинимось на Посланні апостола Якова.

Учні знаходять у Біблії Послання апостола Якова, зачитують запропоновані вчителем уривки і в зошитах заповнюють таблицю, зразок якої висить на дошці.

«Хто мудрий і розумний між вами? Нехай він покаже діла свої в лагідній мудрості добрим поведженням! Коли ж

гірку заздрість та сварку ви маєте в серці своєму, то не величайтесь та не говоріть неправди на правду, — це не мудрість, що ніби зверху походить вона, але земна, тілесна та демонська. Бо де заздрість та сварка, там безлад та всяка зла річ! А мудрість, що зверху вона, насамперед чиста, а потім спокійна, лагідна, покірлива, повна милосердя та добрих плодів, безстороння та нелукава. А плід правди сіється творцями миру». (Як. 3:13–18).

Мудрість	Земна	Небесна
Походження	тілесна, демонська	від Бога
Якості	заздрісна, сварлива	чиста, спокійна, лагідна, покірлива, повна милосердя та добрих плодів, безстороння та нелукава
Плоди	безлад та всяка зла річ	плід правди

Що таке плід правди? (Відповіді дітей.)

Так, це «плід духа: любов, радість, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра, лагідність, здержливість...» (Гал. 5:22–23).

Заповнивши таблицю, ми можемо визначити, яка мудрість керує нами, який плід нашого серця.

Сподіваюся, що кожен із нас хоче мати Божу мудрість. Багато-багато років тому патріарх Йов запитав: «Та де мудрість знаходиться, і де місце розуму?» (Йов. 28:12).

Відповідь знаходимо в Як. 1:5 (учні зачитують).

«А якщо кому з вас не вистачає мудрості, нехай просить від Бога, що всім дає просто, та не докоряє, — і буде вона йому дана» (Як. 1:5).

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Гра «Мікрофон» (інтерв'ю для місцевої газети «Перлина»).

— Що вас вразило та здивувало під час вивчення теми «Премудрість Творця»?

Мене здивувало...

Мене вразило...

Мене зворушило...

Висновок

Бог — Творець та Володар всього: «Бо то Ним створено все на небі й на землі, видиме й невидиме, чи то престולי, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, — усе через Нього й для Нього створено!» (Кол. 1:16).

Бог абсолютно Святий, тобто відділений від гріха, Він ненавидить гріх. Разом з тим, Він добрий і всепрощаючий, довготерпеливий і багатомилостивий. Він прощає тих, хто до Нього приходить з розкаяним серцем, і дає мудрість тим, хто просить Його, щоб Він керував їхнім життям.

Людина може думати, що її учинки правильні, може сумніватися, а може взагалі бездумно провадити своє життя. До якої категорії належите ви?

Бог мудріший за наймудрішу людину на землі. Тому Біблія, Його Слово, є наймудрішою Книгою у світі. І ця Книга закликає нас шукати Божої мудрості.

Домашнє завдання

Написати твір-роздум «За якою мудрістю я живу».

ЛЮДИНА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Урок біології для 11 класу

Автор Ганна Опанасюк, учитель-методист
Рівненської ЗОШ І-ІІІ ст. №1 ім. В. Короленка

Мета: з'ясувати основні гіпотези антропогенезу, розвивати критичне мислення як важливу умову особистісно-орієнтованого навчання, вміння дискутувати, будувати діалог, виховувати гідність, повагу до людини, до її думки.

Обладнання: роздавальний матеріал, ілюстрації, відеоматеріали, виставка літератури.

Тип уроку: семінар, рольова гра.

ХІД УРОКУ

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Учитель. Життя продовжується, ми знову зібралися на уроці біології. Ми такі різні й такі схожі:

- а) дівчатка, відгукніться: «а-а-а», хлопці — «у-у-у»;
- б) ті, хто робить ранкову зарядку, простягнуть руку вгору, а ті, хто не робить, — схилить голову;
- в) хто має собаку, легенько тупніть ногами по підлозі, а ті, у кого кішка, — плесніть у долоні;
- г) хто переконаний, що ми різні, але однакові, — простягнуть обидві руки вгору.

Дивовижна однотайність! Якби вона завжди була в нашому житті. Так, ми схожі, бо — люди. Різні — бо кожен із нас неповторна, особлива, унікальна особистість. Сакраментальні питання: хто вона? як, чому, коли прийшла в цей чудовий світ? яке її місце у ньому? — виникають у людини з дня її самоусвідомлення.

Ці та інші питання ми й розглянемо сьогодні на уроці.

ІІ. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Учитель. Розпочнемо нашу розмову чудовою поезією В. Симоненка «Ти знаєш, що ти — людина?»

Ти знаєш, що ти — людина?
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя — єдина,
Мука твоя — єдина,
Очі твої — одні.

Більше тебе не буде.
Завтра на цій землі
Інші ходитимуть люди,
Інші кохатимуть люди —
Добрі, ласкаві і злі.

Сьогодні усе для тебе —
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба.
Кохати спішити треба, —
Гляди ж не проспи!

Бо ти на землі — людина,
І хочеш того чи ні —
Усмішка твоя — єдина,
Мука твоя — єдина,
Очі твої — одні.

Учитель. До вашої уваги фрагмент відеофільму «Походження людини».

Перегляд відеосюжету.

Звернемося до наших консультантів.

— **Яка загальноприйнята гіпотеза антропогенезу? У чому її суть?**

Учень-консультант. Загальноприйнята гіпотеза антропогенезу базується на еволюційній гіпотезі, згідно з якою людина й сучасні людиноподібні мавпи не лише подібні між собою морфологічними й фізіологічними особливостями, а й близькі родичі. Їхніми спільними предками були давно вимерлі мавпи пропліопітеки. Внаслідок дивергенції від них виникли орангутанги, гібони і дріопітеки. Один із видів дріопітеків був, мабуть, тією гілкою, від якої починається розвиток предків сучасної людини: австралопітеків, пітекантропів і синантропів (найдавніші люди), палеоантропів (давні люди), неоантропів (перші сучасні люди). Усе це тривало сотні тисяч років.

— **У чому суть креаційної теорії?**

Учень-теолог. Креаціонізм — це погляд, згідно з яким життя на землі виникло процесом сотворіння, а не еволюції. Прихильники креаціонізму спростовують гіпотезу про випадковість зародження життя і стверджують, що біологія не може поки що пояснити походження життя та розуму. Основним аргументом креаціоністів є те, що молекула ДНК має настільки складну будову, що вона не могла випадково утворитися із неорганічних речовин, оскільки вірогідність цього дуже мала і очікуваний, за теорією вірогідності, час утворення ДНК перевищує час існування Всесвіту. Креаційна теорія Всесвіту пояснює походження основних типів живих організмів створенням їх Вищим Розумом — Богом.

— **Чи одні ми у Всесвіті?**

Учень-філософ. Сьогодні дуже модним є дослідження НЛО, утворені гігантські центри, щорічно витрачають мільярди доларів для пошуку життя на інших планетах. Створена спеціальна «наука» — уфологія, що ґрунтується на свідченні нібито очевидців, які зустрічалися з інопланетянами. Напевно, немає жодного засобу масової інформації, який би не описував зустрічей людей з літаючими тарілками чи інші паранормальні явища. Письменник-фантаст Ерік ван Денікен у своїй знаменитій книзі «Колісниці богів» писав, що оскільки земляни були вкрай примітивні на зорі своєї цивілізації, то лише інопланетні істоти могли принести високорозвинуті технології з віддалених космічних світів. Виникла теорія панспермії, досить популярна поряд з теорією біохімічної еволюції.

Пропонуємо послухати думку однієї мудрої людини, яка жила в Ізраїлі за тисячу років до народження Ісуса Христа. Сорок років він був царем Ізраїлю, саме за його панування ізраїльський народ пережив золотий вік своєї історії. Бог

дав йому мудре серце. Він володів 40 мовами, був натуралістом і письменником. Звичайно, це — Соломон. У Біблії поміщено його есе, назване Книгою Еклезіастовою.

«Що було, воно й буде, і що робилося, буде робитись воно, — і немає нічого нового під сонцем!.. Буває таке, що про нього говорять: «Дивись, це нове!» Та воно вже було від віків, що були перед нами! Нема згадки про перше, а також про наступне, що буде, — про них згадки не буде між тими, що будуть потому...» (Екл. 1:9–11).

У цьому уривку Соломон указує на перспективу людського розвитку: усе, що нам відомо, уже колись існувало. Люди просто забудькуваті. Можливо, через те, що ми вже не живемо так довго. Тож, можливо, сучасні технології не тільки повторюють ті, що існували раніше, але й уразливіші за древні: через страйки робітників, корпоративне банкрутство, забруднення навколишнього середовища, тероризм та інші соціальні та економічні проблеми.

І якби на Землі справді з'явився інопланетянин і запитав нас: «Чим ви переважно зайняті? Виховуєте дітей у дусі людинолюбства? Продовжуєте час життя людини? Розкриваєте нескінченний потенціал духовного життя особистості?», що б відповіли ми?

Ми ведемо дві війни за своє небуття: один з одним і всі разом — із природою. І що б він нам сказав? — «Плем'я самогубців!» (Ю. Ф. Каракін, публіцист, історик).

— **Гіпотеза антропогенезу визначає вік існування людства в мільйон років. Які докази більш пізнього розвитку людської цивілізації наводять креаціоністи? Якими були ці древні цивілізації?**

Учень-історик. З розповідей колег впливає, що давні люди були неосвіченими, звіроподібними істотами з примітивними предметами і знаряддями праці. Але я переконаний, що такі твердження помилкові. Згідно з Біблією, людина була створена Богом як «вінець творіння», тобто займала чільну позицію, а в результаті гріхопадіння почала сповзати вниз. Протягом усієї історії людства було чимало високорозвинутих культур. Рідне місто Авраама (Ур у Месопотамії) було важливим культурним центром. Єгипетська імперія часів Мойсея досягла чималих висот. Вавилон епохи Навуходоносора і пророка Даниїла був найдосконалішою і найвеличнішою цивілізацією з будь-коли існуючих на землі. Але детальний аналіз фізичних рештків цих культур свідчить про те, що в моменти їх найбільшого підйому звичними були прояви окультизму й людських жертвоприношень. Тому практично жодній древній культурі не вдалося уникнути руйнування і краху. Згадаємо біблійні оповіді про Всесвітній потоп, Содом і Гоморру, падіння Вавилону.

Поряд з високорозвинутими цивілізаціями завжди існували дикі, первісні люди. Вони не були першими людьми, а лише zdegradованим відгалуженням людської культури. Такі племена згадуються і в Біблії. Пророк Ісаї 2600 років тому написав: «І вони підуть до скельних печер та до пороку в ями від страху Господнього і від пишноти Його величі, коли прийде Він острах збудити на землі! Покине людина того дня божків своїх срібних і божків своїх золотих, що собі наробила була, щоб вклоняться кротам і кажанам» (Іс. 2:19–20).

Ми знаємо, що такі племена є й досі в Новій Гвінеї, Південній Америці.

У 4-му розділі книги Буття читаємо:

2 вірш: «І був Авель пастух отари, а Каїн був рільник» — тоді вже було відоме землеробство і скотарство;

17 вірш: «І Каїн пізнав свою жінку, і стала вона вагітна, і вродила Еноха. І збудував він місто, і назвав ім'я тому містоті, як ім'я свого сина: Енох»;

20–22 вірші: «І породила Ада Явала, він був батьком тих, що сидять по наметах і мають череду. А ймення брата його Ювал, він був батьком усім, хто держить у руках гусли й сопілку. А Цілла також породила Тувалкаїна, що кував всіляку мідь та залізо» — це досить передові, а не примітивні технології. Древнім була відома технологія виготовлення музичних інструментів. За допомогою древніх технологій було створено Велику піраміду (м. Гіза), кам'яні фігурки о. Пасха, знаряддя і механізми з електрикою, пневматикою, космічні годинники, телескопи. Древні мандрували, використовували кристалічні технології.

В усьому бачимо розумну творчу діяльність, а не примітивізм. Тому що людина завжди була на 100 % людиною. І як не згадати слова ізраїльського царя Давида: «А однак учинив Ти його мало меншим від Ангелів, і славою, і величчю Ти коронуєш його» (Пс. 8:6).

Показ відеосюжету «Очевидність створення світу» про древні цивілізації».

— **Людина завжди прагнула до досконалості. Чи можна «покрасити» весь людський рід?**

Учень-генетик. Наука євгеніка (гр. eu — хороший, genesis — походження) вважає, що так. Засновник євгеніки — англійський учений Френсіс Гальтон (1822 — 1911), двоюрідний брат Чарльза Дарвіна. Він заснував і іншу науку — біометрію (використання математичних статистичних методів у біології). У своїх працях «Про спадковість таланту» (1864), «Вивчення здібностей людини і їх розвиток» (1869) Гальтон базувався на тому, що, якщо селекціонери за короткий період часу можуть покращувати і створювати нові породи з потрібними якостями, то і в людському суспільстві слід удосконалювати популяцію людей, тобто змінити генетичну структуру популяції — генофонд людства.

Зокрема, Ф. Гальтон хотів зберегти генофонд такої вибраної раси, а саме — вищу расу англо-саксів. Гальтон, а пізніше В. М. Флоринський (1834–1899), засновник Томського університету, професор-медик, намагалися створити утопічне суспільство, де були б ідеальні умови для пар, які зможуть народити дітей, здатних стати видатними діями.

На сьогодні євгеніка — це соціально-біологічний рух із різними політичним забарвленням. За ступенем жорсткості є негативна й позитивна євгеніка.

Негативна євгеніка має на меті обмеження дітородної функції різних груп людей (психічно хворих, алкоголіків, злочинців) шляхом стерилізації.

Позитивна євгеніка закликає до створення умов для народження дітей вибраними за благородством походження, фізичним здоров'ям, талантом тощо через матеріальні й моральні стимули. Як би там не було, євгеністичні заходи здійснюються через добір, що несе дискримінаційний характер, принижує інтереси особистості й окремих соціальних груп населення.

— **Що говорить генетика про антропогенез?**

Учень-генетик. Із наук, які ми вже вивчили з курсу біології, мені найбільше сподобалась генетика, особливо медична генетика. Тому дослідження на урок я підготував із цієї сфери.

Детальні дослідження генетичної різноманітності, проведені Наюкі Така Хата і Яном Кляйном (Університет прогресивних досліджень, Японія, 1995) показують, що всі представники роду людського подібні.

Згідно з дослідженнями мітохондрій ДНК, Ной і його сім'я — потомки Адама і Єви, рід яких був початий за 1600 років до потопу. Отож, у всіх сучасних людей є у хромосомному наборі гени Адама і Єви. І рекомбінація генів та

мутації генів доводять не еволюційне походження одного виду від іншого, а генетичну різноманітність у межах одного створеного виду. Саме завдяки цим процесам кожен вид поділився на ту кількість підвидів, яку ми бачимо сьогодні.

— Яка думка медицини?

Учень-медик. Здоров'я людини, як і її хвороби, — унікальні. Ніякий вид приматів не набув вертикального положення, яке дозволяло б легко і вільно ходити. Анатомі, фізіологи, гістологи дійшли висновку: хоча є повна подібність кісткової тканини у четвероногих, ідеальну модель людського коліна серед тварин підібрати не вдалося. Людина — це єдиний вид, який має коліна, пристосовані до навантажень при повному розгинанні і прямоходінні. Ніхто не зустрічав у тварин ревматоїдних артритів, ні в природних, ні в лабораторних умовах.

Великі півкулі головного мозку сприяють у ментальному плані унікальній здатності до спілкування. Людина також має унікальну здатність нагромаджувати знання, створювати, розвивати, удосконалювати технології, мову, писемність. Людина має духовні виміри. Лише вона має релігію з її ритуалами, навіть первісні племена.

Ревматологія довела, що один із поширених еволюційних міфів про зміщення дисків у хребті людини через прямоходіння не має підґрунтя, оскільки багато тварин теж страждають на зміщення дисків, наприклад, такса.

Найближче до людини з усіх тварин за біологічними властивостями шкіри стоїть свиня. Може, пошукати і її місця в антропогенезі?

Усім добре відомі людські рудименти, за образним висловлюванням одного з учених — «зів'ялі листки на дереві еволюції», як докази тваринного походження людини. Однак виявляється, що мигдалини і тімус забезпечують вироблення Т і В-лімоцитів, без яких неможливе утворення антитіл. Меніск — важлива частина ортопедичного апарату людини.

Отож, людини унікальна, неповторна, відрізняється від інших живих істот фізично, психічно й духовно.

— Ми звикли довіряти статистиці. Цікаво, яка думка соціологів?

Учень-соціолог. Я мрію стати соціологом. До нашого уроку я проаналізував тривалість історії людства і приріст населення на Землі. Згідно з теорією еволюції, історія homo sapiens нараховує понад 1 млн років. При найнижчих темпах приросту населення (приблизно 1 % у рік) люди повністю б заселили планету менш ніж за 5000 років. Куди поділися ще 995000 років? Адже за ці роки повинні були народитися і померти мільярди людей. Де поховали їх останки? Де їх будівлі, знаряддя праці?

Але перейдемо до конкретних розрахунків.

Проаналізуємо, яким був приріст населення ізраїльського народу в Єгипті.

Книга Буття, 46 розділ, містить хронологію життя патриарха Якова (Ізраїлю). Його рід при переселенні в Єгипет складався з 70 душ.

У книзі Вихід, 12:37–41, читаємо, що через 430 років ізраїльський народ налічує 600000 самих лише чоловіків. Отже, приріст населення становив приблизно 2,13 %. І це при тому, що останні 80 років людей змушували до непосильної рабської праці, а новонароджених хлопчиків негайно вбивали. (Для порівняння: зараз у світі приріст населення в середньому становить 1,7 %, у Західній Європі — 0,4–0,9 %, в Африці — 3 %.)

Стосовно цього питання варто також згадати біблійну розповідь про Всесвітній потоп: одна сім'я з 8 людей (Ной, його сини: Сим, Хам і Яфет та їхні дружини) дала початок

усьому сучасному людству, кількість якого за 4400 років досягла 7 млрд.

Навіть при найнижчому коефіцієнті приросту за 50 тис. років чисельність населення світу досягла б 10⁸⁷, тобто людей було б більше, ніж елементарних частинок у Всесвіті. Отож, планета була б перенаселена, ресурси виснажені.

Таким чином, статистичні дані підтверджують біблійний, а не еволюційний погляд на історію людства.

Учень-соціолог. Життя прожити — не поле перейти. Ті, у кого за плечима не один десяток літ, не одна набита гуля і не один мозоль трудовий, скрушно зітхають, мовляв, яке воно, те життя — не встигнеш дихнути, роздивитися навколо, а вже час на спокій.

Багато що роблять аби продовжити людський вік. Але поглянемо на ситуацію в Україні, зокрема на Рівненщині.

У 2011 р. у нас було 11 людей, яким виповнилося 100 років, і 4 — кому 105. Двоє в Дубровицькому й по одному в Здолбунівському і Рівненському районах.

Ці цифри незначні, якщо ми подивимося, скільки жили люди, згадані в Біблії. У Книзі Йова, 12:12, читаємо: «В старцях мудрість, і в довголітніх розум». Може, завдяки цьому й досягнуті висоти в торгівлі, мистецтві, техніці, будівництві, медицині?

Давні люди глибоко розуміли духовні реалії, вони перебували в повній гармонії з природою, мали безпосередній зв'язок із Богом, мирне панування над тваринами. Це були високодуховні особистості, а не звірі з печер.

І все ж людина може й за короткий вік реалізувати свої здібності й подаровані Богом таланти: Олександр Македонський завойовував Середземномор'я, коли йому було 30 років, Томас Едісон за 32 роки здійснив понад 100 винаходів. Музичні шедеври були створені Моцартом (помер у 35 років), Бахом (помер у 65 років), Бетховеном (помер у 57 років).

— Чи є у людини душа, чи це тільки вигадка теологів? Чи може душа хворіти? Звернемося до спеціалістів.

Учень-психіатр. Терміни «психологія», «психіатрія», «психіка», «психотерапія» мають один корінь — «психе» (грец. psuche — душа). Протягом багатьох віків під цими термінами розуміли науку про душу, лікування душі. З поширенням нігілізму, атеїзму, матеріалізму поняття «душа» поступово зникло з психіатрії, і сучасні вчені шукають тільки матеріальний субстрат психічних захворювань.

Але тільки матеріалістичний підхід не дає зрозуміти проблему на фундаментальному рівні, а значить, не має ефективного впливу для усунення причин порушення психіки. З усіх психічних захворювань найбільшу турботу викликають шизофренія й епілепсія з причини неясності їх етимології, а значить, і методів лікування.

Спрощену схему психічних захворювань можна представити наступним чином:

причина — головний мозок — клінічні прояви хвороби
Лікування і шизофренії, і епілепсії має точку прикладання — головний мозок, але причина залишається.

Цікава думка про психічні хвороби європейської християнської традиції: психічні розлади пов'язують із діяльністю бісів, які і викликають одержимість.

Мк. 9:17–27 — описаний випадок (людина падає на землю, скрегоче зубами, пускає піну, перебуває в стані очіпеніння) у сучасній психіатрії носить назву епілептичного нападу.

Лк. 13:11–12 — такий стан (скороченість, неможливість випрямитися) — кататонічний ступор при шизофренії, він може тривати до 18 і більше років.

Мт. 12:43–45 — ці явища характерні для прогресуючої шизофренії.

Наведені у Євангеліях приклади психічних розладів уписуються в клінічні описи психічних хвороб. Отож, можливо, нам, майбутнім лікарям, вдасться, розуміючи нематеріальність причин, переглянути традиційні підходи і віднайти лікування цих захворювань.

Для кожної людини характерні такі «брудні плями» психіки, як гнів, злість, ненависть, заздрість. Православні християни молитвою й постом звертаються до Бога, щоб Він вилікував їхню душу. Це варто робити й усім людям (Мк. 9:29). Коли серце і душа людини будуть омиті й освячені любов'ю до Бога і ближнього, то, може, й душа перестане хворіти?

— Чого варте людське життя? Яка думка еволюціоністів і креаціоністів?

Учень-біоетик. Сто років тому, прочитавши книгу Ч. Дарвіна «Походження видів», професор теології Кембриджського університету Седґвік висловив думку, що якщо гіпотеза Дарвіна буде прийнята, людство озвіріє й деградує до того рівня, якого ще не знала історія. Сьогодні, живучи у світі, повному жорстокості й насилля, слід сказати, що це пророцтво здійснилося. Ціна людського життя стала нікчемною. Від повідомлень про вбивства, зґвалтування, суїциди вже не холоне кров, вони відбуваються скрізь і повсюди. Звичною подією стали аборти. Усе голосніше звучать заклики легалізувати інфантицид (знищення новонароджених немовлят, які з'явилися на світ каліками), евтаназію (убивство з «милосердя» старих і немічних людей). Відразу пригадую гітлерівську філософію, що базувалася на еволюційному вченні, — 270 тис. старих людей убили перед тим, як у газові камери відправили 6 млн євреїв. Багато суперечок виникає і навколо клонування людського ембріона: наскільки це етично і морально.

На сьогодні створено Комітет з біоетики, встановлюється міжнародне співробітництво з питань біоетики.

— Скоро, мабуть, доведеться заносити homo sapiens до Червоної книги. Яка думка екологів?

Учень-еколог. На базі природничих, економічних, медико-біологічних наук почала формуватися нова галузь екології — екологія людини. Це зумовлено постійним по-

силенням впливу людини на природу, збільшенням захворювань, пов'язаних із забрудненням довкілля, активним освоєнням територій з екстремальними умовами життя, з дослідженням людиною космосу. Екологія людини вивчає взаємодію людства і людини з довкіллям, досліджує соціальні й природні закономірності цієї взаємодії. У Едемському саду Бог доручив Адаму панувати (з давньогебрейської — піклуватися) над тваринами, дати їм імена. І це не була печерна людина з мізерним розумовим потенціалом, а розумна й винахідлива людина, яка врахувала велич лева, тендітність фламінго, хитрість лисиці... І хоч через гріхопадіння гармонія порушилась, адже перші тварини були вбиті задля того, щоб зодягнути Адама і Єву в шкіряний одяг при їх вигнанні з раю, відтоді взаємодія людини і природи не припиняється ні на мить.

Учитель. От і настав час, коли слід поставити питання до всіх: так хто ж така людина — найбільша перемога природи, Бога чи їх найгіркіша поразка?

Пропоную вам удома поміркувати над цим питанням і написати есе «Людина в сучасному світі». Ця тема складна й багатогранна. Ми зробили лише кілька штрихів до портрета, ім'я якого — життя. А закінчимо урок поезією Н. Гнатюк.

Учень.

Не шкодуй мені, доле, болючих і дальніх доріг,
Бо не зможу без них ні себе, ані друзів пізнати,
Не труси з рукава пустоцвіту захоплені і втіх —
Я не можу, не хочу ні дня, ні півдня змарнувати.

Не шкодуй мені, доле, ні гніву, ні злості, ні сліз,
Ти на плечі завдай півпланети тяжкої роботи.
Хай не гнеться душа запобігливо, як верболіз,
Хай не стерпить душа ані крихти наруги й підлоти.

Не шкодуй мені, доле, осінніх задуманих літ —
Так багато ще сіяти, так ще багато орати...
Прагну в себе вмістити у тінях і променях світ,
Щоб добрішим і кращим нащадкам його передати.

Корисні ресурси для допитливих

Газета «Разумный Замысел» і однойменний веб-сайт, досліджуючи відкриття й свідчення науки, показують наукову неспроможність теорії еволюції, розвінчують міф про те, що еволюцію підтверджують дані емпіричних та історичних наук. Насправді, Всесвіт і життя демонструють багато яскравих і очевидних свідчень їх розумного створення Творцем.

Однак сприйняття цих даних залежить від їх інтерпретації, а на інтерпретацію суттєво впливає світогляд.

Прибічники еволюції приймають певні релігійно-філософські припущення, як, наприклад, натуралізм і гуманізм, а відтак довільно використовують їх в інтерпретації доступних наукових даних.

Автори газети і сайту (учені, дослідники та професіонали в своїх областях) дотримуються думки, що Біблія надає надійне свідчення Творця і Очевидця походження всіх речей і є авторитетною в усьому.

www.origins.org.ua

АСТРОЛОГІЯ: ВІРИТИ ЧИ НІ?

Позакласний захід для старшокласників
Автор Ольга Нагорнюк, заступник директора, учитель історії
Харківської приватної ЗОШ І-ІІІ ст. «Початок мудрості»

Мета: розкрити поняття «астрологія», «гороскоп»; з'ясувати місце, на яке претендує астрологія в нашому житті; формувати в учнів стійкі важливі життєві переконання, вміння і навички роботи у групі; виховувати вміння доказово, аргументовано доводити свою думку, зберігати витримку і спокій, сприймати критику, з повагою ставитися до думки опонента.

Біблійна основа: Лев. 19:31, 20:6; Повт. Зак. 4:19.

Обладнання: Біблія, плакати з афоризмами та правилами поведінки учасника диспуту.

Тип заходу: диспут.

Проведення диспуту потрібно ретельно планувати, а учасники до його проведення повинні познайомитися з темою, вивчити достатню кількість першоджерел, щоб аргументовано відстоювати свою думку.

Диспут — різновид дискусії, публічне обговорення тієї чи іншої важливої для присутніх проблеми. Розгортається диспут завдяки оцінкам, аргументаціям, смисловим зв'язкам із реальним життям, опорі на особистий досвід, яким користуються учасники дискусії. У диспуті є елементи монологу та діалогу. Діалогічні елементи надають емоційне забарвлення дискусії, а монологічні служать для вираження її логічного змісту.

Роль учителя в диспуті: провідна, непомітна, опосередкована, невимушена, авторитарна.

У процесі підготовки до диспуту учні повинні самостійно осмислити проблему та її основні аспекти, підготувати необхідну інформацію про суть проблеми, прагнути до висловлювань своїх суджень з того чи іншого питання, обмінятися думками (індивідуально чи у групі), підготувати відповідний інформаційний матеріал для підтвердження своїх думок і суджень.

Структура заходу

I. Організаційний момент

II. Мотивація

III. Основна частина

1. Вступ

2. Астрологія — правда чи міф?

3. Астрологія і наука

4. Астрологія і релігія

IV. Підсумки

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Створення атмосфери довіри та доброзичливості шляхом забезпечення сприятливої зовнішньої обстановки для роботи та психологічного настрою учнів на плідну роботу. Визначитися з командами: 1 — вірити; 2 — не вірити.

II. МОТИВАЦІЯ

Учитель пропонує висловлювання про астрологію.

- Не слід вірити ворожкам, які користуються науковими методами (*Станіслав Єжи Лец*).
- Природа, що наділила кожну тварину засобами до існування, дала астрономії в ролі помічника і союзника астрологію (*Йоганн Кеплер*).
- Люди вважають себе неповторними і вірять у колективні гороскопи (*Чеслав Банах*).
- Гороскоп: інструкція до калаші щастя. Не вистачає тільки калаш (*Видозмін. А. Регульський*).
- Я не вірю в астрологію, тому що я Близнюк, а Близнюки ніколи не вірять в астрологію (*Реймонд Смальян*).
- Людство вступило в таку високу фазу розвитку, що про його майбутнє говорять із упевненістю тільки астрологи (*Автор невідомий*).
- На Місяці і на Марсі теж будуть астрологи (*Станіслав Єжи Лец*).
- Зірки схилиються, але не примушують (*Формула середньовічної астрології*).
- Моліться, астрологи, про беззоряне небо! (*Станіслав Єжи Лец*).

Учитель оголошує тему, мету та завдання уроку.

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

«Найбільша на Землі розкіш — це розкіш людського спілкування» (*А. Сент-Екзюпері*).

І сьогодні будемо з вами спілкуватися!!! ☺

На початок пропонується прийняти правила поведінки учасника диспуту (вчитель пропонує свої або складає разом із учнями). (Додаток 1)

1. Вступ

Учитель. Майже кожного з нас цікавить майбутнє, але Біблія попереджає: «...Не звертайтеся до духів померлих, та до ворожитів, і не доводьте себе до опоганення ними. Я — Господь, Бог ваш. А душа, що звертається до померлих духів та до чарівників, щоб блудити за ними, то Я зверну Своє лице проти тієї душі і винищу того з-посеред народу його» (Лев. 19:31, 20:6). І зараз ми спробуємо розібратися, чи варто вірити в гороскопи, і наскільки астрологія є наукою.

2. Астрологія — правда чи міф?

Астрологія — наука, що розглядає процеси життя на Землі відповідно до положення та руху небесних об'єктів, тобто вона пов'язує положення та рух небесних світил із життям людини або якогось іншого об'єкта (сім'ї, міста, держави тощо).

У астрології гороскоп є картою або діаграмою, в якій представлені позиції Сонця, Місяця, планет, астрологічних аспектів, а також кутів на час події, такої як, наприклад, момент народження особи. Термін «гороскоп» походить від грецького слова із значенням «дивитися на години».

Астрологія стверджує, що на долю людини впливає приблизно 150 зірок, що перебувають у сузір'ях Зодіаку.

Але в ясну ніч на небі можна побачити до 2,5 тисячі зірок, а астрономи стверджують, що всього небесних тіл кілька мільярдів.

Три планети — Уран, Нептун, Плутон — були виявлені, коли астрологія як світогляд уже сформувалася. Для них моментально було знайдене місце, хоча більшість розрахунків астрологів із їх відкриттям виявилися недійсними.

У близнюків, тобто людей, які народилися майже в однаковий час, різні долі. Невже за декілька хвилин, що відділяють народження одного від другого, зірки встигли так помітно зсунутись? Розглянемо біблійний приклад (Бут. 25). Так, у двох братів-близнюків різна доля!

З'ясовуючи питання про те, чи є хоч якеось раціональне зерно в астрології, слід найперше покладатися на грамотно проведений аналіз статистичної достовірності астрологічних прогнозів. На жаль, нам не відомі вітчизняні роботи на цю тему, тому розглянемо результати деяких зарубіжних досліджень.

Психолог із Мічиганського університету Б. Сілверман вивчив вплив зодіакального знаку щодо народження кожного з подружжя на вірогідність їхнього одруження або розлучення. Були використані дані про 2978 весіль і 478 розлучень, зареєстрованих у Мічигані в 1967–1968 рр. Учений порівнював реальні дані з прогнозами двох незалежних астрологів щодо сприятливого й несприятливого поєднання зодіакальних знаків для подружніх пар. З'ясувалося, що ніякої узгодженості між прогнозами й реальністю немає, тому Б. Сілверман зробив висновок: «Положення Сонця на Зодіаку в момент народження не впливає на формування особистості».

Цікаво, що раніше подібне дослідження зробив відомий психолог К. Юнг. Він порівняв місячно-сонячні конфігурації в катальних гороскопах 483 подружніх пар і не виявив статистично значущих кореляцій. Але, мабуть, К. Юнгу дуже хотілося вірити в астрологію. Він відкинув результати свого дослідження, заявивши: «Статистичний погляд на світ є абсолютно абстрактним, і тому неповним і навіть помилковим, коли йдеться про психологію людей». Ось так психологія зіграла злий жарт із самим ученим.

Дж. Беннет і Дж. Барт — економісти з Університету Дж. Вашингтона — спробували з'ясувати, чи впливає положення планет щодо зодіакальних знаків на професійні схильності людей; зокрема, знаків, «керованих» Марсом, — на частоту обрання молодими людьми військової служби. Вони також не отримали підтвердження астрологічних прогнозів. Схильність людей до професії вивчалася багатьма вченими. Американський фізик Дж. Мак-Джерві досліджував розподіл дат народження 17 тис. вчених і 6 тис. політичних діячів щодо зодіакальних знаків. Вона виявилася зовсім випадковою.

Однак найбільш цікаві результати в цій сфері отримав паризький статистик М. Гоклен. Він вивчив архівні дані, що містять дату, час і місце народження 41 тис. жителів Європи, серед них було 16 тис. відомих учених, артистів, письменників, спортсменів, а також 25 тис. пересічних людей. Гоклен зіставив положення планет і сузір'їв у момент народження людини із типом її особистості і сферою занять. Він показав, що гороскопи абсолютно брехливі: немає ніякого зв'язку між характером і діяльністю людини, з одного боку, і її знаком Зодіака з іншого.

Перевірялася і якість комплексного прогнозу астрологами характеру людей. З цією метою психолог з Чикаго Дж. Мак-Гру звернувся у Федерацію астрологів штату Індіана. Брати участь у його експериментах погодилися шість досвідчених фахівців, які «читають» зірки. На прохання Мак-Гру, 23 добровольці відповіли письмово на питання

анкети, що містить як астрологічні, так і традиційні питання про якості їх характеру, роботи тощо. Потім час і місце народження добровольців було повідомлено астрологам і шістьом членам контрольної групи, незнайомим з астрологією. Після цього зазначені в анкеті характеристики добровольців були зіставлені з прогнозами групи астрологів і контрольної групи. Результат: прогнози астрологів виявилися не точнішими, ніж пророкування членів контрольної групи, причому і ті й інші зовсім не збігалися з реальними якостями протестованих добровольців. А найцікавіше те, що характеристики одних і тих самих добровольців, подані різними астрологами, цілковито розходилися між собою.

Цікавий факт (стаття В. Г. Сурдіна «Астрологія — наука чи ворожіння?»): «Після винаходу на початку XVII ст. телескопу і зроблених за його допомогою визначних відкриттів, популярність астрології стала помітно спадати. У той час, як у XVII ст. було видано 399 трактатів з астрології, у XVIII ст. їх було 108, в XIX ст. — близько 50. XX ст., що принесло повсюдну грамотність мешканцям Землі, на жаль, знизило рівень культури середньої людини. Астрологія стала частиною так званої масової культури».

3. Астрологія і наука

Наука — вид людської діяльності, що полягає у встановленні та вивченні взаємозв'язків між різними процесами і явищами. Наука формує закони, що узагальнюють та пов'язують між собою факти.

Як ви вважаєте, яка наука тісно пов'язана з астрологією?

Астрономія (грец. *αστρον* — зірка і *νομος* — закон) — наука про Всесвіт, що вивчає рух, будову, походження та розвиток небесних тіл та їх систем.

Астрономія й астрологія до XVII ст. вважалися рідними сестрами. У ті часи всі, хто займався астрономією, водночас володіли й астрологічними знаннями. Наприклад, Клавдій Птолемей, Микола Коперник, Йоганн Кеплер, Тіхо де Браге.

Перші астрономічні спостереження: вивчення небесних явищ було розпочато людиною задовго до появи письмових історичних документів, а фіксування таких подій почалося ще в часи палеолітичних художників, які створили знамениті розписи в печерах Альтаміра й Ласко (Піренейський півострів). Можна (не без підстави) припустити, що відповідні мітки, вирізані на бивнях мамонтів, були записами фаз Місяця. Вчені вважають, що одним із мотивів спорудження в епоху мегалітів величезного числа кам'яних показників напрямків і кіл на території всієї Західної Європи, наприклад, у Стоунхенджі, було прагнення зафіксувати точки циклічно повторюваних сходів і заходів Сонця і Місяця на обрії. Так, міг бути створений своєрідний культовий календар, у якому відзначався час жертвоприношень, необхідних, на думку людей, щоб умиловити богів і здобути їхню прихильність.

Клавдій Птолемей (87–165) — давньогрецький учений, який проводив астрономічні спостереження. На їх підставі, а також на підставі спостережень своїх попередників, зокрема Гіппарха, написав фундаментальну астрономічну працю «Велика математична побудова астрономії в 13 книгах». Цей трактат, відомий як «Альмагест», уміщує опис геоцентричної системи світу Птолемея, згідно з якою в центрі Всесвіту міститься Земля, а всі небесні тіла обертаються навколо неї. Велике значення для майбутнього розвитку астрономії мав заснований на спостереженнях Гіппарха і власних спостереженнях Птоле-

мея каталог положень 1022 зірок, що був також включений до «Альмагеста».

Тіхо Браге (1546–1601) — данський астроном. Свою наукову діяльність присвятив спостереженню неба. Досягнув небувалої для того часу точності підрахунків; вимірював положення зір, Місяця і планет без оптичних пристосувань, за допомогою квадранта. Створив надійні інструменти, похибки яких можна було враховувати, а також розробив нові методи спостережень. Завдяки заступництву данського короля Фредеріка II побудував обсерваторію Ураніборг («Небесний замок»), а потім і Стьєрнеборг («Зоряний замок») на о. Гвен поблизу Копенгагена. У його праці «Tabulae Rudolphinae», опублікованій 1627 р., після його смерті, було зазначено точні положення 1000 зір, Місяця і планет, а також наведено нові сонячні таблиці, які згодом були використані його учнем і помічником Й. Кеплером.

Микола Коперник (1473–1543) — польський астроном, автор геліоцентричної системи світу. Відмовився від прийнятого протягом багатьох століть учення про центральне положення Землі у Всесвіті. Пояснив видимі рухи небесних світил обертанням Землі навколо осі й обертанням планет навколо Сонця. Основоположник сучасної астрономії. У 1543 р. опублікував книгу «Про обертання небесних сфер». Свого часу його вчення було заборонено католицькою церквою.

9 жовтня 1604 р. у сузір’ї Змієносця з’явилася винятково яскрава нова зірка. Це рідкісне явище не могло не привернути уваги астрономів, в тому числі і **Йоганна Кеплера (1571–1630)**, який уважно спостерігав за появою і згасанням нової зірки. 1606 р. учений опублікував великий трактат «Про нову зірку» («De Stella nova»), у 30-ти розділах якого він намагався, розглянувши це явище з різних аспектів, з’ясувати його причини. Зрозуміло, у ті роки він не міг зрозуміти, що насправді спостерігався вибух постарілої масивної зірки — спалах наднової. Що ж стосується астрологічного значення цього явища, то Й. Кеплер говорив: «Якщо хто питає — що ж станеться? Що віщує ця зірка? — Тому я відповім без жодних вагань: віщує силу-силенну всяких творів, які напишуть про неї різні вчені, і безліч роботи для друкарень». Згадавши німецьке прислів’я «Нова зірка — новий король», Й. Кеплер іронічно додає: «Дивно, що жоден честолюбець не скористався цим новим знаменням».

Так недвозначно висловлюючи своє ставлення до небесних знамень, Й. Кеплер, утім, створює відомий гороскоп для полководця Альбрехта Валленштейна, зауважуючи при цьому: «Астрологія є така річ, на яку не варто витрачати час». Але життя змушувало його займатися цим ремеслом: «Звичайно, ця астрологія — дурна дочка, але, Боже мій, куди б поділася її мати, високомудра астрономія, якби в неї не було дурнуватої доньки… Платня вченого така нікчемна, що мати, напевно, голодувала б, якби дочка нічого не заробляла». Сьогодні деякі з нас, можливо, погодяться з цими словами Й. Кеплера.

Астрологія, що виникла в Месопотамії у II тис. до н.е., була тісно пов’язана з астральними культами. В елліністичну епоху стали складати гороскопи, за якими начебто можна було передбачити долю людини згідно з положенням небесних світил у момент її народження.

З моменту свого зародження і до сьогодення астрологія — псевдонаука. Проте варто зауважити: для складання гороскопів треба було знати положення світил, і це змушувало астрологів спостерігати за планетами і зорями, а отже, накопичувати астрономічні знання. Окремі відомі астрономи минулих часів (наприклад, Й. Кеплер) за тих чи

інших обставин приділяли увагу астрології. Хоча завдяки накопиченню знань про природу Всесвіту і психологію людини було визнано ненауковість астрології, але й донині є люди, які вірять в астрологічну маячню.

Не будучи наукою, астрологія шукає свою нішу, свій оригінальний образ і знаходить його на шляху мімікрії, вирядившись у одяг ученого, оточуючи себе комп’ютерами та наукоподібною термінологією, але при цьому повністю не визнає наукового методу.

Конкретний засіб для лікування астрологічної «хвороби» залежить від рівня інтелекту й недуги «хворого». Для людей з раціональним складом розуму, які довіряють науці, достатньо фактів, що статистично спростовують прогнози астрологів. Для мало інформованої публіки потрібно розповісти правдиву історію про астрологію, її справжнє обличчя, її методи й місце в історії культури.

Привабливість астрології цілком з’ясовна. Багатьох вводить в оману її наукоподібна назва: *біологія*, *геологія*, *астрологія*… Атрибутика астрологів — звернення до зірок і планет, математичні методи, квазінаукова термінологія — виділяють її серед інших ворожінь, створюють їй наукоподібний імідж. Тому прогрес науки лише збільшує серед довірливих людей авторитет астрології.

4. Астрологія і релігія

Релігія — це складне соціальне й духовне явище, корені якого виходять із глибинних теренів суспільної історії. Соціальна природа та риси вказують на її зв’язок з розвитком суспільств. Процеси прогресивних змін або занепаду духовних цінностей суспільства неодмінно позначаються і на історичній еволюції релігійних учень, зміст яких складає основу релігійних вірувань.

Астрологія за своїм походженням є формою політеїзму. Історично астрологія виросла з язичницького поклоніння світилам. Зірки вважають божествами, що розташовуються волею й силою, достатніми для того, щоб визначати долю людини.

Людина — це не машина, запрограмована генами або зірками. Вона створена за образом Божим (Бут. 1:27–28). Незважаючи на те, що Всесвіт може суттєво впливати на людину, він не має сил повністю контролювати її і визначати її долю. Християни знають, що зірки призначені для того, щоб «проповідувати славу Божу» і «віщати про справи рук Його», а не щоб керувати долями людей.

Християнство протягом своєї двотисячолітньої історії ставилося до астрології по-різному — від повного неприйняття до беззастережного визнання. Астрологами були римські папи, кардинали та єпископи. Відомий релігійний філософ Тома Аквінський (1225–1274) визнавав користь природної астрології (погодних прикмет, пов’язаних з видимістю світил) і вважав неприпустимою астрологію прокування.

Сучасна теологія розглядає астрологію як кориснолюбні використання забобонів і невігластва, а прогноз майбутнього — як пряму загрозу вірі.

Розглянемо ставлення до астрології в Старому й Новому Завітах.

При зіткненні магів і волхвів із пророками сини пійми неодмінно зазнають поразки. Так, у книзі Вихід, 7–9, читаємо про те, як волхви й чарівники, змагаючись із Мойсеєм, робили чудеса перед фараоном за допомогою чаклунських чарів, але не змогли протистояти силі Божій і, зрештою, змушені були визнати свою поразку перед пророком. У книзі Буття, 41, розповідається про торжество праведного Йосипа над волхвами й мудрецями еги-

петськими, які не змогли при всьому своєму магічному мистецтві правильно витлумачити сон фараона. Пророк Даниїл також багаторазово осоромлює халдейських мудреців і магів (Дан. 2:4–5).

Усе це пояснюється тим, що свої чудеса й пророцтва сини світла роблять завжди силою Божою, Духом Святим; волхви, що противляться їм, маги, астрологи, використовуючи чарівництво, діють силою демонічною і, природно, зазнають поразки, протидіючи Богу.

У Новому Завіті, як і в Старому, ми бачимо таке ж непримиренне ставлення до всіх видів чарівництва й таку ж перемогу сил Божих при зіткненні з ворожінням. Так, апостол Павло виганяє духа пророцтва зі служниці, що пророкувала майбутнє (Дії 16:18), хоча здавалося б вона провіщала правду, йдучи за апостолами і говорячи, що вони «раби Бога Всевишнього, що провіщають нам шлях спасіння». Але апостол не бажав навіть чути правди з нечистих бісівських уст, показуючи тим самим приклад ставлення до демонів, навіть якщо вони іноді й звіщають правду. Адже за таким намаганням є тільки прагнення втягнути в спілкування з метою завоювати довіру, щоб потім погубити.

IV. підсумки

Коли ми простежимо історію людства після Ноя, то побачимо, що ті стародавні цивілізації, в яких магія, астрологія й інші «таємні знання» набувають найбільшого поширення та входять у структуру суспільства, гинуть і зникають із просторів земних, як тільки розквіт окультизму в них досягає апогею. Можна зробити висновки, що окультизм, до складу якого входить і астрологія, особливо неприємний Богу, і Він відвертається від такого суспільства. Також можна стверджувати, що окультні науки буйно розвиваються в суспільстві, розбещеному добробутом у верхніх його прошарках. Недаремно говорять, що Візантійську імперію згубила надмірна розкіш. Прикладом того є й Вавилонське, Ассірійське та Перське царства, Єгипет, а також Македонська, Візантійська, Римська, Російська та інші імперії.

З усіх наук тільки астрономія удостоїлася «честі» протягом тисячоліть мати поруч із собою наукоподібну тінь — астрологію. І хоча їх шляхи давно розійшлися — астрономія стала однією з найбільш точних наук, а астрологія перетворилася на «соціальний наркотик» для втіхи слабовільних.

«Будьте тверезі, пильнуйте, бо супротивник ваш диявол ходить, рикаючи, наче лев, і шукає, кого б пожерти. Станьте проти нього міцною вірою, знаючи, що такі самі страждання трапляються і з вашими братами в світі» (1 Пет. 5:8–9).

Додаток 1

Правила поведінки учасника диспуту

- Кожен має право висловити свою думку.
- Якщо в тебе є що сказати слухачам, нехай вони дізнаються про це.
- Говори, що думаєш, думай, що говориш!
- Намагайся якнайпереконливіше довести свою думку.
- Використовуй лише достовірні факти.
- Не повторюй того, що до тебе було сказано.
- Поважай думку опонента. Намагайся зрозуміти його.
- Умій вислухати думку, з якою не згоден. Будь стриманим.
- Не перебивай промовця. Не давай особистісних оцінок.
- Правоту доводь доказами, а не криком.
- Якщо доведено помилковість твоєї позиції, май мужність визнати свою неправоту.
- Підсумок диспуту — особисте просування тернистим шляхом осягнення істини.

Головне в диспуті — факти, логіка, уміння доводити; міміка, жести, вигуки як аргументи не беруться до уваги.

Додаток 2

Побажання на рік

Місяць	Побажання	Посилання
Січень	Я — Господь, Бог твій! Хай не буде тобі інших богів передо Мною!	Вих. 20:1, 2
Лютий	Якщо будеш шукати Його, то ти знайдеш Його.	1 Хр. 28:9
Березень	Шануй свого батька та матір свою, щоб довгі були твої дні на землі, яку Господь, Бог твій дає тобі!	Вих. 20:12
Квітень	Не бійся, бо Я тебе викупив.	Іс. 43:1
Травень	Коли що робите, — усе на Божу славу робіть.	1 Кор. 10:31
Червень	Покоріться під міцну Божу руку.	2 Петр. 5:6
Липень	Покладіть на Нього всю вашу журбу.	2 Петр. 5:7
Серпень	Я — Виноградина, ви — галуззя! Хто в Мені перебуває, а Я в ньому, той рясно зароджує, бо без Мене нічого чинити не можете ви.	Ів. 15:5
Вересень	Господь Бог Мені дав мову вправну, щоб уміти зміцнити словом змученого.	Іс. 50:4
Жовтень	Наблизьтесь до Бога, то й Бог наблизиться до вас.	Як. 4:8
Листопад	Будьте міцні, і нехай не слабнуть ваші руки, бо є нагорода для вашої чинності!	2 Хр. 15:7
Грудень	Ми любимо Його, бо Він перше нас полюбив.	1 Ів. 4:19

СОФІЯ КИЇВСЬКА — ГОЛОВНА СВАТИНЯ РУСІ

Урок словесності для середніх класів

Автор Наталія Дуняшенко, учитель української мови і літератури та світової літератури гімназії № 9 м. Кіровограда

Мета: ознайомити з архітектурною пам'яткою «Софія Київська», з поняттями «мозаїка», «фреска», «графіті», закріпити навички морфемного, словотвірного та синтаксичного розборів; збагатити словниковий запас; розвивати навички виразного читання, висловлення власних міркувань про прочитане; сприяти вихованню пошани до історичного минулого нашого народу.

Соціокультурна змістова лінія: Софія Київська як феномен духовної культури та унікальне історико-мистецьке джерело.

Тип уроку: комбінований (із використанням інформаційно-комунікаційних технологій: мультимедійні слайди).

Форма уроку: урок-подорож.

Обладнання: ілюстративний матеріал, комп'ютер, мультимедійний проектор.

Міжпредметні зв'язки: історія України, українська мова, образотворче мистецтво.

Методи і прийоми: робота в групах, «мікрофон».

Очікувані результати:

- ♦ знатимуть про історичну пам'ятку «Софія Київська»;
- ♦ вбируть у себе духовні витоки, дорогоцінні набутки минулих віків, бо це — пам'ять для нас і наших дітей.

Софія — це справжня культурна скарбниця: тут і архітектура, і скульптура, і малярство, і ювелірне мистецтво зібрані в один потужний акорд.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Вступне слово вчителя. Духовність... Ми знаємо, що починається вона з прадавніх коренів нашого роду, про який увесь світ дізнався, слухаючи царівний голос України в дзвонах куполів величного Софійського собору, збудованого десяти століть тому. Стоїть він і досі під небом історії як велич українського народу, як його мудрість і сила, талант і слава, як символ духовного єднання нації, як вивіт її душі.

У час, коли в Україні йде процес державотворення, пробудження національної свідомості народу, повернення його до духовних цінностей предків, Софія Київська знову і знову набуває рис незаперечного символу нації. Її поклонання сьогодні — об'єднати народ український навколо ідеї державності, незалежності, соборності України, принести порозуміння в ряди представників різних конфесій.

Пишалися Софією наші предки. То чи ж можемо ми не гордитися цією вічною красою сьогодні, чи можемо не відчувати тих духовних витоків, які йдуть до нас із нерозгаданих секретів її мозаїк та фресок, її витонченої оздобы?

Учитель. Чи любите ви подорожувати? Сьогодні на уроці ми здійснимо екскурсію до країни «Історичне минуле нашого народу». Наш маршрут:

Працюватимемо в групах: історики, мовознавці, мистецтвознавці.

III. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

I група

Виступ історика. У «Повісті минулих літ» заснування Софійського собору датується 1037 р. Натомість у Новгородському літописі ця подія позначена 1017 р. У будь-якому випадку, засновником собору історичні джерела визначають київського князя Ярослава Володимировича (Мудрого). В останні роки набула певної популярності гіпотеза щодо заснування Софії Київської князем Володимиром, але, на думку більшості вчених, ця гіпотеза є безпідставною.

Назва собору «Софійський» походить від грецького слова «софія», що в перекладі означає «мудрість». Присвячений «мудрості християнського вчення», собор, за задумом творців, мав утверджувати на Русі християнство й феодально-князівську владу. Храм присвячено Софії — Премудрості Божій. Це одна з найскладніших абстрактних категорій християнського богослов'я, що має багато тлумачень. За апостолом Павлом, Софії символічно відповідає іпостась Христа — втіленого Слова Божого. Тільки пізніше, коли розповсюдилося ототожнення Софії з Божою Матір'ю, храмове свято київського собору перенесли на 8 (21) вересня — день Різдва Богородиці. Художній образ Софійського собору мав втілити багатогранний зміст, вкладений у цей символ. Тим пояснюються його грандіозні розміри та надзвичайно ускладнена структура. Відтак, інтер'єр Софії відтворює середньовічну модель Всесвіту, а зовнішній вигляд — образ Граду Божого — Небесного Єрусалима.

За свою багатовікову історію собор пережив навали ворогів, пограбування, часткові руйнування, ремонти й перебудови.

Виступ мовознавця. Зробити повний синтаксичний розбір виділеного речення.

Довідка:

підмет — собор (що?);

присудок — пережив (що зробив?);

додатки — навали, пограбування, часткові руйнування, ремонти і перебудови (кого? що?) — однорідні; ворогів (кого?);

обставина — за свою історію (коли?);

означення — багатовікову (яку?);

речення розповідне, неокличне, просте, повне, дво- складне, поширене, ускладнене однорідними додатками.

II група

Виступ історика. В один з найважчих періодів історії древнього Києва — захоплення міста полчищами хана Батия в 1240 р. — більшість архітектурних споруд було зруйновано. Софійський собор уцілів. Однак, **розграбований** і спустошений, він утратив колишню красу й велич, хоч і залишився головним міським діючим храмом.

Протягом XIV-XV ст. киянам доводилося вести боротьбу проти литовських і польських феодалів, а також проти кримських татар, які спустошували місто грабіжницькими набігами. У 1416 р. Київ розграбував і спалив хан Едігей, у 1482 р. — Менгли-Гірей.

У XVI ст. посилюється гніт польських феодалів. В умовах загарбання українських земель, поневолення і насильницького окатоличення населення в 1596 р. було укладено Брестську унію, яка мала за мету об'єднати православну й католицьку церкви під главенством римського папи. Католицьке духовенство й уніати почали ліквідацію православної церкви. Захоплений уніатами, Софійський собор цілком занепав. Спорохнявіла покрівля, зруйнувалися склепіння галерей, загинуло багато настінних розписів.

Виступ мовознавця. Зробити морфемний розбір виділеного слова.

Довідка:

розграбований — грабувати; слово змінюване;

закінчення — ий;

основа — розграбован; похідна;

корінь — граб;

префікс — роз;

суфікс — ован.

III група

Виступ історика. У 30–40-і рр. XVII ст. **київський** митрополит Петро Могила відібрав Софію в уніатів і засну-

вав при храмі чоловічий монастир. Собор було частково відремонтовано, навколо нього споруджено дерев'яні монастирські будівлі, а всю територію обнесено високою дерев'яною огорожею. До робіт у соборі Петро Могила залучив італійського архітектора Октавіано Манчіні. Основним будівельним матеріалом була цегла й вапняно-піщаний розчин. Причому цегла часто застосовувалась не тільки для мурування стін і склепін, але й для фундаментів. Стандартних розмірів цегли не було, тому іноді навіть в одному будинку можна зустріти цеглу різної величини. Внаслідок нерівномірності випадання цеглини мали різні відтінки — від темно-червоного до світло-жовтого. Як правило, всі внутрішні приміщення будинків мали склепінчасті перекриття. У житлових приміщеннях стояли печі,

облицьовані візерунчастими полив'яними плитками, що надавало інтер'єрам особливого колориту.

XVII ст. ознаменоване національно-визвольною боротьбою українського народу під керівництвом Богдана Хмельницького. У 1654 р. кияни затверджували в Софійському соборі рішення Переяславської ради.

У XVII–XVIII ст. у Києві розгорнулось інтенсивне кам'яне будівництво. У 1697 р. велика пожежа знищила дерев'яні будівлі Софійського монастиря. За указом Петра I через два роки почалося спорудження нових кам'яних будинків навколо собору. Будівництво тривало до 1767 р. У цей період споруджено дзвіницю, трапезну, хлібню (пекарню), будинок митрополита, західні ворота (Браму Заборовського), монастирський мур, південну в'їзну башту, братський корпус, бурсу. В архітектурі цих будівель і в зовнішньому вигляді Софійського собору після поновлень знаходимо характерні риси української барочної архітектури XVII-XVIII ст.

Виступ мовознавця. Зробити словотвірний розбір виділеного слова.

Довідка:

київський — Київ;

твірна основа — Київ;

твірний суфікс — ськ;

спосіб словотворення — суфіксальний.

Учитель. Отже, друга зупинка «Інтер'єр собору».

Збереглися і крізь віки до нас дійшли 260 кв. м мозаїк та 3 тис. кв. м фресок. Навряд чи десь в Європі можна знайти стільки фресок та мозаїк XI ст., що збереглися в одній церкві. Біля кожної мозаїчної композиції є написи грецькою мовою, що пояснюють сюжет. Імена мозаїстів невідомі. Однак художні особливості окремих зображень і способи укладання смальти дають можливість визначити склад бригади майстрів у кількості восьми чоловік (не рахуючи підмайстрів).

I група

Виступ мистецтвознавця. Особливу цінність становлять мозаїки XI ст., які прикрашають головні частини храму — центральну баню і головний вівтар. Тут зображені основні постаті християнського віровчення.

Шедевром мистецтва мозаїки вважається зображення Оранти — розміщеної в центральному апсиді фігури Святої Діви Марії, руки якої підняті в молитві. Мозаїка має 6 м у вишину. Унікальність зображення полягає в тому, що воно виконане на внутрішній поверхні куполу собору, і з різних точок Оранта виглядає зображеною у різних позах — стоячи, схилившись у молитві чи на колінах.

Усі мозаїки собору виконані на сячому золотому тлі. Їм притаманні багатство барв, яскравість і насиченість тонів. **При всій кольоровій різноманітності мозаїк переважними тонами є синій і сіро-білий у поєднанні з пурпуровим.**

Кожний колір має багато відтінків: синій — 21, зелений — 34, червоно-рожевий — 19, золотий — 25 тощо. Це свідчить про високий розвиток у Стародавній Русі

виконані з кольорових каменів, смальти, керамічних плиток, шпону та інших матеріалів.

Шпон — це тонка дошка товщиною 0,35–4,0 мм.

Смальта — виготовлена зі скла, забарвленого в різні кольори додаванням солей і окислів металів.

Виступ мовознавця. Пояснити орфограми у виділеному реченні.

Довідка:

орфограма -ьо (кольоровий);

орфограма -ере (переважними);

орфограма — дефіс (відтінок кольору): сіро-білий;

орфограма -нн (поєднанні).

II група

Виступ мистецтвознавця. Частина фресок, що збереглися в Софійському соборі, датується XI ст. — вони були виконані під час будівництва собору. У XIX ст., під час реконструкції пам'ятки, на стіни були нанесені нові малюнки, виконані олійними фарбами, які, як правило, повторювали контури давніх зображень.

Колірна гама древніх фресок створювалася на поєднанні темно-червоних, жовтих, оливкових, білих тонів та блакитного тла. Для розпису Софії характерна чіткість

скловарної справи й техніки виготовлення смальти. Всього палітра мозаїк собору налічує 177 відтінків кольорів. Наразі сучасні майстри, використовуючи методи XI ст., не в змозі виготовити таку різноманітність кольорів мозаїки.

Словникова робота

Мозаїка — зображення чи візерунок,

композиції, виразність образів, барвистість, органічний зв'язок з архітектурою. Весь ансамбль стінопису Софії Київської за своїм змістом був підпорядкований єдиному задуму — утвердженню християнського **віровчення** й феодальної влади.

Головною композицією південної вежі є фреска «Іподром», що розповідає про другий прийом княгині Ольги імператором — на константинопольському іподромі, де вона була свідком кінних змагань.

У верхній частині вежі добре збереглося зображення палацу іподрому — великої триповерхової споруди з відкритими галереями, де розташувалися глядачі. Праворуч в імператорській ложі сидить імператор Костянтин Багрянородний. Художник переконливо передав його портретні риси — виразні очі, великий ніс з горбочком, бороду. Поруч — княгиня Ольга у світлих шатах, зі складеними на грудях руками. З виставами на іподромі, очевидно, пов'язані фрескові композиції «Акробати» і «Скоморохи», де музиканти грають на струнних, ударних і духових інструментах (серед них — пневматичний орган).

У бокових вівтарях — жертovníку й дияконнику — збереглися цикли фрескових композицій, що розповідають про Діву Марію (вівтар Іоакима та Анни) і про діяння апостола Петра (вівтар Петра і Павла).

Розпис південного вівтаря (Михайлівського) присвячений архангелу Михаїлу, який уважався на Русі покровителем Києва і князівської дружини. Фрески крайнього, північного вівтаря оповідають про святого Георгія — духовного патрона князя Ярослава Мудрого. Значне місце в розписах собору займають орнаменти: вони обрамовують віконні та дверні прорізи, підкреслюють лінії арок і склепінь, збігають пілонами й стовпами, панеллю проходять понад підлогою.

На стінах обох веж добре видно орнаменти, символічні малюнки та численні мисливські сцени: «Полювання на ведмеда», «Боротьба ряджених», «Полювання на вепра» тощо. Ці фрески розповідають про побут феодального двору, про мисливський промисел, про тваринний і рослинний світ Київської Русі.

Фрески веж — унікальна пам'ятка середньовічного монументального мистецтва й важливе історичне джерело, що свідчить про культурні зв'язки Київської Русі та Візантії.

Словникова робота

Фреска — це розпис мінеральною фарбою на вологому тиньку.

Виступ мовознавця. Зробити словотвірний розбір виділеного слова.

Довідка:

віровчення — віра, вчення;

твірна основа — вір, вчення;

сполучна голосна — о;

спосіб словотворення — основоскладання.

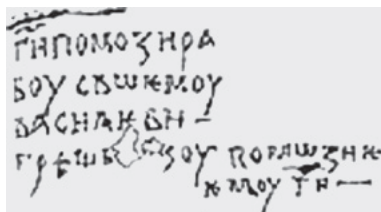
III група

Виступ мистецтвознавця. На стінах Софійського Собору до цього часу залишилися написи та малюнки, зроблені священиками та відвідувачами собору.

Ці написи та малюнки мають загальноприйнятну назву — графіті. Кількість графіті та малюнків (збереглося понад 300) свідчить про високий рівень писемності в Київській Русі.

Найперше — це цінні знахідки давньоруської письменності, оскільки найдавніші з них виконані не кирилицею, а глаголицею.

І, незважаючи на широке розповсюдження кирилиці, створеної Кирилом та Мефодієм та використовуваної для церковних текстів, знайдені численні написи глаголицею, які свідчать про те, що широкий загал ще тривалий час не сприймав привнесену ззовні писемність.

Графіті містять цінні відомості про різні сторони життя Київської Русі — зокрема, збереглися записи про смерть Ярослава, автограф Володимира Мономаха, запис про мир-

ний договір, укладений наприкінці XI ст. між князями Святополком Ізяславичем, Володимиром Мономахом та Олегом Святославичем на р. Желані (зараз — Жуляни), про купівлю княгинею, дружиною Всеволода Ольговича, Боянкової землі (середина XII ст.).

Також відоме графіті дружини князя Ізяслава Ярославовича Гертруди-Олісави: «Господи помози рабі своєї Олісаві Святополчі матері, руський княгині».

Словникова робота

Графіті — спершу так називали одну з технік настінного малярства.

Виступ мовознавця. Зробити повний синтаксичний розбір виділеного речення.

Довідка:

підмет — написи та малюнки (що?) — однорідні;

присудок — залишилися (що зробили?);

додатки — Софійського Собору (чого?);

обставина — на стінах (де?); до цього часу (наскільки?);

речення розповідне, неокличне, просте, повне, двоскладне, поширене, ускладнене однорідними підметами та дієприкметниковим зворотом (залишені священиками та відвідувачами собору).

Учитель. І, нарешті, третя зупинка «Цікаві факти».

I група

Виступ музичного експерта. Ви маєте можливість почути чудову музику цього інструменту: карильйон (музична демонстрація).

II група

Виступ історика. Саркофаг Ярослава Мудрого (повідомлення).

III група

Виступ мистецтвознавця. Презентація картин: А. ван Вестерфельда, В. Франчука, В. Шевченка (*тези*).

IV. ПІДСУМОК УРОКУ. ОЦІНЮВАННЯ

Учитель.

♦ Софійський собор — неповторне уособлення тисячолітньої історії Русі-України. Разом з ансамблем монастирських споруд на його подвір'ї, поза сумнівами, є найкоштовнішою перлиною в короні української культури.

♦ Ми — сучасники минулого. Минуле промовляє через нас, і саме від нашої активності залежить, який статус воно матиме у сьогоденні: чи його не помітять, відкинуть, а чи воно заговорить на повен голос. Пам'ятаючи, ми укорінюємось, пізнаємо себе, стаємо собою, ми пов'язуємо в нерозривну єдність наше минуле, сучасне й майбутнє...

♦ Загалом цей архітектурний комплекс цікавий, самобутній і потребує глибокого подальшого дослідження і пошани.

«Мікрофон»

— Що нового ви дізнались на уроці?

— Яких практичних навичок набули?

V. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Достатній рівень: скласти сенкан до поняття «Софія Київська».

Зразок

Життя.

Радісне, життєдайне.

Дає, кличе, надихає.

Краплина світла в темряві.

Собор.

Високий рівень: гра «Екскурсовод».

Уявіть, що ви — екскурсовод у музеї «Софія Київська».

Запропонуйте цікаві, на ваш погляд, експозиції для проведення екскурсії.

Джерела

1. Державний архітектурно-історичний заповідник «Софійський музей». Фотоальбом. Друге видання — К.: Мистецтво, 1990.

2. Мозаїки та фрески Софії Київської. Альбом. Друге видання — К.: Мистецтво, 1980.

3. Нікітенко Н. М. Путівник. Софія Київська — К.: Амадей, 2001.

4. Толочко П. П. Тайни киевских подземелий. — К.: Наукова думка, 1971.

5. Інноваційні технології навчання української мови і літератури / Укладач О. І. Когут. — Тернопіль: Астон, 2005.

6. Поментун О. Інтерактивні методики та система навчання. — К.: Шкільний світ, 2007.

ДИСК ІЗ ЗАПИСОМ ПРЕЗЕНТАЦІЇ УРОКУ можна придбати, звернувшись до редакції.

Непотрібний БОГ

Ми не можемо без Бога, Бог не хоче без нас

Ємережа магазинів, куди люди здають непотрібні речі. Колись такі магазини називали комісійними, зараз вони більше відомі під назвою «секонд-хенд». Багато речей там ще зовсім непогані й вони ще комусь знадобляться, але для колишнього господаря — це непотрібний мотлох, який тільки займає місце в гардеробі.

Саме цей образ виникає в уяві, коли чую, як мляво звучать слова: «Бог любить тебе. Він умер за твої гріхи. Він тобі потрібний». І ти раптом відчуваєш, що від цих слів, вибачте, тхне «секонд-хендом», чимось таким, що втратило цінність для людини. Стримуючи позіхання, ми одностайно киваємо: «Людям потрібний Бог», начебто нам Він уже й не потрібний. Буцімто, після отримання духовного громадянства в Божому Царстві наша потреба в Бозі зменшилася. Після одруження необхідність у любові відпала: можна не думати про Нього, не жадати Його, не шукати радості в Ньому. Усе, що Він міг дати, ми вже взяли — вичерпали безодню Його багатства, пізнали глибини любові, скуштували радість небес... Звичайно, у критичній ситуації Він би, напевно, знадобився, але, поки наш життєвий човен не розгойдує, ми не відчуваємо нагальної потреби в Ньому. Напевно, саме тому нас періодично штормить і трясє. Просто Бог посиляє часи холодів, щоб нам захотілося до вогню, часи посухи, щоб ми шукали джерело живої води, часи самотності, щоб ми прагнули спілкування з Ним.

Потрібний більше, ніж дихання

Ранок. Дзвенить будильник. Сон усе ще тримає вас у своїх теплих обіймах, але повторний дзвінок нагадує — настав час бігти в новий день. Ви розплющуєте очі...

Чи замислювалися ви хоч один раз, що жодний ранок уже прожитого життя не можна було почати без Бога?.. Те, що ви спустили ноги з ліжка, — це вже величезна милість Божа! Йому не обов'язково перетворювати воду у вино, щоб показати Свою силу, Йому достатньо сказати: «Зупинись», — і ваше серце не зробить більше жодного удару. Те, що м'язи скорочуються, а в легені надходить кисень, — це надприродно! Кожна мить розпочатого дня — це Боже чудо в кожному окремому житті! Він не зобов'язаний під-

тримувати в нас життя й подих, але Його любляча рука, як і раніше, охороняла нас уночі. Його очі з любов'ю дивилися на нас крізь світанковий серпанок ранку. Вічно люблячий і сповнений життям, бо Сам є любов'ю і життям, Бог захотів, щоб ми жили й сьогодні! Але ми за інерцією підхоплюємось і бредемо у ванну, немов нічого не відбулося, немов для цього не був потрібний Бог. Дихаємо, розмовляємо, готуємо сніданок, збираємося на роботу й довго думаємо, за що ж подякувати Богові в ранковій молитві? Перегортаємо Псалтир у пошуках підказок, начебто все навколо нас, починаючи від небес, які проповідують славу Божу, до чаю, що холоне в чашці на столі, не сповіщає нас про те, що Бог уже наповнив цей звичайний ранок незвичайними чудесами. Адже щойно ми снідали в присутності Трійці! Коли ми увійшли в кухню, нас уже чекав Отець! Це Його рука накрила стіл, це Він намазував бутерброди, ставив чайник — «бо ми в Нім живемо, і рухаємось, і існуємо» (Дії 17: 28). Вдумайтесь в кожне слово, сказане апостолом Павлом. У цьому короткому уривку формула нашого життя. Заберіть із нього Бога, і вже не живете, не рухаєтесь, не існуєте! Навіть безбожники живуть лише завдяки безмежній милості Бога, тому що Він добрий і до невіддячних та злих.

Але Божа мета вища, ніж просто підтримувати в нас життєві функції. Він хоче спілкування зі Своїми дітьми. Піклуючись про нашу плоть, Він ставить за мету торкнутися нашої душі! Він знає, що для нас, тілесно обмежених, дуже важливо знати, що ми будемо їсти, пити, у що зодягнемось (Мт. 6: 31), і тому Бог увиходить у нашу обмеженість, щоб дати нам можливість бачити Безмежного! Коли ми усвідомлено дякуємо за їжу, одяг, то тим самим стверджуємо, що бачимо не лише їжу на столі й одяг у шафі, але й Того, Кому не байдуже, що в нас буде на сніданок і в що одягнемось, вирушаючи з дому.

Нещодавно звернула увагу, що почала не так часто дякувати Богові за їжу, начебто це найзвичайнісінька річ, хіба може бути по-іншому?.. Про те, як може бути по-іншому, сьогодні знають жителі Східної Африки, які переживають голод у результаті сильної посухи. Знають і люди, які живуть у країнах, де точаться війни, або перебувають у тимчасових

таборах після руйнівного цунамі, повені чи землетрусу. Ми просто не розуміємо, що кожний спокійний ранок — це величезна милість Батька, незрозуміла й незаслужена.

Нам необхідно усвідомлювати, що Бог потрібний нам у банальній повсякденності не менше, ніж під час бід і катастроф. Щомиті кожного дня, всі 24 години на добу, Бог не віддаляється, а здійснює наше життя разом з нами. Але чомусь так виходить, що усвідомлення потреби в Бозі ми по-особливому переживаємо саме в моменти страждань. Можна співати «Ти потрібний мені... більше ніж дихання», але зрозуміти глибину цих слів можуть тільки ті, хто відчув ціну кожного подиху під час нападу ядухи. Тому що слова набувають особливого значення, коли проходять через наш власний біль.

Потрібний, щоб відчувати потребу...

Я постійно борюся в собі з духовною короткозорістю. Можливо, вам це не відомо й ви ніколи не відчували нічого подібного, але мені дуже важко застосовувати знання у звичайному житті. Іноді усвідомлення духовного тугумства доводить мене до відчаю.

Я у відчаї, коли йду ввечері вулицею, а ноги підкошуються від страху. Хоча при цьому я знаю, що «Ангел Господній табором стає кругом тих, хто боїться його» (Пс. 33:8), що Бог «держить мене за правницю» (Пс. 72:23), що Він охороняє мій вхід і вихід (Пс. 120:8), і що всі шляхи мої відомі Йому (Пс. 138:3). Але знаючи так багато про близькість Бога, я знову не можу пересилити страх.

Я у відчаї, коли, претендуючи на те, що моє серце сповнене Богом, побачивши занепалих людей, замість любові й жалю відчуваю до них бридливість і відразу.

Я у відчаї, коли при всьому бажанні покладати всі свої надії на Бога, у черговий раз покладаюся на людей.

Я у відчаї, коли знову, знаючи про те, що лише Бог задовольняє всі потреби душі, що лише Він здатний заповнити порожнечу, лише Його плече найміцніше і найнадійніше й лише Він завжди поряд, відчуваю себе самотньою й беззахисною.

Мене дуже гнітить цей параліч душі. У такі моменти якось по-особливому розумієш, що попри весь свій «стаж» ходіння за Богом, я, як і раніше, не можу й кроку зробити без Нього. Чому? Тому, що навіть знаючи правильні істини, я не можу ними жити без Божої дії в мені! Тому, що тільки Він «викликає в вас і хотіння, і чин за доброю волею Своєю» (Флп. 2:13), і тому, що «без Мене НіЧОГО чинити не можете ви» (Ів. 15: 5).

Коли я намагаюся жити без усвідомлення моєї щосекундної потреби в дії Духа Святого, я стаю нежиттєздатним опудалом, набитим духовними словами, що відлякує все живе. Я не можу без Нього навіть гарну теорію втілити в практику. Він потрібний мені навіть для того, щоб вірити в Нього! І щодня я маю потребу в тому, щоб Він допоміг мені ввірувати всім серцем у Його обіцянки й зробив діяльним Слово в моєму житті! Ми маємо потребу в Бозі набагато більше, ніж усвідомлюємо, тому що навіть усвідомлення потреби в Бозі приходить тільки завдяки Його втручання в нашу свідомість. Одного разу втративши Небеса, ми не маємо сил самостійно їх повернути собі. І це щастя, коли Він торкається серця і відкриває те, що ми були не в змозі ні зрозуміти, ні шукати, ні практикувати. Потреба в Бозі, прагнення близькості з Ним — це Божий подарунок. Ми хочемо бути з Богом не тому, що доторкнулися до святого, а тому, що Святий доторкнувся до нас!

Потрібний, щоб жити...

Нам необхідно ПОВІРИТИ в 100 % залежність від Бога. Не просто говорити й співати, а жити цим. Зробити «Ти потрібний мені» девізом життя. Тоді для нас стануть реальними слова «безперестанку молисься. Подяку складайте за все». Якщо ми усвідомлюємо, наскільки нам потрібний Бог, ми не молитимемося 15 хвилин у день, ми житимемо молитвою. Ми не говоритимемо про Бога байдуже, як про те, що втратило цінність для нас самих, а понесемо звістку про Нього з радістю. Ми не зустрічатимемося з Ним кілька разів на тиждень, а будемо розділяти з Ним кожну мить. Ми перестанемо вживати слова «випадково» і «поталанило», тому що розумітимемо, що за кожною подією стоїть Бог, людинолюбний і довготерпеливий!

Я знаю, що говорити просто, але так сприймати життя у світі, де все намагається утвердити нашу значимість, самостійність та індивідуальність, дуже непросто. Не впадайте у зневіру! Ми в цій праці не самі зорюємо огрубіле поле нашої душі. Щодня Бог-Дух Святий виводить нас в іншу реальність. Туди, де Його плечі стають нашим захистом, Його воля стає нашим бажанням, а Його плани стають нашими діями.

Звичайно, людям потрібний Бог! Але насамперед, я знаю точно, — Він потрібний мені!!!

Наталія Дубовик

Мені важливо...

Понад усі турботи і печалі
До ТЕБЕ лину серцем і думками.
Мені важливо, що про мене скажеш,
Коли зненацька прийде День Господній,
Бо що земні образи і медалі,
Коли любов пульсує поміж нами...
Мені важливо, як мене ТИ зважиш?
І чи не буде плями на вісоні?

Молюся, щоб не жити глупотою,
Щоб всі слова, що чула на «уроці»,
Були моїм натхненням і любов'ю
Без фальші, лицемірства, пустоти.
Молюся, щоб ступати за ТОБОЮ,
Являючи ТЕБЕ на кожному кроці!
Я каюсь! ТИ омий Своєю Кров'ю,
Щоб я була святою, як і ТИ!!!

Молюся, щоб мені підняти крила,
Злетіти вгору, як орел злітає!
Над круговертю буднів і утоми
Ширяти в небі, поспішати додому...
Не маю сили? Лиш у НЬОГО сила!!!
На БОГА всю надію покладаю!
Нехай несуть мене ТВОЇ вітрила
У далечінь жадану й невідому.

Галина Левицька

Як уникнути пастки

Одного разу я стала свідком цікавої суперечки. Сперечалися дві жінки. Одна з них доводила іншій, що будь-яка зміна зовнішнього вигляду (макіяж, нова зачіска тощо) — це неправильно, оскільки треба бути такою, якою тебе створив Бог. Друга жінка не погоджувалася, говорячи, що люди відповідальні за свій зовнішній вигляд, наприклад, за надмірну вагу. Мабуть, мають рацію обидві жінки. Напевно, треба знайти «золоту середину», яка й буде відповіддю на питання зовнішності.

Питання: «Який у мене вигляд» і «Який вигляд у мене має бути» — чи не найперше в рейтингу «гострих» підліткових питань. При чому гострота проблеми не стільки в моді та одязі, скільки у намаганні бути відповідним стандартам сучасного суспільства.

«Я товста! Мене ніхто ніколи не полюбить», — зізналася 15-річна дівчинка, яка страждає від спадкової схильності до повноти. У дівчинки депресія, і вона вже подумує про те, чи не вдатися їй до кардинальних заходів, щоб якось схуднути. Вона на крок від згубної напасти під навою булімії.

СТАТИСТИКА

- Від булімії страждає приблизно 10 % дівчат віком 12–18 років.
- Близько 7 % жіночого населення віком 20–45 років так само є «буліміками» або страждають змішаними формами харчового порушення.
- Приблизно 10 % діагностованих з булімією — чоловіки.
- 10 % людей, які страждають від булімії, помирають від голоду, виснаження або від зупинки серця та інших медичних ускладнень чи від самогубства (<http://www.bulimiastop.ru>).

Незважаючи на явну небезпеку, пов'язану з відмовою від їжі, хворі не хочуть міняти свою поведінку, насилу усвідомлюють свій стан (або взагалі не усвідомлюють його) і завзято чинять опір лікуванню. Наприклад, хвора дівчина на зріст 173 см і вагою всього 27 кг продовжує вважати себе повною (<http://tanyazykina.ru>).

Більшість хворих на булімію можуть на вигляд бути здоровими людьми, проте зазвичай мають високі вимоги до себе та інших, схильні до відчуження та депресії. У них занижена самооцінка, вони постійно думають про свою

Буллімія (з грецької «вовчий голод»), або нервова булімія — це розлад харчової поведінки, який має психологічну основу. Для класичної булімії характерні епізоди «зривів», простіше кажучи, неймовірної обжерливості, з подальшими компенсаторними методами очищення для збереження ваги і форми фігури.

фігуру, про їжу та про те, як приховати цю проблему від інших. Невдалі спроби звільнитися від булімії ще більше занурюють людину в депресивні думки про себе.

Інша, схожа на попередню, проблема — анорексія. Найчастіше зустрічається у дівчат. При анорексії з'являється нездорове бажання втрати ваги, що супроводжується сильним страхом ожиріння, патологічною втра-тою апетиту. Хворий перевернуто сприймає свою фізичну форму й непокоїться про збільшення ваги, навіть якщо такої в дійсності не спостерігається (<http://ru.wikipedia.org>).

Як же допомогти підлітку уникнути пастки «ідеї схуднення» або ж вибратися з неї?

Оскільки основна причина потрапляння в цю пастку — це неправильна самооцінка, почати треба з неї. На самооцінку впливає багато факторів: це атмосфера в батьківській домівці, наявність чи відсутність людей, які приймають та цінують дитину такою, якою вона є.

Нервова анорексія (лат. анорексія neurosa) (від д.-грец. Av — «без-», «не-» і Ορεξις — «позив до їжі, апетит») — розлад прийому їжі, що характеризується навмисним зниженням ваги, що викликає і/або підтримує сам пацієнт, з метою схуднення або для профілактики зайвої ваги.

Щоб дитина мала правильне уявлення про свій зовнішній вигляд, їй треба пояснити дві важливі речі:

Кожна людина є цінним Божим творінням

Часом дитина сердиться на те, що в неї занадто великий ніс або рідке волосся. Хтось, навіть вже подорослішавши, продовжує «боротьбу» зі своїм тілом, так і не прийнявши його як є.

Дитині треба знати, що вона створена Премудрим та Люблячим Богом відповідно до Його задумів, і що вона живе на землі для чудової мети, яку призначив їй Бог.

Цінність людини полягає не в зовнішньому вигляді, а в її характері.

Дорослим слід постаратися переконати дитину в тому, що вона буде улюбленою та цінною для них незалежно від фізичних недоліків чи достоїнств. Так само оцінює людину й Бог: «... Бог бачить не те, що бачить людина: чоловік бо дивиться на лице, а Господь дивиться на серце» (1 Сам. 16:7).

Підлітки часто обирають друзів, дивлячись на їхній «шик» і «блиск», про що пізніше можуть пошкодувати. Ровесники, які примушують дитину мати певний зовнішній вигляд, щоб бути прийнятою ними, недостойні її дружби.

Учіть дитину цінувати в людях щирість, чесність, добрий розум та дружелюбність. Дайте зрозуміти, що можна побачити прекрасне в людині, яка має якісь фізичні недоліки, але в якій добре й чисте серце.

Ніколи не «підколюйте» й не лайте за ненавмисну незграбність, особливо в підлітковому віці, коли підліток ще сам не може звикнути до нових змін у своєму тілі.

Намагайтеся ставитися до дитини так, щоб вона вчилася поважати себе, маючи здорову оцінку свого зовнішнього вигляду.

Одна моя знайома допомогла своєму синові-першокласнику здолати бар'єр відчуженості у класі. Він має невелику косоокість і носить окуляри, а деякі одно-класники почали дражнити його. Дитина почала відчувати вину. Але мама сказала синові: «З тобою все гаразд. Ми лікуємо очі, і з часом ця проблема зникне. Але з тими, хто над тобою насміхається, не все гаразд: вони чинять неправильно». Хлопчик заспокоївся.

Фото Андрія Українця

Людина відповідає за своє здоров'я

Сьогодні медики в західних країнах хапаються за голови, дивлячись на недбалих батьків, які дозволяють своїм дітям їсти скільки хочеться, тим самим псуєчи їхнє здоров'я. Ці діти мають надмірну вагу, страждають через це, але неправильний режим та раціон харчування, малорухливий спосіб життя вже ввійшов у звичку.

У Біблії написано: «Як у день, живімо доброчесно — не в гульні та пияцтві, не в розпусті й розбещеності, не в сварках і заздрощах; але зодягніться Господом Ісусом Христом і турботу про тіло не перетворюйте на пожадливість» (Рим. 13:13–14: переклад Турконяка).

Учіть дітей розуміти закономірності роботи людського організму — покажіть красу й високий порядок будови тіла, щоб вони поважали Божу роботу й не псували її. Навчіть дітей бачити логічні зв'язки, наслідки недбалого ставлення до здоров'я, зовнішнього вигляду. Наприклад, сутулість — це не просто негарно, а може стати причиною захворювання хребта і внутрішніх органів. Надмірна вага негативно впливає на роботу серця та печінки. Вона може бути наслідком фізичної неактивності, ліні, непомірного вживання їжі або недосипання. Останнє порушує обмін речовин, і сьогодні цей фактор вважається спеціалістами однією з перших причин повноти дітей та підлітків. Давайте практичні поради, як змінити свій зовнішній вигляд, якщо в цьому є потреба. Якщо підліток має надмірну вагу, слід переглянути режим сну та прийняття їжі, харчовий раціон, обсяг фізичних навантажень. Допоможіть почати зміни, оскільки початок — це завжди найважче. Підбадьорйте, заохочуйте, але в жодному разі не натакайте, що невдача підлітка викличе у вас неповагу до нього.

І остання порада: будьте життєвим прикладом для дітей у тому, чого хочете навчити: «У всіх сам себе подавай за зразка добрих діл...» (Тит. 2:7а).

Ольга Новікова

Фото Володимира Венгліньського

Творіння

Він брав одну по одній пригорщі глини й щось уформовував на землі. Усі в Саду замерли, спостерігаючи за тим, що відбувається. Яструби кружляли поруч. Жирафи витягнули свої шиї. Деревачки схилилися.

— Ти неодмінно любитимеш Мене, Природо! — сказав Бог. — Я так створив тебе. Ти будеш підкорятися Мені, Всесвіте, тому що Я таким задумав тебе. Ти будеш відображати Мою славу, Небо, тому що Я заклав це в тобі. Але це творіння буде за образом Моїм. Це творіння матиме можливість вибору!

Усі замерли, коли в руці Творця щось з'явилося. Зернятко. «Це Я назвав вибором, зерно вибору». Усе твориво мовчало й пильно дивилося на неживу глину. Один із ангелів заговорив:

— А що, коли...

— Що, коли це творіння вибере не любити? — закінчив фразу Творець. — Ходімо, Я покажу тобі.

Незалежні від часу, Бог і ангел опинилися в майбутньому. «Ось, дивися на плід зерна вибору — солодкий і гіркий». Поглянувши, ангел застиг від подиву. Чиста любов. Безмежна відданість. Особлива ніжність. Нічого подібного він не бачив раніше. Він відчув любов, що була всередині Адама. Він відчув радість Єви і її дочок. Ангел побачив, як вони розділяли їжу й турботи. Він розчинявся в доброті й дивувався від сердечного тепла.

— Небеса ніколи нічого подібного не бачили, мій Господи! Насправді, це найвеличніше Твоє творіння!

— Ти дивився тільки на солодкий плід. Тепер поглянь на гіркий.

Сморід охопив їх. Ангел злякався й вигукнув:

— Що це?

Творець вимовив лише одне слово:

— Егоїзм!

Ангел втратив мову, поки Бог проводив його століттями, наповненими ненавистю. Ніколи він не бачив стільки скверни. Підлі серця. Обмануті надії. Забуті клятви вірності. Діти Творця сліпо бродили в пустельних лабіринтах.

— І це наслідки вибору? — запитав ангел.

— Так.

— Вони Тебе забудуть?

— Так.

— Вони Тебе відкинуть?

— Так.

— І ніхто з них не повернеться до Тебе?

— Деякі повернуться. Але більшість — ні.

— Що ж змусить їх прислухатися?

Творець продовжував іти вперед у майбутнє й показав ангелові інший сад та інше дерево. Сад, наповнений неосязною любов'ю й покірністю. Виграна битва. Дерево, на яке Йому незабаром доведеться зійти.

— Ти зійдеш туди? — запитав ангел.

— Так.

— І немає іншого шляху?

— Ні.

— Може, було б простіше, не наділяти це творіння зерном вибору?

— Було б, — відповідав Творець повільно. — Але не буде вибору — не буде любові.

Він глянув на пагорб. На майбутнє місце подій. Три фігури висіли на хрестах. Розпростерті руки, безсило звішені голови. Небеса

стояли в бойовій готовності. Творіння піднялося, щоб рятувати. Усе існуюче стримувало себе, щоб не кинути на захист. Але Творець не подавав наказу!

— Це повинно звершитися, — сказав Він і відійшов. У тимчасовому вимірі Він почув благальний крик, яким Йому одного дня доведеться закричати: «Боже Мій, Боже Мій! Для чого Ти Мене залишив?» Він здригнувся в агонії «завтрашнього».

Ангел знову промовив:

— Було б не так болісно...

Творець ніжно перебив Його:

— Тоді б не було любові.

Вони повернулися в Сад. Творець зосереджено подивився на глиняний витвір. Хвиля любові обгорнула Його. Він умер за це творіння перш ніж завершив Його. Бог схилився над виліпленим обличчям і дихнув. Груді піднялися, даючи тріщини в рудій глині. Щокі налилися червоним. Поворухнувся палець. Розплющилось одне око. Але дивовижнішим, ніж рух тіла, було наповнення нового творива духом. В усіх, хто бачив це, перехопило подих. Ангел прошепотів: «Він зовсім як... Він начебто... Це — Він!» Ангел не мав на увазі риси обличчя чи будову тіла. Він дивився всередину душі. «Вічний!», — видихнув хтось.

У людину Бог заклав зернятко, частину Самого Себе, — вибір. Всемогутній Бог створив могутню природу Землі. Але тільки Той, Хто вибрав любов, створив того, хто міг би любити у відповідь.

Ігор Опінка

Їжачок та Зелений Ліхтарик

ЇЖАЧОК (мрійливо прошепотів). Весна... яка ж вона...

Їжачок солодко позіхнув та продовжував.

ЇЖАЧОК. Я народився влітку, потім прийшла осінь, і на початку зими я заснув. А перед сном мама мені розповідала про весну. Вона сказала, що весною на деревах з'являються листочки, потім вони опадають, і з них їжачки облаштовують собі затишні нірки для зимівлі.

Їжачок розправив прим'яті колючки, потягнувся та визирнув. Ліс був такий чужий та незнайомий... Їжачок поглянув на тата, який гучно сопів та, здавалося, не збирався прокидатися, на маму, яка теж ще дрімала, і подумав: «Пора!» Відчуття чогось незнайомого та бажаного водночас переповнювали його сердечко, і він вирішив сам пошукати їжу недалеко від домівки.

Почало смеркати, але їжачка це мало турбувало. Він озирився довкола й дивувався, чому це ніде не видно грибів. Раптом він побачив бажану їжу. Їжачок був упевнений, що це — гриб!

ЇЖАЧОК (подумав). Який я молодець! Тільки розпочав пошуки й одразу ж знайшов те, що потрібно!

Радісно підбіг до здобичі і... застиг на місці. Посеред галявини з-під минулорічного листя визирало щось схоже на гриб, але зеленого кольору.

ЇЖАЧОК (здивовано). Ти не гриб?

Їжачок уважніше придивився до предмета.

НЕЗНАЙОМИЙ ПРЕДМЕТ. Ні.

ЇЖАЧОК (нюхаючи предмет). А хто ти?

НЕЗНАЙОМИЙ ПРЕДМЕТ (сумно). Я — зелений кишеньковий ліхтарик, мене не можна їсти.

ЇЖАЧОК. Що ти тут робиш?

ЗЕЛЕНИЙ ЛІХТАРИК (схлипуючи). Лежу. Я загубився...

ЇЖАЧОК. А де твоя нірка?

ЗЕЛЕНИЙ ЛІХТАРИК. Що таке нірка?

ЇЖАЧОК. Нірка — це місце, куди ти повертаєшся.

ЗЕЛЕНИЙ ЛІХТАРИК.

А-а, зрозуміло. У мене була нірка — права кишеня у джинсах Мишка.

ЇЖАЧОК. Хто такий Мишко?

ЗЕЛЕНИЙ ЛІХТАРИК. Мишко — це найкращий хлопчик у світі! Нам разом було весело! Він діставав мене з кишені та світив туди, де сам не міг нічого роздивитися! Ми досліджували всі темні куточки в нашому будинку і навкруги. Та одного разу він з татом пішов у цей ліс, а я сидів, як завжди, у кишені. Він мене діставав та світив собі під ноги, і раптом сталася трагедія! Мишко хотів покласти мене до кишені та промахнувся, і я... упав на цю купу

листя. Він побіг далі, весело сміючись, а я гукав його... гукав... Але він не чув.

ЇЖАЧОК (поглянувши на небо). Сумно. Ти сказав, що вмієш світити. Покажи! Ти світиш так, як ці зірочки?

ЗЕЛЕНИЙ ЛІХТАРИК (заплакав). Я не можу...

ЇЖАЧОК. Чому?

ЗЕЛЕНИЙ ЛІХТАРИК (сумно). Я можу світити лише тоді, коли в мені є робоча батарейка. Але я давно вже тут лежу і батарейка вийшла з ладу. Я вже нікому не потрібний. Мене і шукати ніхто не буде. Мишко купить собі нового ліхтарика, можливо, синього, — і все.

ЇЖАЧОК. Тобто ти світиш стільки, наскільки в тебе вистачає батарейки, так? А зірочки?

Їжачок знову глянув на чудове зоряне небо.

ЇЖАЧОК. Вони теж

мають батарейки?

ЗЕЛЕНИЙ ЛІХТАРИК.

Я спостерігаю за ними вже тиждень. І кожного вечора зірочки з'являються, а під ранок — зникають. Щоразу мені здається, що їх стає більше, а не менше. Я уявляю, що я — теж зірочка з робочою батарейкою...

ТАТО ЇЖАК. Ось ти де, а ми з мамою тебе шукаємо. Я чув вашу розмову про зірочки на батарейках. Насправді, є Той, Хто їм дає силу світити й підтримує в них світло, але це — не батарейка.

ЇЖАЧОК. Я чую тупіт. Це — люди. Їжачкам потрібно ховатися. Мама розповідала, що люди чомусь перевертають їжачків, щоб подивитися, як ми згортаємося у клубочок. Дивні вони... Бувай, Зелений Ліхтарик-у-у...

МИШКО. Тату! Поглянь, що я знайшов — свого ліхтарика! Я й не сподівався. Ось, виявляється, де він випав у мене! Я заміню йому батарейку, і він знову світитиме!

Мишко взяв до рук ліхтарика, почистив від старого листя і поклав до правої кишені.

ЗЕЛЕНИЙ ЛІХТАРИК (гукнув з кишені Мишка). Бува-а-й!

«...чуда великі Єдиний вчиняє... Хто світила великі вчинив... сонце, щоб вдень панувало воно, ...місяця й зорі, щоб вони панували вночі, бо навіки Його мило-сердя!» (Пс. 135:4, 7-9).

Лариса Віселева

Перемога

І змие дощ мою образу,
Сховається душі печаль.
Не склеїмо розбиту вазу –
Але забудемо свій жаль.

Бо вища істина — прощати,
Жбурнути з серця камінь геть,
Лихе і чорне забувати,
Думками линути вперед.

Хіба це варто — сумувати?
Депресія — така вона, —
Що буде їсти-смакувати
Тебе від ранку дотемна.

Тому я кличу дощ до себе.
Вода — великий Божий дар.
З надією дивлюся в небо,
І ось вона: вода, вода!

Нема образи вже на серці,
І негативу теж нема —
У цьому незвичайнім герці
Любов-таки перемогла!

Душа не продається

У світі можна все продати:
Харчі і одяг, речі, хату,
Навіть творчість і мистецтво —
Лише душа не продається.

Бо вона — творіння Боже,
І Всевишній тим допоможе,
Хто пильнує невсипуще
Те, що завжди невмируще.

Так, душа не продається,
Як не продається серце,
І сумління, і кохання,
І над річкою світання.

Не продам я Батьківщини,
Батька, матері, дитини,
Церкву й віру пришаную,
А все решта — роздарую.

Ольга Шibaєва

До Бога підношу я душу (Пс.142:8)

Як мала б я крила
Чи сильні вітрила,
Знялася б під хмари —
Край світу летіла...

Край неба, край поля
Високі тополі.
Шукаю спочинку
Без горя і болю.

Весь світ облітаю...
Душа, як пташина!
Розради не маю.
Ніде не спочину.

Голодна і спрагла,
Змарніла і боса
Шукаю дорогу
До Неба по росах...

До Тебе, мій Боже,
Преславний, Єдиний,
Я душу підношу,
Неначе дитину...

В Тобі заспокоюсь,
В Тобі відпочину!

Галина Левицька

Суть життя

Життя моє — чи біль, чи суєта?
Чи кожен день у відчаї й тривозі?
Але дивлюсь на Господа Христа,
Щоб не лежать безсило на дорозі.

Навчаюсь йти і Слово берегти,
Твої дороговказні одкровення!
Із серця починають вже рости
Любов, довготерпіння і смирення...

Глибинна суть, як істина проста!
І більше я не падаю в знемозі...
Дивлюся я на Господа Христа,
Щоб бути дороговказом при дорозі.

Тебе я славлю і Тобі молюсь.
Хвалю Тебе у віршах і у прозі!
Я п'ю від Тебе, о Господь Ісус,
Щоб бути Твоїм джерельцем при дорозі...

Галина Левицька

Ісус під твоїми дверима

Віршую, римую, та десь загубилася рима.
Хоч плач, не виходить поезія із-під моєї руки...
Враз чую я поклик: Ісус під моїми дверима,
І стали на місце віршовані серцем рядки.

Малечу навчаю, та щось нецікаві уроки:
Думки хаотичні, і діти говорять невлад...
Враз чую я поклик: Ісусові впевнені кроки –
І зразу все стало у чітко сформований ряд.

Працюю в городі, та все заважає роботі:
То дощ, то вітрисько, то сонце нещадно палить...
Враз чую я поклик: Ісус у постійній турботі
Про справи мої. Й все у мене владналося вмиль.

Як важко вдається нам часом себе зрозуміти!
Метаємось, крутимось, боєм терзаєм серця
Й не чуємо поклику: будьте у вірі, як діти,
Тоді одкровенням ніколи не буде кінця.

Ми хочемо дійсність сприймати на дотик і зримо,
Забувши про віру, замкнувши для Бога серця.
А Він же нас кличе, стоїть Він у нас під дверима!
Повірте, прийміть — і блаженству не буде кінця!

Валентина Казиміренко

Моли́тва вчителя

Ісусе, до Тебе я щиро молилась —
І вчити дітей Ти мені доручив,
Учителем завжди я бути хотіла,
І мрію мою Ти нарешті здійснив.

У час непростий проживають ці діти,
Бо бачать щодня і неправду, і зло.
У пастку їх прагнуть тепер заманити
Та так, щоб рятунку вже в них не було.

Ісусе, врятуй цих дітей вічні душі,
Від зла і неправди Ти їх відверни.
Усе, що я знаю, сказати їм мушу,
Як зло подолати, не знають вони.

Тому їх до Тебе, Ісусе, вестиму,
Навчити їх хочу Господніх наук,
Щоб знали вони, як поводитись з тими,
Хто втрапив, на жаль, до диявольських рук.

Я вірю: з Тобою все можна здолати,
Бо Ти — всемогутній, наш добрий Ісус.
І Ти допоможеш цим хлопцям й дівчатам,
Тому вже тепер я за них не боюсь.

Тетяна Зінько

Розмова з Ісусом

— Господи, Ти не боявся болю?
— Ні, боявся, бо Я — людський син.
— То чому ж Ти не уникнув злої долі?
— Я не мусив, бо Я — Божий Син.

— О Ісусе, адже це жахливо:
На хресті неправди помирати!
— Сину, так не думай, Я щасливий
Був людей від злоби рятувати.

— Та мені ж так боляче, ще й дуже,
Коли думаю про ті страждання я!
— Не журися і не плач, Мій друже,
То найвища місія Моя.

— Сину Божий, як знеболить рани,
Що терпиш з любові Ти без мір?
— Друже Мій, на це складне питання
Найпростіша відповідь — ти вір!

Валентина Казиміренко

Для чого Бог укладав завіти з людьми

Друзі, хочу поділитися з вами своїм дослідженням Писання щодо Божих заповітів, а також розповісти, як Господь покликав мене до Себе й уклав особисто зі мною вічний завіт в Ісусі Христі.

Коли людина бере до рук Біблію, то чи не найперше зауважує, що ця книга поділена на дві частини. Одна частина називається «Старий Завіт», а друга — «Новий Завіт», і ці назви не випадкові. Вони розкривають головну думку цих книг — Бог укладає з людством завіт!

Хоча в сьогоденні слово «завіт» не так часто вживають, однак воно незамінне в дуже важливих і цінних моментах життя людини, таких як: одруження, братерство. У Біблії слово «завіт» має декілька значень. Найчастіше це — обіцянка, договір, згода. Також інколи це слово може означати останню волю людини, яка помирає чи померла (синонім слова «заповіт»). В основному завіт укладали дві рівноправні особи, з рівними умовами та обов'язками, наприклад: подружжя, царі, друзі. Кожен із цих заповітів завершувався клятвою.

Коли ми розглядаємо завіти Бога з людиною, то бачимо, що ініціатором кожного з них був Сам Бог, Він висував умови та вказував на обов'язки

сторін, людина ж не вносила ніяких корективів і поправок. Хтось може сказати, що це несправедливо, та це не так. Причина саме таких дій Бога — це Його любов (Ів. 3:16). Адам і Єва, які представляли все людство, згрішили й дозволили гріху спотворити розуміння про Бога (Бут. 3). Гріх зробив людину сліпою, закритою, егоцентричною, самолюбною та жорстокою, нездатною діяти правильно. Коли незряча людина хоче допомогти зрячій перейти дорогу, по якій їде багато машин, то ми розуміємо, що то безглуздо, і повинно бути навпаки — зрячий веде незрячого. Так само й у стосунках із Богом, Він — всевидячий, а ми, незрячі, повинні довіритися Йому й іти за Ним.

Дивлячись через усе Писання, ми бачимо, як Бог укладає із різними людьми різні завіти, і виникає така думка, що кожен завіт унікальний та особливий. Та насправді це не так. Бог крок за кроком розкриває людям, який Він, як Він ставиться до різних речей і до самої людини, роз'яснює людству Свій задум і втілює його до сьогоднішнього дня.

Завіт з Адамом

Коли дивимось на ситуацію в Едемському саду, то бачимо велику милість Божу, бо після гріхопадіння Адама і Єви Бог не знищив людину, не зрікся її, не відвернувся назавжди, а Сам приходить до людини, щоб допомогти. Покарання за гріх неминуче, але яким величним гімном звучать слова чудової Божої обітниці — першого завіту: «І Я покладу ворожнечу між тобою (звернення до змія-диявола) й між жінкою, між насінням твоїм і насінням її. Воно зітре тобі голову, а ти будеш жалити його в п'яту» (Бут. 3:15). І це виповнилося в Ісусі Христі!

Завіт із Ноєм

Читаючи книгу Буття, ми бачимо, як Господь розкриває Себе в завіті з Ноєм (Бут. 9). Під час потопу Він урятував у ковчезі сім'ю Ноя і тварин, а після потопу проголошує Свій завіт із творінням, обіцяючи, що більше не буде винищувати всю землю водою. «І Я укладу заповіта Свого з вами, і жодне тіло не буде вже знищене водою потопу, і більш не буде потопу, щоб землю нищити» (Бут. 9:11). Стосовно людини, Бог наголошує, що вона створена за подобою Божою, тому заборонає вбивати її. Саме в цьому завіті ми може побачити, що для Бога творіння є цінним, Він продовжує в людині бачити Свій (Божий) образ і для Нього кожна людина є цінною та особливою. «Хто вилле кров людську з людини, то виллята буде його кров, бо Він учинив людину за образом Божим» (Бут. 9:6).

Завіт з Авраамом

Наступний завіт, який укладає Бог із людиною, — це завіт з Авраамом. У цьому завіті Бог пообіцяв Аврааму зробити великий народ із його потомства, возвеличити його ім'я, дати духовний достаток та розповсюдити благословення через нього всім племенам земним (Бут. 12:1–3). Знаком цього завіту стало обрізання крайньої плоти кожного чоловіка з роду Авраама (Бут. 17:2–12). Авраам повірив Богу, завдяки чому йому було зараховано праведність, яка не від діл (Бут. 15:4, Гал. 3:6–9). Цей завіт іще раз показав, що Бог є незмінний у Своїй волі та вірний Своему слову, поклявшись Самим Собою (Єв. 6:13–18).

Завіт з ізраїльським народом

Коли ми вивчаємо книгу Вихід, то нам відкривається наступний важливий завіт — це завіт з ізраїльським народом, даний через Мойсея. У цьому

завіті Бог дає Закон, який установлює моральні та церемоніальні правила, що відображають характер Бога. Цей завіт був не лише проголошений, як попередні, але й записаний. Завдяки цьому завіту Бог ще більше розкрив людині, наскільки Він святий і наскільки гріх увійшов у життя людей (Рим. 7:5–14). Також цей завіт показав, що за гріх треба принести кровну жертву (бо в крові є життя), завдяки чому людина знову може перебувати в стосунках із Богом (Вих. 19–24).

Завіт із Давидом

Бог обіцяє Давиду, що його царський рід не припиниться: «Господь присягнув був Давидові правду, і не відступить від неї: Від плоду утроби твоєї Я посаджу на престолі твоїм! Якщо будуть синові твої пильнувати Мого заповіта й свідоцтва Мого, що його Я навчатиму їх, то й сини їхні на вічні віки будуть сидіти на троні твоїм!» (Пс. 131:11–12). Завдяки Ісусу Христу, Який був сином (нащадком) Давида, здійснилися всі обітниці, дані дому Давида. Таким чином Бог утвердив Своє Царство навіки. Цей завіт є кульмінацією всіх старозавітних заповітів.

Завіт через Ісуса Христа

У книгах Нового Завіту розкривається останній завіт Бога із людьми. І цей завіт звершується у Ісусі Христі. Він стає посередником між Богом та людьми, Своєю смертю на голгофському хресті руйнуючи всі перешкоди (гріх, диявола, смерть) — 1 Кор. 11:25; Мт. 26:27–28.

У християнській літературі ми можемо зустріти ще й таке визначення завіту: «Це — союз, скріплений кров'ю. Він передбачає зобов'язання,

від виконання яких залежить життя і смерть. Під час укладення завіту сторони дають одна одній обіцянку, підкріплюючи її символічним ритуалом кровопролиття. Кровопролиття символізує непорушність зобов'язань, що накладаються завітом» (О. Палмер Робертсон, «Христос Божих заповітів»).

Коли ж говоримо про завіт Ісуса Христа, то бачимо не символічну, а реально пролиту кров заради нашого спасіння. Коли людина вірить у те, що Ісус Христос помер за її гріхи та приймає Ісуса Христа як свого Господа, Спасителя, то в той момент людина заключає із Богом завіт. І цей завіт вічний, Бог ніколи його не порушить та не зрадить йому. І ми повинні зробити все, щоб не порушити та не зрадити цьому завіту, й у цьому нам допомагає Сам Бог, замешкавши в серцях наших Духом Святим. Ось, як це відбулося в моєму житті.

Мій завіт із Богом

Народився я у славнозвісному місті Львові. У мене були чудові батьки, які намагались у нас із братом укласти правильні життєві пріоритети та цінності. Та через те, що в кінці 80-х та на початку 90-х рр. наші батьки працювали зранку до вечора, вони не могли повноцінно займатися нашим вихованням, і я тим користувався. Я любив бути на вулиці більше, ніж удома за уроками, я не любив читати, а тим більш писати. Я вже був за крок до злочинного життя.

Коли мені було чотирнадцять, однокласник (з яким ми разом сиділи за партою) запропонував мені піти до церкви. Я відразу пообіцяв, але все не виходило. Минув цілий навчальний рік, і вже перед останнім дзвоником трапилося так, що я посварився зі своїм найкращим другом

(коли ми грали в карти) і, йдучи злим та роздратованим, зустрів того однокласника, який їхав на біблійну групу. Як завжди, він і мене запросив туди, і я по цей день дякую Богові за те, що Він спонукував мене таки піти з ним. Бо саме на цій групі я пережив прийняття та любов Бога до мене. З цього моменту я вже більш як 17 років у Церкві Христовій, у завіті з Богом. До того моменту я жив одним життям, а після зустрічі з Живим Богом моє життя кардинально змінюється. Ці зміни почали проявлятися у моєму повсякденному житті, я почав контролювати свою мову (щоб не говорити ненормативних слів), перестав курити, вживати алкоголь. Коли люди поводитись зі мною неправильно, я намагався не злитись, а прощати і робити їм добро замість зла. Відбулися зміни й у сфері навчання, наприклад, коли закінчував школу (дев'ять класів) у мене було дві п'ятірки (праця та фізкультура) та дві четвірки (українська література та музика), решта — трійки (могли бути дві двійки, та мене вчителі пошкодували). А училище я закінчив без трійок. За це все слава Богові, Який змінював та змінює мене.

Зараз разом з дружиною і двома дітками ми служимо Богові в Його церкві. Намагаюся якомога більше часу приділяти Слову Божому, щоб це Слово й надалі змінювало мене. Дуже люблю його досліджувати й щоразу більше захоплююся Богом — Його величчю і милосердям!

Богдан
Боруцький

Літературний конкурс!

До розгляду приймаються твори українською мовою всіх жанрів (поезія, оповідання, новели, есе тощо) на морально-етичну та духовну тематику. Будь ласка, надсилайте свої роботи на адресу редакції з поміткою «Літературний конкурс».

Фотоконкурс!

До участі у фотоконкурсі приймаються видрукувані чорно-білі та кольорові фотографії хорошої якості розміром не менше 10x15 см² або фотографії в електронному форматі (бажано не менше 300 dpi).

Тема фотоконкурсу: «Життя моє — як воно є». Фото будуть розміщені в журналі за підписом автора, тому не забудьте вказати своє прізвище та ім'я, а також поштову адресу й телефон.

Роботи надсилайте на адресу редакції з поміткою «Фотоконкурс».

Підбиття підсумків конкурсів проводитиметься в кінці 2011–2012 навчального року!

Богдан і Марія Боруцькі з донькою
Ольгою і сином Марком

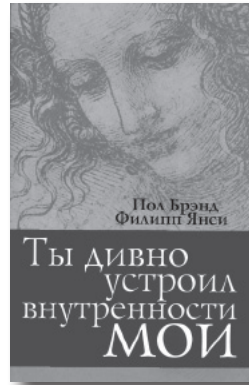
ТИ ДИВНО ВЛАШТУВАВ НУТРОЩІ МОЇ...

Пол Бренд, Філіп Янсі

Тіло людини приховує в собі багато дивовижних таємниць. Чудові властивості шкіри, сила і міцність нігтів, збалансована робота м'язів... Людське тіло створене за неймовірно складною схемою. Автори книги запрошують читачів у подорож по «внутрішньому простору» людини, розповідають про світ клітин, органів і біохімічних процесів організму, який... містить у собі відбиток глибоких духовних реалій.

У книзі розповідається про те, що Бог створив наше тіло, щоб, вивчаючи його, ми могли краще зрозуміти сутність і особливості Тіла Христового, усвідомлюючи себе його частинкою.

Бренд П., Янсі Ф. Ты дивно устроил внутренности мои. — М.: Триада, 2006. — 224 с. ISBN: 5-86171-345-0

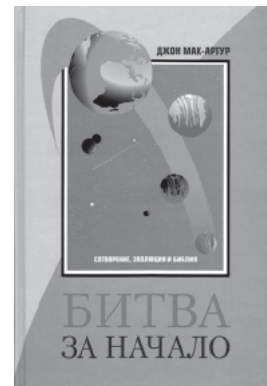

БИТВА ЗА ПОЧАТОК

Джон МакАртур

Автор книги пояснює текст перших трьох розділів книги Буття. Він твердо відстоює історичність і буквальну істинність біблійної розповіді про створення світу й показує, чому ця розповідь несумісна з натуралізмом і теорією еволюції. Видання призначено для всіх християн, які хочуть правильно тлумачити Біблію, і для всіх тих, хто прагне навчитися захищати біблійну концепцію створення світу в дискусіях з опонентами.

МакАртур Д. Битва за начало. — СПб.: Христианское общество «Библия для всех», 2004. — 272 с. ISBN: 5-7454-0840-5

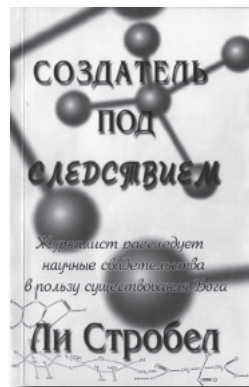
ТВОРЕЦЬ ПІД СЛІДСТВОМ

Лі Стробел

Тривалий час відомий журналіст Chicago Tribune Лі Стробел був переконаний, що ідея Бога застаріла й вийшла з моди, що наука повністю розвіяла міф про Творця Всесвіту. Але за останні роки назбиралося багато різноманітних і вражаючих наукових свідчень, які підтверджують, що Всесвіт — результат розумного задуму. Теорія Дарвіна похитнулася під натиском конкретних фактів і вагомих аргументів.

Лі Стробел заново розглядає наукові теорії, які колись віддалили його від Бога. Він пропонує читачеві цікаві й переконливі свідчення космології, астрономії, фізики, клітинної біології, досліджень ДНК, науки про людську свідомість.

Стробел Ли. Создатель под следствием. — Симферополь: Христианский научно-апологетический центр, 2006. — 352 с. ISBN: 966-8180-26-7

УСЕ З НИЧОГО

Едгард Ендрюс

Це книга про креаціонізм і теорію еволюції. Але на відміну від більшості праць на цю тему, що вимагають глибоких наукових знань, використовує просту й доступну аргументацію, підкріплену багатьма наочними прикладами, діаграмами й фотографіями. Автор намагається дати точну, хоча й спрощену картину теорії еволюції, бо лише зрозумівши смисл цієї теорії, ми можемо усвідомлено виступати проти дарвінізму й усієї теорії еволюції. Книга була написана для підлітків, але й дорослі люди знайдуть у ній багато цікавого й корисного.

Эндрюс Э. Все из ничего. — Витебск: Альфом, 1998. — 160 с. ISBN: 0852341202

І СКАЗАВ БОГ...

Фарид Абу-Рахме

Ця книга присвячена популярному викладу біблійної концепції творіння. Автор переконливо показує, що альтернативна їй теорія еволюції неспроможна з наукової точки зору. Для демонстрації цього факту він представляє дані як фізичних, так і біологічних наук. У книзі містяться наукові свідчення, які дозволяють переконатися у достовірності біблійного сюжету про потоп. Автор також інформує про фальсифікації при виявленні так званої «перехідної ланки» між мавпою і людиною. Обґрунтовується ідея про те, що наука загалом є продуктом християнського світогляду. Зокрема, наводяться короткі відомості про вчених-християн, які заклали основи сучасної науки.

Абу-Рахме Ф. И сказал Бог... — Новосибирск: Посох, 1999. — 128 с. ISBN: 5-88869-074-0

Незабаром літо!

Юні друзі, запрошуємо вас у дитячий християнський табір «Джерело Надії» на березі Чорного моря в с. Лазурне Скадовського р-ну Херсонської обл.

Запрошуємо також тих, хто бажав би працювати в таборі: координаторів, лідерів, спортінструкторів, поварів, лікарів, музичних керівників і всіх, хто бажає віддати дітям любов, якою Вас наділив Господь.

Довідки за тел. 417-21-53,
моб. 067 99 41 799;
e-mail: djerelo_nadii@mail.ru.

Відділ освіти Міжнародної громадської організації «Надія — людям» планує проведення таборів-семінарів для педагогів України

Семінари проводитимуться на території с. Поляна Свалявського р-ну Закарпатської обл.

3 9 по 15 липня 2012 р. — табір-семінар для педагогів Рівненської обл. на тему «Основи віри» (відеокурс Брюса Вілкінсона).

3 23 по 29 липня 2012 р. — табір-семінар для педагогів України на тему «Як бути мудрими батьками в цьому шаленому світі» (відеокурс Чіпа Інгрема).

Запрошуємо представників помісних церков, працівників управлінь освіти, учителів, які надатимуть роботу з впровадження предмета християнської етики в навчальних закладах України.

За інформацією звертайтеся за телефонами:
(067) 797-52-30 (Олександр Бондарчук) або
(067) 797-51-88 (Валентина Бондарчук).

Фотоконкурс «Життя моє – як воно є» Погляд дитини

Фото Віри Сучок

Фото Анастасії Медведєвої

Фото Олени Ніньовської

Фото Володимира Чекеренди

Фото Тетяни Філіпчук

Фото Наталії Дубовик

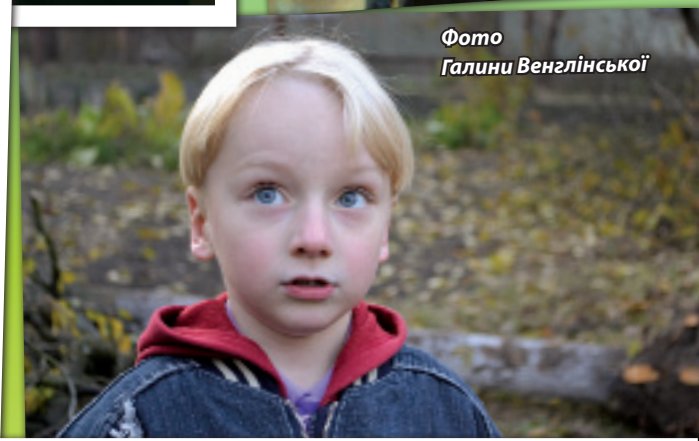

Фото
Галини Венглінської

Фото
Юрія Тивончука

Фото Олени Мойсєєвої

Передплатити часопис «Слово вчителю» можна в будь-який час. Передплатний індекс — 99864.
Адреса редакції: а/с 116, м. Рівне, 33028, тел.: 0362-63-79-76; slovo@hopetopeople.org